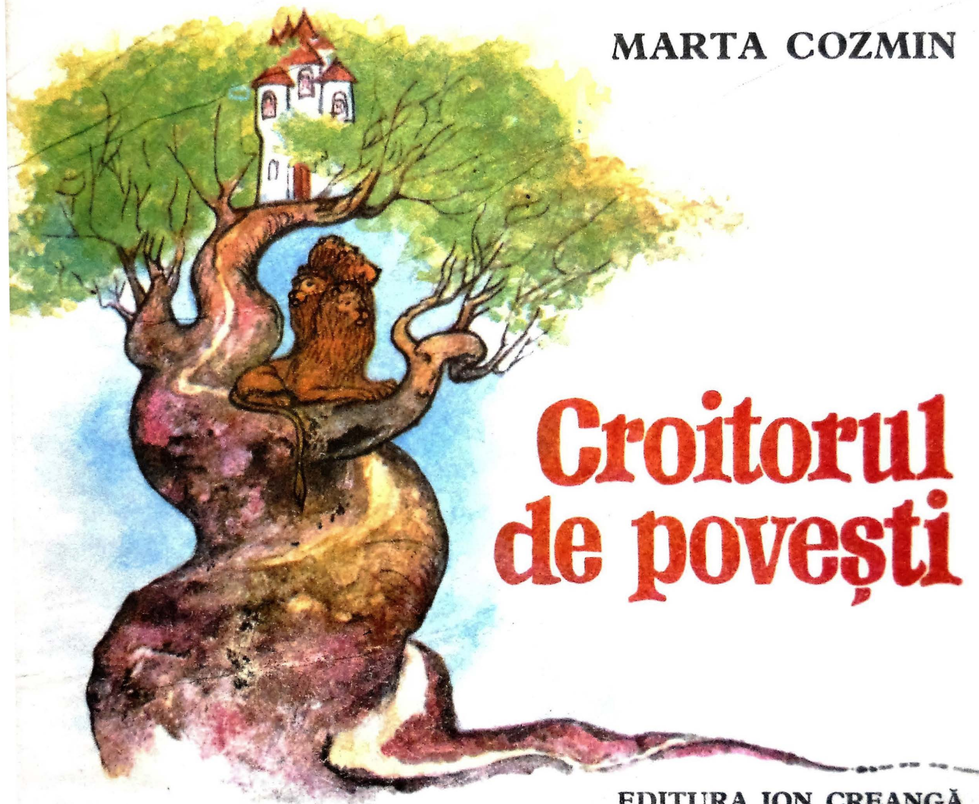

MARTA COZMIN
Croitorul de povești
EDITURA ION CREANGĂ

MARTA COZMIN

Croitorul de povești

EDITURA ION CREANGĂ
BUCUREȘTI — 1980

CROITORUL DE POVEȘTI

A fost odată un băiețel care era necăjit, necăjit că toți frații și toate surorile lui știau să scornească povești, numai el nu.

În fiecare seară, după ce mama stingea lumina și pleca din odaie, unul din copii începea cîte o poveste și nimeni nu adormea pînă ce firul ei nu ajungea la capăt.

O dată pe săptămînă venea rîndul băiatului celui mic și, cu toate că șase zile în șir se frămînta la gîndul celei de a șaptea, de fiecare dată nu găsea nimic de povestit și sora cea mare trebuia să-i țină locul.

Încercase el să învețe cîteva povești pe de rost, dintr-acelea tipărite în cărți, dar frații săi le știau pe toate și-l întrerupeau, strigînd:

— Vrem o poveste nouă, una nouă de tot!

Într-o zi, în timp ce frații și surorile se jucau veseli pe afară, băiețelul stătea în casă amărît că îi sosea iarăși rîndul la poveste și iarăși nu se simțea în stare să povestească nimic.

Și, cum stătea el singur în bucătărie și freca plita cu cenușă, auzi deodată deschizîndu-se ușa și, în prag se ivi un armăsar alb, cu două rînduri de aripi verzi de pătrunjel.

— De ce ești mîhnit, băiete? întrebă armăsarul cu bunătate.

— Și cum să nu fiu? răspunse copilul.

Diseară îmi vine rîndul să spun o poveste și eu nu știu nici una.

— Vino cu mine, zise calul. Am eu un prieten. Poate că te va scoate din bucluc. El este croitor de povești.

— Croitor de povești? N-am mai auzit, se miră copilul.

— E nevoie și de meseria asta, răspunse armăsarul. Hai, suie-te în spinarea mea.

Băiatul, fără să mai facă mofturi, a încălecat și s-a pomenit că zboară undeva, deasupra unei păduri.

Copitele calului atingeau ici și colo vîrfurile copacilor, iar după o vreme au coborît într-o poiană plină de clopoței albaștri.

Într-o parte se ridica o căsuță de lemn, cu acoperișul țuguiat făcut din șindrile de brad. Pe prispă meșterea un pădurar, care purta la gît un lanț de aramă, de care atîrna o foarfecă de aramă.

— Croitorul de povești! strigă băiețelul și, fără să mai aștepte, sări jos, în iarbă.

Dar, ce să vezi? În clipa în care a sărit,

s-a pomenit mic, mic de tot; acum clopoțeii albaștri se înălțau ca niște plopi, iar pe lîngă el mișunau fel de fel de gîngănii harnice de pădure.

Pe unde s-o apuce? Casa croitorului nu se mai zărea și nici urmă de armăsar. O buburuză păștea în apropiere.

— Ia să mă urc în spatele ei! își zise băiatul și, de cum încălecă, buburuza se înălță în văzduh.

— Unde mă duci? șopti copilul.

— La croitorul de povești, susură buburuza și coborî pe un deal, învîrstat cu covoare verzi și maci aprinși.

Într-o margine își rotea aripile o moară de vînt și în pragul ei stătea, în straie albite de făină, morarul. La gît îi atîrna un lanț de argint și o foarfecă de argint.

Nerăbdător, băiatul sări pe iarba mătăsoasă, dar, de-abia o atinse cu piciorul că, trupul începu să i se lungească și să crească, să crească pînă ce, în scurtă vreme, dealul de sub tălpile sale rămase cît un mușuroi.

Băiatul atingea acum cu fruntea copaia uriașă a unui nor.

— Poartă-mă tu mai departe! grăi băiatul rugător și se cățără în copaie.

Norul umbla legănat dar iute și, în curînd, au ajuns deasupra unui deșert acoperit de nisip. Acolo, pe neașteptate, norul îl răsturnă pe călător în talazurile moi ale dunelor.

Acum băiatul nu mai era nici mic, nici mare, era tocmai potrivit. Și, în fața lui, așezat pe jos, cu picioarele încrucișate, se afla un bătrîn smochinit și galben, ca pustiul din jur. Cu o foarfecă mare de aur tăia felurite tipare în nisip.

— Ai ajuns la croitorul de povești, murmură norul, depărtîndu-se. Dacă-și va îndrepta o singură dată privirea spre tine, o să ajungi și tu meșter ca el.

Copilul rămase acolo pînă la apusul soarelui, dar, adîncit în muncile sale, bătrînul nici nu-l băgă în seamă.

Cu vîrful foarfecii, desena în nisip felurite chipuri: zmei care scoteau foc pe nări și aveau capete de oi, cadîne trestioase cu fețele ascunse în văluri, împărați fulgerîndu-și săbiile scoase, palate scufundate în adîncul mării, zgripțuroaice în

calești trase de guzgani, prinți și prințese, bogați și sărmani, pești fermecați cu coroane pe cap, căpcăuni cu gura pînă la urechi, moși, babe și orfani, fluturi și melci, pietre și grădini, munți și fîntîni.

Desena ce desena, apoi începea să taie în nisip cu foarfeca și cele închipuite în pulberea aurie de nisip se desprindeau și porneau ușor, unele după altele, ca niște caravane tăcute.

Parcă umblau și parcă pluteau, pînă se pierdeau printre dunele vălurite. În urma lor, nisipul tăiat se netezea la loc, fără să dovedească vreo schimbare.

Pe nesimțite deșertul începu să se acopere de un licăr albăstrui. Bătrînul împietri, cu pleoapele închise.

— A adormit și vine noaptea, își zise copilul. Trebuie să mă întorc acasă.

De cum rosti cuvintele acestea, armăsarul cu aripi de pătrunjel coborî lîngă el.

Dar seara, cînd băiețelului i-a venit rîndul la poveste, limba nu i se dezlegase. Și iarăși sora cea mare l-a scos de la strîmtoare.

Au mai trecut șase zile. Armăsarul de pătrunjel cine știe pe unde zburda. Frații și surorile erau pe afară, la joacă, iar copilul trebăluia necăjit prin casă.

— De ce ești supărat, băiete? auzi deodată nechezînd.

— Și cum să nu fiu? răspunse băiatul. Croitorul de povești nici nu m-a băgat în seamă și astă-seară îmi vine iarăși rîndul la poveste.

— Să mai mergem o dată. Poate vei avea mai mult noroc.

Acum nu s-au mai încurcat. Au trecut în zbor peste poiana cu clopoței albaștri, au zărit dedesubt dealul cu moara de vînt și au ajuns cu bine în deșert.

Nisipul era încă fierbinte, ca un aluat, și bătrînul croia cu foarfeca lui de aur, fără să-i pese de noii veniți. Caravane de uriași și de pitici, de dragoni și elefanți, de zmei și împărați, se ridicau ușor peste dune și se depărtau cu mers liniștit.

Copilul ar fi vrut să-l agrăiască pe bătrîn, dar se temea să nu îl turbure și, pe urmă, nu se mai sătura să privească la lucrul mîinilor sale.

— Ei, spuse armăsarul, a sosit noap-

tea. Meşterul s-a uitat măcar o dată la tine? A băgat de seamă că aştepţi aici?

Bătrînul aţipise şi părea de lut.

— Nu, suspină băiatul, încălecînd.

Şi iarăşi n-a izbutit să le spună fraţilor nimic.

Un an întreg, din şase în şase zile, a zburat pe armăsarul cu aripi de pătrunjel. Bătrînul croia poveşti minunate, dar nu voia să ştie de copil.

— Astăzi călătorim împreună pentru ultima oară, îl vesti calul mîhnit.

— Stai, să iau foarfeca mamei cu mine, grăi copilul şi încălecă.

L-au găsit pe bătrîn lucrînd de zor, ca de obicei. Desena cu vîrful foarfecii de aur şi tăia fără încetare. Caravane după caravane de poveşti plecau în depărtare şi bătrînul nu-şi ridica măcar o dată privirea.

Tăcînd, copilul îşi scoase forfecica. Nu era nici vrăjită, nici de aur. Şi, fără să se mai gîndească la croitor, se apucă de lucru.

Zgîrie în nisip un pom mare şi stufos. Pe creanga cea mai groasă desenă apoi un palat cu trei ferestre şi, la fiecare, cîte o copilă. Pe trunchiul copacului se căţăra un flăcău, dar palatul era păzit de un leu cu multe capete.

— Foarte bine! rosti pe neaşteptate un glas adînc şi croitorul de poveşti îl privi pe băiat drept în faţă. De azi înainte vei fi şi tu croitor ca mine, numai că să ştii: din caravanele pe care le porneşti n-ai să afli niciodată care pe unde ajung. Aceasta ne e soarta.

Peste deşert se lăsase noaptea. Bătrînul îşi plecă pleoapele şi coborî în somn.

Chipurile zugrăvite de băiat se ridicară lin deasupra pămîntului şi pulberea lor aurie porni încet spre zare.

— Ei, spuse armăsarul de pătrunjel, mi se pare că ai dobîndit ce ţi-ai dorit!

Băiatul nu era în stare să-i răspundă. Încălecă în tăcere şi se îndreptară spre casă, luminaţi de stele.

Copilul simţea în el o putere nelămurită, dar şi o uimire fără seamăn. Se gîndea la bătrînul acela ciudat, la caravanele aurite care pornesc întruna, fără să se ştie unde ajung...

TREI FETE DE ÎMPĂRAT CARE AU FUGIT DE MĂRITAT

A fost odată un împărat care avea trei fete. Jupînițele nu duceau lipsă de nimic, doar că se săturaseră de prea mult bine. Intr-o zi, cea mai mare, Fedora, spuse cu hotărîre:

— Dragelor-surorilor, mi s-a urît să tot fiu fată de împărat. Viața prea e molcomă și searbădă. Flori la dreapta, flori la stînga, zîmbete de jur-împrejur. Măcar, de ne-am fi născut băieți, zburdam și noi mai slobode, ba la vînătoare, ba la război, ba la întreceri cu ceilalți voinici.

— Așa e, sări și fata mijlocie. Mîine-poimîine ne vine vremea de măritat și-o să ne pomenim cu un bărbat și cu o sumedenie de prunci în brațe, iar tinereților noastre or să se spulbere ca păpădia în vînt.

— Aveți dreptate, marilor-surorilor, suspină mezina. Dar ce-i de făcut?

— Să-i cerem lui tatica să ne trimită și pe noi puțin prin lume!

— Să mergem la mătușa din Împărăția de Cucută sau la unchiul nostru, Craiul Belizarie.

— Mare cîștig! le-o reteză Fedora. Schimbăm un trai de curte pe un altul.

Surorile tăcură îngîndurate.

Seara însă, înainte să pornească la culcare, Flora, mezina, care era mai alintată, pieptănă cu gingășie barba împăratului și spuse ca să-l îmbune:

— Tată, tată, rău e să fii fată! Stai închisă între ziduri, îți subțiezi ochii migălind cu acul, nu cunoști nimic din întîmplările vremii.

— N-o să stricăm noi obiceiul, răspunse împăratul, măsurînd-o cu luare-aminte. Și acum, de ajuns, copilele mele. S-a săltat pe cer luna. A sosit vremea odihnei. Noapte bună!

Jupînițele plecară fără să crîcnească, dar tatăl lor începu să se tragă supărat de barbă.

— Nevastă-împărăteasă, să știi că nu-i de glumă. Fetelor tale li s-a făcut de ducă. E vremea să le mărităm. Și, ca să nu se răzlețească prea departe de noi, le vom da: pe cea mare grădinarului, pe cea mijlocie grăjdarului, iar pe cea mică porcarului.

Împărăteasa, ce să zică? Ea nu zicea niciodată nimica.

Numai că Fedora băgase de seamă că pe împărat nu l-au prea veselit cuvintele mezinei și, în loc să se așeze cuminte în pat, ca surorile ei, după ce și-a tras cămașa de noapte, s-a întors tiptil, în vîrful picioarelor goale, pînă la ușa de stejar de la sala cea mare.

Acolo a auzit limpede spusele împăratului și s-a întors grăbită în iatac.

Fetele cele mici adormiseră, nevinovate. Fedora le-a trezit cu cîte un bobîrnac ușor în frunte.

— Dragelor-surorilor, nu-i timpul de odihnă. Iată ce ne așteaptă!

Aflîndu-și soarta, copilele s-au pornit să plîngă, însă Fedora le-a poruncit să-și șteargă ochii și nasul și să o asculte.

— Nu apucă tatica să ne mărite. O să fugim în lumea mare. Numai că n-avem de nici unele. Pentru drum trebuie să ne facem rost de straie bărbătești, de cai și de arme.

— N-ar strica să luăm și ceva de mîncare, adăugă fata mijlocie, Minodora, care se pricepea binișor la bucate.

— Ai dreptate. Tu să ne coci pîrjoale și plăcinte. Flora, că-i mai puțintică, să cotrobăiască prin dulapuri, după haine. Să ne pregătim în taină și pe strecurate. Iar cînd tatica ne va vorbi de nuntă, să nu ne întristăm și nici să ne împotrivim.

Nimeni să nu ne bănuiască supărarea, dar, peste trei zile, să fim tustrele departe!

Jupînițele au împlinit cele urzite. Flora a găsit veșminte pe potrivă, Fedora cai și buzdugane și le-au pitit pe toate, într-o vîlcea, dincolo de metereze. De mult, jucîndu-se de-a v-ați ascunselea, dibuiseră o trecătoare neștiută, nici de prieteni, nici de dușmani, pe sub șanțul care împrejmuia castelul.

Minodora s-a îngrijit de un burduf cu apă și de altul cu vin și a gătit noaptea, pe cînd bucătarii sforăiau osteniți, o cratiță de pîrjoale și o tavă de plăcinte.

— A sosit ceasul plecării, hotărî Fedora.

Și, la miezul nopții, în timp ce împăratul și împărăteasa, sfetnicii, pajii și slujitorii și înșiși străjerii de pe metereze împleteau vise frumoase, jupînițele au legat de balcon o scară groasă de funie și au coborît în grădină. Iar de acolo, pe calea tainică de sub pămînt, au ieșit în vîlcea și au pornit mai departe.

Întreg palatul dormea și se răsfăța, numai trei inși, viitorii miri, nu-și aflau odihna și somnul.

Erau frați între ei, dar n-aveau părinți. Îi găsise de mici, la o răscruce, un oștean care se întorcea de la război. La urechea stîngă a fiecăruia atîrna un cercel.

Oșteanul i-a dus pe tustrei la palat, socotind că stăpînii îi vor primi cu dragoste pe copiii de pripas. Dar împăratul n-a vrut să știe de ei. Împărăteasa, ce să zică? Ea nu zicea niciodată nimica.

Cerceii aveau înscris cîte un desen: unul un trandafir, al doilea o potcoavă, al treilea un purcel. Privindu-i, împăratul a poruncit:

— Pe băiatul mai mare, cel cu trandafirul, să-l ia grădinarul, să și-l facă ajutor. Pe cel mijlociu, cu semnul potcoavei, să-l primească grăjdarul și să-l deprindă cu caii. Iar pe cel mic, pentru că este însemnat cu un purcel, să-l dăm porcarului, să-l pună între godaci și să-l învețe meseria.

De-atunci trecuse un rîu de vreme. Feciorii crescuseră înalți și spătoși și nu erau nici proști. De aceea, cînd împăratul a hotărît să-i însoare cu fetele sale, nu s-au bucurat defel.

Pe jupînițe nu le văzuseră vreodată, dar pentru că părinții zoreau să le mărite, se temeau că ar fi slute și hapsîne. Apoi își dădeau seama că, oricum ar fi ele, pe ei îi vor privi toată viața cu ură și cu țifnă împărătească.

— Ne vom pomeni deodată slugi la doi stăpîni: și la împărat și la nevastă!

— Mai bine să fugim și să ne căutăm un rost în lumea largă.

Simbrie pînă la vremea aceea nu căpătaseră, dar nu puteau porni cu mîna goală.

Grădinarul a cules în pripă castraveți și căpățîni de ceapă, băiatul de la grajd a înșeuat trei cai, porcarul a încărcat o desagă cu slană.

Și, în timp ce paznicii dormeau cu bărbiile sprijinite în suliți, frații au lăsat podul peste șanțul cu apă și au plecat la drum.

Fedora și surorile ei, îmbrăcate în straie bărbătești, au călătorit toată noaptea, ținîndu-se în preajma pădurii, ca la nevoie, de-ar fi fost urmărite, să se poată ascunde.

Cînd soarele a risipit vineţeala nopţii, jupîniţele au coborît de pe armăsari, i-au luat de căpăstru și au pătruns printre copaci, sub bolta de frunze.

Au mers, au mers pînă ce au dat de un luminiș. Acolo, au lăsat caii să pască, iar ele s-au așezat ostenite, jos, în iarbă.

Minodora a desfăcut coșurile cu mîncare și a destupat burdufele cu apă și cu vin.

S-au ospătat și au băut și au azvîrlit firimituri la cuci și la mierle.

După ce-au strîns ce le-a rămas, s-au întins să doarmă la umbră.

Şi, iată, pe cînd dormeau jupînițele mai în tihnă, o namilă de urs se întorcea de la chef, bălăbănindu-se pe cărare, și cînta:

— De zmeură și mure și fragi m-am săturat,
acum aș vrea să-nfulec și-o fată de-mpărat!

Cum lălăia și mormăia, dădu cu ochii de fetele care se odihneau, în straie de feciori și cu brățări de flori.

Surorile mici, nevinovate, dormeau înainte, dar Fedora a sărit drept în picioare și și-a rotit buzduganul.

Cuminte, ursul s-a tras deoparte, zicînd:

— Mare noroc, băiete, că sînteți feciori și nu fete! Dar să știi că asta-i pădurea mea și, fiindcă mi-ați stricat iarba, am să vă opresc armăsarii. Deșteaptă-ți soții, luați-vă desagii și plecați de aici!

— De plecat, plecăm noi îndată, grăi Fedora mînioasă, dar caii nu ți-i lăsăm. Ne vom măsura puterile cu tine, să vedem care pe care.

Auzindu-i strigătele, surorile mici s-au deșteptat, dar zărind ursul, s-au urcat repede-repede într-un copac.

Fedora nu și-a pierdut cumpătul și a început să izbească. Namila nici nu se clintea sub loviturile buzduganului ei, ci cînta răgușit mai departe:

— De zmeură și mure și fragi m-am săturat,
acum aș vrea să-nfulec și-o fată de-mpărat!

Fedora a tot dat în urs cu buzduganul, pînă ce puterile au început să i se înmoaie. Dihania nu se dezmeticise încă bine și mormăia acum duios:

— Cui i-e foame,
cui i-e sete,
cui i-e dor de codru verde?

Tocmai în vremea aceea ajunseseră în preajmă ceilalți fugari de la curtea împărătească.

— Ce se-aude, fraților? zise grădinarul, ascultînd bufniturile buzduganului.

— Zvon de vînătoare.

— Ori de război?

— Haidem și noi!

Cînd au pătruns în poiană, ursul mahmur se săturase de cîntat și se apucase să roadă buzduganul Fedorei.

Văzînd primejdia, cei trei, cu bîte și ciomege, s-au năpustit hăulind asupra cumătrului. Acesta, ce să facă? N-a stat să-i aștepte. S-a mistuit în desișuri.

— Vă mulțumesc, voinicilor, îi întîmpină Fedora. Ați picat la timpul potrivit că, iată, frații mei s-au înfricoșat și m-au părăsit.

De-abia atunci, fetele mici au coborît, rușinate, din copac, dar feciorii nu le-au luat frica în nume de rău.

— Par tare plăpînzi. Nu ți-ar fi fost de ajutor. De unde veniți și încotro umblați?

— Sîntem frați, răspunse Fedora. Tocmai am coborît de pe Muntele Pustiu. Ne-au crescut niște călugări bătrîni, de aceea nu prea sîntem deprinși să mînuim armele și nu cunoaștem locurile acestea.

Feciorii cu cercel nu se lăsară nici ei mai prejos.

— Noi ne tragem de la cîmpie. Ne-au purtat de grijă apele și ogoarele. Mai multe nu știm despre părinții noștri. Ne pricepem la grădini, la cai și la godaci. Am pornit în lume să ne găsim un rost. Voi încotro vă duceți?

Fedora șovăi, dar spuse:

— Spre țara lui Belizarie.

— Ai ales un drum lung și plin de primejdii, iar frații tăi sînt doar niște copilandri.

— Ce-o fi, o fi! Noi într-acolo mergem.

Cei trei voinici întrebară:

— Primiţi să vă însoţim?

Jupîniţele se înviorară:

— Primim! Dar, mai întîi, poftiţi să vă ospătaţi. Avem un coş de pîrjoale şi unul de plăcinte.

— Luaţi şi din merindele noastre.

Grădinarul scoase ceapa şi castraveţii, porcarul o bucată de slană.

După ce au mîncat împreună, Fedora hotărî să plece mai departe, să afle adăpost pentru noapte.

Umblînd tot prin locuri ferite, au ajuns pe înserate la un han.

Hangiul era mărunt şi îndesat ca un poloboc, hangiţa ca o damigeană, iar gîndurile musteau în ei fără încetare şi fierbeau după cîştig.

Flăcăii, cu cercelul acoperit de plete, n-aveau în pungă nici un bănuţ şi au vrut să doarmă afară, într-un şopron.

Fedora însă şi-a rupt, pe ascuns, un galben din salba domnească, pe care o purta sub cămaşă, şi a poruncit să fie găzduiţi toţi şase în două odăi frumoase şi curate.

Hangiul-poloboc şi hangiţa-damigeană se rostogoleau de colo-colo cu zîmbete mieroase.

După ce drumeţii au adormit, fraţii în odaia din dreapta, surorile în cea din stînga, gazdele au început să se frămînte.

— Nevastă, ai băgat de seamă, ce mîini albe şi gingaşe au trei dintre feciori?

— Ai dreptate, bărbate. Să ştii că n-a minţit, azi de dimineaţă, crainicul de la curtea domnească. Zicea că jupîniţele, fetele împăratului, au zbughit-o de-acasă!

Hangiul-poloboc gîlgîi de bucurie:

— A dat norocul peste noi! Împăratul a făgăduit cui le va găsi un sac de aur, unul de argint şi unul de mărunţiş.

— Nici flăcăii adevăraţi nu par de lepădat. Vor fi şi ei niscaiva odrasle de împărat!

— Ce mai aştepţi, nevastă? Încalecă pe catîr şi zboară la palat. Între timp eu le scot caii din grajd şi îi ascund, să nu caute cumva să scape.

Hangiul-poloboc s-a furişat la grajd. Hangiţa-damigeană şi-a aruncat pe umeri o broboadă sură şi a purces pe catîr în mare grabă.

I-ar fi prins pe toți șase fără nici o cazná, numai că Fedora nu se culcase. A auzit ce-au șoptit gazdele și le-a văzut zarva, de sus, din colțul ferestrei.

Și-a deșteptat surorile cu un bobîrnac în frunte și le-a pus să se îmbrace. Tot ea i-a trezit și pe feciori, povestind cum, dintr-o tainică pricină, hangiul le-a luat caii, iar hangița a plecat la palat.

Fără să mai pună vreo întrebare, au sărit drept în picioare și au apucat-o îndată pe stîncile din spatele hanului.

Și au umblat, au umblat pe tăcute, pînă ce au ajuns la o hrubă adîncă. S-au băgat înăuntru să se odihnească, iar la intrare au prăvălit o piatră înaltă.

Împăratul a sosit la han cu străjeri și cu suliți, dar n-a găsit urmă de copile. A aflat în schimb pastrama și vinul.

Un pîlc de oșteni s-a avîntat printre țancurile ascuțite și a nimerit pe aproape de văgăună. Cînd i-au simțit că încearcă să dea piatra deoparte, cei dinăuntru au început să mormăie ca urșii. Oștenii au crezut că-i un bîrlog de fiare și s-au întors la han.

De ciudă că l-au stîrnit în zadar în toiul nopții, împăratul i-a silit pe hangiu și pe hangiță să-i ospăteze, fără nici o plată, cu pastramă și cu vin, pe el și pe oștenii săi, că flămînziseră, și să le umple traista și pentru acasă.

În zori, fugarii au ajuns cu bine dincolo de creastă. Soarele lumina o vale caldă și, în blînda ei verdeață, se deslușea o colibă de nuiele și o șură. Fedora hotărî să coboare acolo.

Au umblat pînă către amiază și, cînd au poposit pe aproape, în ogradă robotea o femeie rumenă, care purta cam pe-o sprînceană o cunună de frunze. Tocmai scotea pe o lopată pîini calde din cuptor, iar sub un umbrar, avea așternută o masă cu fel de fel de bunătăți.

— Bine-ați venit în Împărăția de Cucută, le ură femeia, zîmbind. Bucatele sînt gata. În fiecare zi ospătez cîte șase călători. Dar să știți, cînd e vorba de înnoptat, în palatul meu nu găzduiesc decît coconi. Fetelor le aștern să doarmă în șură.

— Păi n-avem cu noi nici o fată, grăi,

de bună-credință, cel mai mare dintre feciori.

— Ba nu, zise Fedora cu îndrăzneală. Dacă mărita gazdă își numește coliba palat, atunci eu și cu cei doi frați ai mei sîntem copile de împărat!

Flăcăii cu cercel izbucniră în rîs, dar surorile o ținură pe a lor și, după ce au ospătat, s-au dus să se culce în șură.

Împărăteasa de Cucută, că ea era, a cunoscut că Fedora grăise adevărul și, a doua zi, a luat-o deoparte și i-a spus în taină:

— Nepoată dragă, îmi place că ești aprigă și isteață. La fel am fost și eu la tinerețe. Dar află de la mine că zadarnic ați fugit de la părinți, ca să cunoașteți lumea și să întîmpinați primejdii. Mai bine rămîneați acasă cuminți!

Fedora n-a îndrăznit să o înfrunte, ci, sărutîndu-i mîna și mulțumindu-i pentru găzduire, și-a trezit soții, să plece mai departe, spre țara Craiului Belizarie.

Pe drum li s-au mai întîmplat multe și de toate.

Ba n-aveau merinde, ba li se sfîrșea apa. Au mai întîlnit pe unul și pe altul. S-au băgat la stăpîn, cîte trei, cîte șase, au dat bir cu fugiții.

Au nimerit și la un căpcăun, care i-a închis într-un pod să-i tragă prin chepeng cîte unul, pe rînd, cînd i-o fi poftă de o ciozvîrtă de om. Dar au scăpat și de acolo teferi.

Într-un tîrziu au ajuns la Craiul Belizarie.

Craiul era bătrîn și fără odrasle. Avea în schimb patru palate: unul moștenit din străbuni, trei înălțate de el.

De cîte ori i se năștea un cocon, craiul ridica un palat, ca să nu aibă mai tîrziu bătaie de cap.

Însă, pe cînd feciorii erau încă ținci și tatăl lor era plecat la război, au năpădit dușmanii, i-au furat pe tustrei și i-au dus în robie. De atunci pierduți au rămas.

De jale, mama coconilor s-a stins, iar Belizarie a rămas tehui. Noapte de noapte se urca într-un foișor și se uita la stele, iar ziua însemna ce văzuse în ele.

Fedora, Minodora și Flora erau fiicele vărului său, dar Craiul nu le cunoștea,

nici nu călătorise în împărăția lor și nici nu le poftise vreodată pe la el.

Nu-i erau dragi fetele. În schimb, primea cu bucurie orice trecător, băiat, copilandru sau fecior, și-l omenea și-l dăruia cu toate cele de trebuință.

Fedora și mica ei ceată sosiră la palat în faptul serii. Însuși Belizarie veni să-i întîmpine în prag:

— Feciorii să poftească înăuntru, fetele să plece să se pieptene! grăi Craiul, măsurîndu-i bănuitor.

Surorile mici se pierdură cu firea. Uitîndu-și portul și buzduganele, izbucniră înlăcrimate:

— Unchiule, nu ne alunga! Sîntem nepoatele tale drepte! Tatica vrea să ne mărite cu de-a sila și am venit să-ți cerem ocrotire.

— N-am trebuință de voi! se burzului Craiul și porunci slugilor să-i arunce nepoatele dincolo de zidul cetății.

Uluiți de cuvintele auzite, grădinarul, porcarul și grăjdarul au apucat bîtele, să le apere pe fete și să le ajute.

Atunci străjile i-au prins pe toți șase și i-au azvîrlit în temniță, la pîine și apă.

Numai că jupînițele și feciorii, în loc să se mîhnească, și-au petrecut noaptea descojind toate întîmplările trăite împreună. Și, înțelegînd cum fugiseră atîta cale, vrînd să scape unii de alții, rîdeau atît de tare, încît Craiul, din foișorul din care privea posomorît la stele, i-a auzit și a vrut să afle pricina lor de veselie.

De dimineață, a poruncit să fie aduși cu toții în fața lui.

Fedora nu a primit să vină oricum. A cerut mai întîi veșminte frumoase, atît pentru surorile ei cît și pentru cei trei feciori.

S-au îmbăiat, s-au primenit și apoi au pășit mîndri în sala de ospețe din palatul cel mare.

Erau de față sfetnicii, curtenii și însăși Împărăteasa de Cucută, care sosise degrabă, într-o căruță.

Fedora a început să povestească pe îndelete. Bătrînul Crai nu izbutea îndeajuns să se minuneze de cîte piedici au trebuit să-nfrunte. Dar, cînd a aflat că orfanii, cei trei flăcăi, au la urechea stîngă,

ascuns cu grijă sub pletele negre, cîte un cercel, cu semne înscrise, sufletul porni să i se clatine.

Erau chiar copiii lui, cei rătăciţi de atîta vreme. La naştere, zînele-ursitoare, care ştiau ce le va fi dat să pătimească, le prinseseră în ureche cerceii zugrăviţi.

Şi astfel, s-a împlinit ce trebuia să se împlinească.

Fedora s-a măritat cu feciorul cel mare, grădinarul care va să zică, Minodora cu feciorul mijlociu, grăjdarul, şi Flora cu porcarul.

Au fost mulţumite şi fericite şi la fel au fost şi bărbaţii lor.

Şi au avut împreună sumedenie de odrasle, şi fete şi băieţi. Fetele umblau în pantaloni, băieţii purtau cîrlionţi.

Altminteri erau la fel de cuminţi şi de cucuieţi, ca taţii şi ca mamele lor.

MELC-CODOBELC ȘI PRIETENUL SĂU

A fost odată un melc. Era bun prieten cu un băiețel de cînd se știa el.

Ziua întreagă petreceau împreună pe afară, iar seara, cînd intrau în casă, melcul se suia pe policioară, băiețelul în pat și, pînă ce-i cuprindea somnul, își tot treceau unul altuia, cîte-un petec de poveste.

Cu ei locuia și bunicul. Acesta avea o grădină de flori și tare le plăcea melcului și prietenului său, băiatul, să se îngrijească de ea.

Melcul o plivea, băiatul o stropea. Melcul gonea omizile, băiețelul certa gîzele. Iar după ce isprăveau, dădeau o raită pînă la baltă, ca să se scalde, și apoi, cînd îi răzbea osteneala, se întorceau la umbra dulce a stînjeneilor.

Numai că, de la o vreme, de ce, de nece, florile au început să tînjească. Azi se moleșea una, mîine alta, frunzele se încîrligau, lujerele se povîrneau.

Zadarnic își purta bunicul papucii de la o tufă la alta, degeaba ciupea melcul ierburile rele, degeaba golea băiatul căldărușa cu apă. Florile se întristau și mai tare.

Erau grozav de necăjiți cu toții.

— Melc-Codobelc, ce-o fi cu grădina noastră? a întrebat, tîrziu într-o seară, băiatul.

Bunicul adormise împovărat și obidit.

— Parcă o usucă un dor de nu știu ce, spuse iarăși copilul.

Pe policioară, melcul stătea îngîndurat.

— Melc-Codobelc, ce-i cu tine? De ce taci?

Melcul își drese glasul și răspunse răgușit:

— Or fi tînjind după Izvorul Florilor.

— Izvorul Florilor? Unde curge și ce putere are?

— Inima lui bate în miezul unei păduri îndepărtate. Florile stropite cu apă din undele sale, cresc fără seamăn de frumoase, iar cele bolnave se tămăduiesc.

— Dacă-i pe-așa, se învioră băiatul, sărind din așternut, hai să luăm căldărușa și s-o umplem de-acolo.

— Bine, bine, mormăi melcul, numai că drumul e lung și plin de primejdii. Și-apoi ce-o să zică bunicul?

— Îl luăm cu noi! Hai, să-l trezim!

— Sărmanul! Uite-l ce trudit e și cum doarme de adînc.

— Atunci să plecăm numai noi doi. Pînă dimineață venim înapoi!

Băiatul a fost într-o clipă gata, melcul a coborît de pe policioară și au purces.

Noaptea era luminată de stele. Melcul pășea înainte, că știa drumul. Băiatul cu căldărușa, după el.

Au umblat ei așa, din seară în zori, peste dealuri, peste munți, pe lîngă prăpăstii adînci.

Cînd primele raze de soare au mîngîiat obrazul cerului, au ajuns la un șes pustiu, pe care se vedeau din loc în loc niște pietroaie cenușii, înalte, și niște rădăcini ieșite din pămînt, arse și rășchirate.

— Melc-Codobelc, grăi băiatul. Tare-s ostenit! Haide să facem un popas.

— Dacă ne oprim, aici amorțim! răspunse melcul. Că pe tărîmul acesta hălăduiește Greul Pămîntului.

— Da' cine-i Greul Pămîntului, că n-am mai auzit de el?

— O pocitanie cu miezul de foc. Dacă nu-i intri în voie, te pîrjolește pe loc. Mai bine să tragem o fugă, să scăpăm de pe meleagurile sale!

Dar băiatul tot stăruia:

— Greul Pămîntului e mare, e mic? E cît un prunc ori cît un voinic?

— Vrei să mă cunoşti? rosti în clipa aceea un glas subţiratic şi batjocoritor.

Şi, dintr-o dată, chiar lîngă băiat, nisipul se clătină, se învolbură, un abur fierbinte şi rotitor se ridică din adînc, iar în mijlocul său, se ivi o mogîldeaţă cu privirea cruntă şi trupul ca o ghiulea.

— Iacătă-mă-s! Aşa-i că sînt frumos? Hai, repede, alege: în ce să te preschimb? În stană de piatră sau în rădăcină uscată?

— Dacă mă întrebi dinadins şi mă pui să aleg, află că doresc să rămîn băieţel şi să-mi caut de drumul meu. Dacă eşti împotrivă, vino să ne luptăm.

Greul Pămîntului începu să rîdă. De cîte ori hohotea, plesneau în preajma lui bulgări mari de ţărînă.

— Vitejia ta îmi place, grăi, oprindu-se din hohotit, dar n-are să-ţi folosească. Cum să te măsori tu cu mine, un băieţel prizărit şi fără nici un ajutor?

— Ba nu sînt singur. Îl am pe prietenul meu.

Greul Pămîntului se uită de jur împrejur.

— Nu văd pe nimeni.

— Priveşte mai bine! E chiar lîngă tine şi are două coarne boureşti. E Melc-Codobelc.

— Eşti prieten cu un melc? se miră Greul Pămîntului. Atunci haideţi la baltă, să beţi apă caldă!

— Hai! zise melcul, cu un zîmbet ascuns.

Şi au pornit toţi trei pînă nu departe. Că-ntr-o margine a tărîmului mustea o baltă mare.

— Dacă sar în ea, seacă dintr-o dată! Atîta-s de fierbinte, se lăudă Greul Pămîntului.

— Aşa să fie? grăi, răguşit, Melc-Codobelc.

Greul Pămîntului se făcu stacojiu de ciudă.

— Cum? Te îndoieşti? Pot s-o dovedesc.

— Hai! îl îndemnă Melc-Codobelc, frecîndu-şi cornițele.

Greul Pămîntului, mînios, şi-a luat avînt şi s-a aruncat drept în mijlocul bălţii.

Undele începură să sfîrîie, opărite, şi

se prefăcură în aburi, dar toți prietenii lui Melc-Codobelc care viețuiau în mîl, șerpii de apă și lipitorile, racii și peștișorii se agățară de Greul Pămîntului, pe ochi, pe buze, pe urechi și-l țintuiră locului, pînă ce băiatul și melcul au izbutit să fugă dincolo de tărîmul pocitaniei.

Peste un deal și o vale au dat de o mîndrețe de pădure, al cărei frunziș strălucitor înverzea pînă și cerul de deasupra.

În miezul pădurii, într-o poiană, susura Izvorul Florilor. Lîngă el, făcea tumbe prin iarbă o veveriță neobișnuit de semeață.

— Bine ați venit, dragii mei, le zise veverița, scuturîndu-și blana ca o flacără. Eu sînt stăpîna izvorului și știu ce necaz vă frămîntă. De acum încolo ați scăpat de primejdii. Stați o vreme la mine, să povestim și să ospătăm.

De cum rosti cuvintele acestea, din crengile copacilor și din tufișuri, se ivi un alai de veverițe mărunte cu coșuri de alune, de fragi și de mure.

— E tare bine aici! grăi băiatul, în timp ce ospătau și se odihneau. Numai că

florile noastre se usucă și bunicul trebuie că s-a trezit de mult.

Stăpîna izvorului își înălță voioasă coada:

— Mai întîi să tragem o joacă împreună, că drumul la întors e scurt și lesnicios. De îndată ce veți umple căldărușa, veți poposi din nou acasă. Însă, băgați de seamă, izvorul are ape fermecate. Grădina voastră se va vindeca, dar nu numai florile vor crește înalte și frumoase. Băiețelul se va ridica și el, curînd-curînd, copil de școală și-apoi fecior de oaste.

Auzindu-i cuvintele, pe copil îl cuprinse bucuria, dar Melc-Codobelc, mai înțelept, își lăsă mîhnit cornițele în jos. Iar, în timp ce băiatul își încărca ulciorul doldora cu apă, melcul se apropie de veveriță și-i șopti ceva la ureche. Aceasta îl ascultă și-i răspunse încet, zîmbind cu bunătate, apoi, la despărțire, îi sărută pe amîndoi ușurel pe creștet.

Pe dată, în chiar aceeași clipă, prietenii se pomeniră în grădina de-acasă.

Băiatul a început repede să ude florile, melcul să plivească buruienele, și, cînd a sosit bunicul, grădina strălucea de sănătate.

— Ce noroc, spuse bătrînul, frecîndu-și ochii de uimire. Peste noapte florile au scăpat de boală, iar tu, copile, te-ai făcut dintr-o dată mare. De mîine am să te trimit la școală.

— Va merge și Melc-Codobelc cu mine! grăi cu hotărîre băiatul.

— Asta nu se cuvine, dragul meu. Melcul va rămîne acasă. Și-apoi e timpul să-ți mai faci și alți prieteni.

Băiatul nu răspunse nimic, dar seara, așezîndu-și melcul pe policioară, i-a șoptit supărat:

— Fără tine nu mă duc. Te iau în ghiozdan.

— Nu-i nevoie, zise melcul. Veverița izvorului mi-a făgăduit ajutor. Ultimul strop din căldărușă eu l-am sorbit. Tu pleacă mîine singur de acasă, apoi am să cobor și eu de pe policioară și ne vom întîlni din nou.

A doua zi băiatul a plecat la școală îngîndurat ca vai de el. S-a așezat într-o bancă și a stat o vreme singurel. Dar, nu

mult după aceea, iată că a sosit un copil cu capul țuguiat și părul învîrtejit ca o cochilie de melc. Zîmbea tainic și vorbea răgușit.

De atunci cei doi prieteni au rămas nedespărțiți, și la carte și la oaste și de-acolo mai departe.

Dar numai ei doi știau!

PRINȚUL MOFTUROS

A fost cîndva un prinț care creștea într-o zi cît alții într-o lună. Cînd s-a făcut mare, ai săi s-au gîndit să-l însoare.

Numai că prințul era tare mofturos. Nici o prințesă nu-i plăcea. Degeaba se necăjeau tata, mama și doica lui. Timpul trecea și ei se temeau că va veni o zi cînd prințul va rămîne cu pustiul în casă și nu va avea pe nimeni să-i deretice și să-i coasă.

Încă de la nașterea băiatului, doica își însemnase numele fiecărei prințese de care auzea. În odaia sa din turn le avea pe toate înscrise pe un perete: cu țări și palate, hambare și bucate, cu grădini și livezi, turme de capre și iezi.

Dar prințul n-avea chef să pornească în lumea largă să le cunoască. Așa că doica, neavînd ce face, arunca o mînă de boabe de mei pe perete, peste numele fetei și aceasta, cu întregul ei palat, cu mamă și tată, bunică și frate, se strămuta pe o pajiște peste drum de curțile domnești.

Părinții prințului pregăteau degrabă o serbare frumoasă și-i pofteau pe noii veniți la masă. Muzicile cîntau, pocalele de vin se umpleau.

Prințul nu era urît din cale-afară. De fiecare dată fata se învoia, dar băiatul ba. Iar doica, supărată, muta palatul înapoi, cu fată, crai și alai. Și din nou azvîrlea

un pumn de mei și aducea altă prințesă.

Numai că prințul îi găsea cusurul pe dată. Sau avea nasul prea lung, ori prea mic și scurt. Ba nu era destul de mlădioasă, ba se legăna ca ramurile unei sălcii pletoase. Ba nu știa să facă nici o prăjitură, ba se pricepea doar la ce-i de pus în gură. Așa că, într-o bună zi, n-a mai rămas scris pe peretele din turn decît numele frumoasei Miramira, prințesa desăvîrșită.

— Dacă nu se hotărăște nici de data asta, rămîne sigur fără nevastă! își zise doica, oftînd, și aruncă ultimele boabe de mei pe care le mai avea.

Într-o clipită, pe pajiștea din față se ivi un castel de o mîndrețe fără pereche. Zidurile — spumă albă de piatră, crenelurile — cunună de aur, iar vitraliile — alungite ca niște scuturi — erau tăiate în safir curat.

Doica alergă gîfîind să-i poftească pe noii sosiți la masă.

Miramira semăna cu o trestie și cu un trandafir, iar cuvintele pe care le rostea erau pline și de înțelepciune și de voie bună. Cît timp ținu ospățul, prințul încercă zadarnic să-i găsească vreun cusur.

— Îți place prințesa? întrebară părinții, luîndu-l deoparte.

— Îmi place, dar nu mă însor cu ea. Prea e desăvîrșită, prea are purtări alese.

— Asta nu-i un cusur.

— E un cusur să nu ai nici un cusur! Poate că nu-i o ființă adevărată, ci numai alcătuire însuflețită de un vrăjitor care vrea să-și rîdă de noi.

Părinții, căzînd pe gînduri, începură să-i dea dreptate. Prințul era mofturos, dar nu și din cale-afară de prost. Doica însă auzise totul.

— Serbările țin trei zile, spuse ea. Dacă-n acest răstimp prințesa se poartă măcar o dată ca o fată adevărată, cu toane și slăbiciuni, te legi s-o iei de nevastă?

— Mă leg, grăi prințul, dar nu cred.

În seara dintîi, cînd Miramira sosi la bal, doica, ajutîndu-i să-și scoată pelerina, îi strecură în rochie o frunză de urzică.

În timp ce dansa cu prințul, buruiana o chinuia amarnic, dar, pentru că era

atît de desăvîrșită, izbuti să se stăpînească.

Spre supărarea doicii, fata plecă în zori, senină și zîmbitoare, fără să fi făcut o singură mișcare nepotrivită.

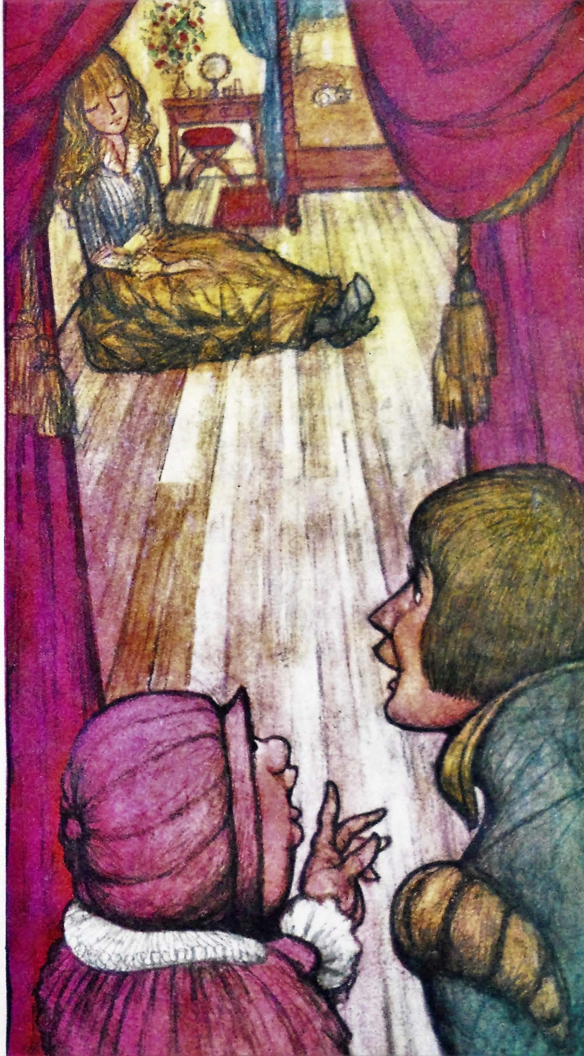
În seara a doua, se aduse pe masă o caleașcă meșteșugită de ciocolată, trasă de opt cai albi de bezea. Vizitiul, un ursuleț de zahăr, avea o pălărie de căpșuni și de frișcă.

Doica puse pălăria în farfuria prințesei, dar înăuntru, sub învelișul dulce și gustos, ascunsese un ardei iute. Dar Miramira mîncă prăjitura fără nici o strîmbătură.

În seara a treia, lipiți de coloanele de marmoră ale palatului, părinții băiatului lăcrimau amarnic și oftau. Doica nu-și pierdea vremea.

Înainte să înceapă balul, îi chemă la ea pe toți pajii, doisprezece fii de domni și de împărați, și le porunci ca, ori de cîte ori prințul va dori să se odihnească, unul dintre ei să o poftească pe Miramira la dans, astfel ca întreaga noapte să nu apuce să stea o clipă jos.

În zori, istovită, dar încă surîzătoare,

Miramira ieși din sala de bal, căutînd un loc să se așeze. Însă, cum pătrundea într-o încăpere, intra și doica pe furiș după ea, desena iute în văzduh un cerc cu arătătorul și toate jețurile și sofalele se făceau nevăzute.

Colindînd astfel prin palatul deșert, prințesa ajunse la odaia din turn. Dar și aici, sub ochii ei, se topiră ultimele scaune și patul moale al doicii.

— Sălile de oaspeți sînt departe, își spuse Miramira, la capătul puterilor. Nimeni nu va încerca să urce pînă aici. Am să mă odihnesc o clipă pe podea!

Se așeză pe jos, în încăperea goală, cu spatele sprijinit de perete, dar fu cuprinsă îndată de un somn adînc.

Doica aduse scaunele și patul la loc, apoi fugi și-l chemă pe prinț.

— Iată cum se culcă prințesa fără cusur! mormăi ea, arătîndu-i fecioara, care dormea pe podea cu rochia mototolită.

— Ce purtări, vai ce purtări îngrozitoare! gemură prefăcut părinții băiatului, care veniseră și ei alergînd.

Atunci prințul mofturos, mulțumit că Miramira nu era chiar atît de desăvîrșită, zise împăcat:

— Ce să mă fac? Aveți dreptate! Nu-mi rămîne decît să mă însor!

FĂT-FRUMOS-PUI-DE-LEU

A fost odată o leoaică și tare-și mai dorea un pui. Toate leoaicele aveau cîte doi-trei, numai dînsa nu avea nici unul.

Într-o seară și-a zis:

— Mîine în zori, pornesc la drum. Și cea dintîi făptură pe care am s-o întîlnesc, fie ea pasăre sau broască, o iau și-o cresc ca pe odrasla mea!

Plecînd a doua zi pe cărările încă pline de umbră și numai de ea știute ale pădurii, a auzit într-un hățiș scîncet de prunc. Era un băiețel!

Cu inima tresărind de bucurie, leoaica l-a luat cu grijă și l-a dus în vizuină. Celelalte leoaice i-au grăit supărate:

— Bagă de seamă, vecino, asta-i sămînță de om. Ți-ai adus cu laba ta dușman în casă.

— Ba nu, răspunse leoaica. Începînd de azi, e băiețelul meu și am să-l răsfăț cu numele de Calomfir!

Cît creșteau puii de leu într-o zi, creștea Calomfir într-o lună, dar cu vremea s-a mai înălțat și el.

Maică-sa, leoaica, a început să-l scoată cu ea la vînătoare și să-l învețe în fiecare zi cîte ceva ca să ajungă și el în rînd cu ceilalți.

Calomfir era neînfricat și-ascultător și, dacă firea nu îl înzestrase cu colți și gheare strașnice, în schimb, își făuri chiar

el altfel de arme, o ghioagă şi un arc, şi ajunse bun ţintaş.

Într-o zi, leoaica l-a luat deoparte şi i-a spus:

— Calomfire-băiete, de-acum te-ai făcut mare. Poţi merge singur la vînătoare. Iar dacă te va întreba careva cine eşti, să nu-ţi pierzi cumpătul şi să-i răspunzi: «Sînt Făt-frumos-pui-de-leu!»

Calomfir a pornit bucuros prin hăţiş şi, pîndind şi gonind, fără să-şi dea seama cum, s-a pomenit la marginea pădurii.

Dincolo de pragul ei nu trecuse niciodată şi acum îl încerca o dorinţă fără seamăn să ştie ce fel de fiare vor fi hălăduind şi prin locurile acelea.

Alergînd de la un copac la altul, sărind dintr-un desiş în altul, s-a apropiat de un drum bătătorit. Tocmai trecea pe acolo alaiul lui Împărat-Împărat.

În timp ce Calomfir se uita dintr-un ascunziş la el, nu se ştie de unde, s-a ivit un mistreţ fioros, care s-a repezit la călători.

Oştenii şi curtenii, în frunte cu Împărat-Împărat, au rupt-o de fugă dar, în

mijlocul drumului, a rămas numai fata împăratului, care încremenise de spaimă.

Văzînd primejdia, Făt-frumos-pui-de-leu a țîșnit din tufiș drept în spinarea mistrețului și, prinzîndu-l cu brațele și înfigîndu-i călcîiele în coaste, l-a silit să se domolească și să îngenunchie, îmblînzit, în fața fetei.

Slugile au legat mistrețul și l-au luat să-l ducă în țarcurile stăpînului.

— Cine ești tu, voinice? l-a întrebat pe Calomfir Împărat-Împărat.

— Eu sînt Făt-Frumos-pui-de-leu, a răspuns băiatul, amintindu-și de vorbele mamei sale.

Apoi, dintr-un salt, fugi înapoi în pădure. Leoaicei însă nu i-a povestit nimic din cele petrecute.

După o vreme, aducîndu-și aminte de lumea rînduită dincolo de marginea pădurii, l-a cuprins mirarea și a pornit din nou la drum. Ajungînd la malul unei ape mari, iar a dat cu ochii de alaiul împărătesc.

Oștenii și curtenii alergau dintr-o parte într-alta, strigînd:

— A căzut în apă fata lui Împărat-Împărat. Rîul năvalnic o poartă spre cascadă. Cine ajunge acolo, nu mai scapă.

Dar nimeni nu se grăbea să-i sară în ajutor.

Atunci Calomfir s-a aruncat în rîu, a prins-o pe copilă, tocmai lîngă cascadă, și a adus-o pe mal, e drept, cam speriată și înmuiată, dar încolo teafără, nevătămată.

— Cine ești tu, voinice? întrebă Împărat-Împărat, care îmbătrînise și era cam uituc.

— Sînt Făt-frumos-pui-de-leu, răspunse Calomfir și îndată o luă la goană spre pădure.

Și a mai trecut o vreme. Într-o zi, lui Calomfir i s-a făcut dor de fata lui Împărat-Împărat și a pornit să o caute. Dar n-a găsit-o nici pe drum, nici în apă. Alaiul rămăsese acasă, deoarece Împărat-Împărat ținea sfat mare.

Voia să-și mărite grabnic fata și să-i treacă ginerelui domnia. Numai că fata bocea într-un colț și nu voia să știe de nimeni.

Cum se certau cu toții și era larmă, iată, Greul Pămîntului, dușmanul împăratului, cu care se mai sfădise și altădată, a venit pe ascuns și a aruncat în palat pe fereastră, o mînă aprinsă de jăratec. Apoi, mulțumit și nevăzut de străji, a plecat în drumurile sale.

Calomfir, umblînd de colo pînă colo, a nimerit la palat tocmai cînd se încinsese vîlvătaia. Curtenii fugeau care-ncotro să-și scape caftanele, dar feciorul a sărit în foc, a risipit jăratecul cu ghioaga și l-a stins.

Tremurînd de spaimă și uimire, Împărat-Împărat l-a întrebat din nou:

— Cine ești tu, voinice?

— Sînt Făt-frumos-pui-de-leu, răspunse Calomfir liniștit. Mi se făcuse dor de chipul fetei tale și am venit s-o văd.

— Fata mea? N-ai decît să te uiți la ea. Plînge acolo într-un colț și suspină că nu vrea să se mărite.

— Ba vreau, răsări fata cu ochii zvîntați, dacă mă dai lui Făt-frumos-pui-de-leu!

Doar că flăcăul nu prea părea hotărît.

— Păi mai întîi să vedem ce-o zice și el.

Calomfir, nevinovat, ce mai putea să zică? Tăcea și se uita.

— Îți dăruiesc și domnia, strigă Împărat-Împărat, și pe deasupra tot ce mai poftești!

— Doresc să o chemați la nuntă și pe mama, cu toate surorile și cumetrele sale, și să le gătiți în grădină frigărui din trei turme de oi!

Auzindu-l, Împărat-Împărat s-a veselit ca de o vorbă șugubeață, dar, fiindcă apucase să făgăduiască, a poruncit să se pregătească ospățul după obicei, iar pentru rudele ginerelui a înălțat frigărui din trei turme de oi.

În dimineața nunții, a sosit și mirele cu neamurile sale pădurene.

Au înghețat de spaimă oștenii, curtenii, mesenii și însuși Împărat-Împărat. Dar fata nu l-a zărit decît pe alesul inimii sale și i-a alergat întru întîmpinare.

Calomfir, mulțumit, și-a dus mama cu rubedeniile să se ospăteze în grădină.

Ceilalți musafiri au rămas prin pala

Leoaicele, cum au isprăvit de mîncat, s-au întors repede în umbra pădurii, că erau straşnic însetate. De butiile cu vin de la praznic nici n-au apucat să se atingă că le goliseră pe toate oştenii, curtenii, mesenii şi însuşi Împărat-Împărat, ca să le vină inimile la loc.

Făt-frumos-pui-de-leu a trăit şi a stăpînit ani mulţi şi buni, spre fericirea leoaicei care l-a crescut, dar şi a lui Împărat-Împărat, care dobîndise ginere vrednic să-i scape fata de mistreţi, de apă şi de foc, iar pe el de toate greutăţile şi ostenelile domniei.

FĂT-FRUMOS-FECIOR DE-NUC

A fost odată o livadă de nuci. Toți nucii se umpleau primăvara de flori și toamna se îndoiau de greutatea fructelor, numai unul singur, din marginea drumului, nu purta niciodată rod.

Azi așa, mîine așa, bietul pom nu mai putea de mîhnire.

— De-aș avea și eu măcar o nucă, fie ea cît de mică! suspina el, întruna, necăjit.

Într-o vară, pe o arșiță cumplită, a poposit sub pom o țărancă înaltă și frumoasă, care ducea la sîn un prunc.

Ca de obicei, nucul era pustiu de poame, în schimb coroana lui era bogată și deasă și umbra i se întindea dulce și gustoasă. Femeia și copilul au dormit răsfățați de răcoare.

Înainte să plece, mama a îmbrățișat cu drag trunchiul nucului și a zis:

— Mare bine ne-ai făcut pruncului meu și mie, că ne-am răcorit și ne-am odihnit. Să ai parte de viață îndelungată și de un rod minunat!

Cum vorbele fuseseră rostite din limpedele inimii, n-a trecut mult și iată că, deși era în toiul verii, în arborele sterp, s-a ivit un mugur care a început să crească repede, ajungînd din urmă timpul, așa că toamna, cînd livada se încărcase de nuci, s-a împlinit și nuca din pomul de la marginea drumului.

Era o nucă uriașă, verde și lucioasă ca un bostan. Întreaga livadă o privea cu bucurie. Și, într-o dimineață, ce să vezi!

Rodul cel voinic s-a desprins și-a început să lunece pe lîngă trunchi. Cînd a ajuns pe pămînt, coaja s-a despicat în patru, iar dinăuntru s-a ivit un băiat.

Era un copil întreg, adevărat și-atît de arătos încît pe dată i s-a pus un nume potrivit: Făt-frumos-fecior-de-nuc.

Nucul nu-și mai încăpea în scoarță de mulțumire și toata livada fremăta de mîndrie în jurul său.

Și-au dat cu toții mare sîrguință ca să-l crească. I-au împletit leagăne de frunze și l-au hrănit cu sucuri de flori, l-au învățat graiul firului mărunt de iarbă și al vulturului din slavă, l-au împrietenit cu toate vietățile. L-au lăsat să alerge, să se cațere, să zburde și să înoate, iar cînd a ajuns copilandru, tatăl său, nucul falnic din marginea drumului, l-a luat deoparte și i-a zis:

— Băiete, e vremea să pornești prin lume. Trebuie să deprinzi și alte învățături, pe care noi nu ți le putem da.

Făt-frumos l-a privit cu mirare:

— Dar tată, voi m-ați învățat toate graiurile. Mă pricep să ascult și inima

pămîntului și foșnetul vîntului. Florile, copacii, peștii și șerpii, păsările și gîngăniile mi-s prieteni și frați. Ce neamuri se află să nu le cunosc?

— Făt-frumos, pînă acum nu ți-am mărturisit. Am așteptat să crești de ajuns ca să ți-o spun: tu ești pui de nuc, dar și fecior de om. Graiul și traiul omenesc nu ți le-am știut dărui, pe acestea trebuie să mergi în lume, să le dobîndești.

— Tare-i greu să mă despart de voi, spuse băiatul cu amărăciune.

— Nu vei lipsi de aici o veșnicie. Peste trei ani și trei zile, de oriunde vei fi, să știi că noi te așteptăm. Dar, mai înainte de a pleca, rupe o frunză din coroana mea și așeaz-o sub cămașă, în dreptul inimii. Cît timp sînt încă teafăr, nu se va ofili. Iar dacă tu te vei afla vreodată la grea primejdie, scoate frunza de sub piept și arunc-o în văzduh. Vîntul o va aduce pînă aici și-ți făgăduiesc că noi toți, cu mic, cu mare, ne vom scoate rădăcinile din pămînt și vom alerga în ajutorul tău.

Făt-frumos luă o frunză lată din nuc și o vîrî în sîn, apoi își îmbrățișă îndelung părintele și-și luă bun rămas de la întreaga livadă, de la flori, de la iarbă, de la pîrîul din apropiere, de la pești și de la buburuze.

Un stol de păsări îl petrecu pînă dincolo de dealuri, apoi băiatul, văzînd în depărtare un cătun, își îndreptă pașii într-acolo.

Pe la amiază, ajunse la un han. Pe toate mesele erau întinse felurite mîncări și băuturi. Neștiutor în ale lumii, flămînd și însetat, feciorul s-a așezat la una din mese și a mîncat și a băut pe săturate.

Cînd fata hangiului a venit să-i ceară plata, el n-a înțeles ce voia să spună și nu i-a dat răspuns. Dar, pentru că drumețul avea plete bogate și obrazul neted și frumos, fata nu l-a pîrît hangiului, ci l-a dus la grajd și i-a poruncit să hrănească și să țesale grabnic caii. Tocmai așteptau o caleașcă împărătească și trebuiau pregătiți armăsarii de schimb.

Caii i-au șoptit în limba lor ce trebuie să facă; iar, cînd au sosit solii împărătești, Făt-frumos a slujit repede și cu îndemînare.

Vizitiului i-a plăcut de băiat, l-a str-

gat cu numele Ieronim și i-a făcut semn să se urce lîngă el pe capră. Avea nevoie de un ajutor și copilandrul arăta cuminte și smerit.

Pe drum, vizitiul a povestit întruna: despre împărat, despre domniță, despre bucătar și găinar, de una, de alta, încît la capătul călătoriei, cînd au ajuns la curte, Făt-frumos-fecior-de-nuc deprinsese bine graiul omenesc. Chiar i s-a părut mai lesne de învățat decît celelalte. Număra sunete și cuvinte puține și neschimbătoare, nu ca graiul fiarelor și al ierburilor care se mută după umbră, după soare. Cel puțin, la început, așa l-a crezut, cam nemeșteșugit și cam sărac.

La palat, Ieronim a văzut că oamenii sînt mai numeroși decît nucii din livadă și că țin la preț nespus de mare galbenii și spada. Dar el nu se simțea prea vesel între ei.

Noroc că și pe aici a găsit un popor de prieteni: viețuitoarele din grădina împăratului, și mai ales caii, iedera de pe ziduri, peștii din elește u, copacii înmiresmați care înaintau pînă în tindă, păsările ciripitoare și cele de ogradă. Iar, cînd îl mistuia dorul de ai săi, frunza de nuc din sîn foșnea dulce și-l mîngîia și-l astîmpăra.

Se obișnuise cu munca la grajdurile împărătești, învățase să poarte arme și să lupte, să tragă cu arcul și să se apere cu sabia, ca să însoțească și el, la nevoie, alaiul domnesc în drumurile sale.

Pe împărat nu-l văzuse încă, nici pe domniță, singura lui fată. Umbla zvonul că-i blîndă și frumoasă și că părintele ei o pregătește de nuntă.

Lui Făt-frumos-fecior-de-nuc nici că-i păsa. Număra anii și clipele care-l mai despărțeau de ziua cînd avea îngăduință să se întoarcă acasă. I se părea că traiul între oameni este searbăd și că dorințele lor încăpeau toate într-o singură traistă.

De multe ori simțea nevoia să alerge pînă la o dumbravă din apropiere, unde creșteau mesteceni și stejari. Își amintea de livada părintească, se așeza la umbră și asculta cîntul păsărilor.

Odată, cum stătea pitit într-un desiș, a auzit un cîntec dulce ca o șoaptă, apoi l-a străpuns un șuvoi de lumină și a

văzut, în apropiere, o copilă albă care trecea printre copaci și flori.

Arătarea pierise de mult, dar feciorul rămăsese pe loc, fără să știe dacă a întîlnit un duh al dumbrăvii sau o ființă aevea. Cînd și-a mai venit în fire, a întrebat stejarii, păsările ciripitoare și norii nestatornici.

— Cine-a fost trestia aceea umblătoare?

De peste tot sosi același răspuns, care suna și-a cîntec și-a plîns:

— E fata împăratului!

Făt-frumos-fecior-de-nuc se întoarse la grajd cu chipul parcă subțiat și cu ochii arzători. Zile întregi după aceea umbla fără rost prin ogradă.

— Ce-i cu tine, Ieronime? l-a întrebat după o vreme vizitiul. Erai falnic și mîndru ca un nuc și ai ajuns sfrijit și veștejit.

— N-am nimic. Ce să fie? răspunse. Mă bate gîndul să plec de aici.

— Te-a mîhnit careva? Nu-ți mai ajunge simbria?

— Nici una, nici alta. M-a năpădit un dor de ducă.

Vizitiul se înnegri de supărare.

— Ascultă, băiete, îți grăiesc ca un părinte. Nicăieri nu îți va mai fi atît de bine. Rămîi baremi pînă la toamnă. Cînd se va mărita domnița, vor fi întreceri și petreceri fără seamăn. Vin crai și domni din toate colțurile lumii să o pețească. Noi toți vom fi de față, slujind la întreceri și la ospețe. Vei avea prilejul să-i vezi îndeaproape pe toți împărații și maimarii și-ai să hotărăști, după aceea, încotro să ți se îndrepte pașii: pe corăbiile mișcătoare sau spre deșert, spre piscurile cu zăpezi ori spre cîmpia fără capăt.

Vizitiul vorbi încă mult și bine. Cînd se pornea, nu se oprea nici două zile și știa să-și potcovească spusele cu aur și argint. Făt-frumos-fecior-de-nuc nu-l prea asculta, își aminti însă de nunta domniței și hotărî să-și amîne plecarea.

Anul acela vara se vestea îmbelșugată. Pîini aurii și cozonaci de grîu se legănau pe ogoare și oamenii se pregăteau să-i adune în cămări și hambare.

Ca să-și apere grîul de felurite păsări, au așezat în lanuri păpuși scălîmbe de

trențe și cîrpe, ca să le sperie și să le alunge.

Din loc, în loc, împăratul mai adăugase și cîte un străjer, să tragă cu arcul la nevoie. Nici un plisc nu apuca să ciugulească nepedepsit vreo boabă, dar, de la o zi la alta, soarele înaltul începu să pîrjolească pămîntul. Spicele, în loc să se împlinească, se spuzeau și plesneau opărite.

Din împărățiile mai depărtate, au pornit să sosească pețitorii. Împăratul-gazdă le ceru ajutorul împotriva soarelui asupritor și făgădui să-și dăruiască fata aceluia care-i va mîntui ogoarele. Dar nici unul din ei nu se pricepea cum să facă: ei veniseră pentru întreceri și petreceri.

În vremea asta, Făt-frumos-fecior-de-nuc se sfătuia pe ascuns cu prietenii săi tăcuți. De ce venise pîrjolul peste ogoare? Cine legase norii cu sfoară sau cu ață și nu voia să-i mai dezlege?

Un stejar foarte bătrîn și înțelept îi vorbi despre Regele-Corb. Era o pasăre întunecată, cu privire crudă și semeață. Corbul legase ploile, să se răzbune.

Spicele îmbelșugate ar fi fost destule și pentru supușii împăratului-om și pentru păsările venetice, dar străjerii aveau poruncă să nu se îndure de celelalte viețuitoare și le stîrpeau fără milă cu săgețile. Regele-Corb își pierduse prieteni și rude.

Ieronim îi înțelese mînia și porni să-i ceară îndurare. Păpădii călătoare și șopîrle cu zale îi purtară pașii.

Îl găsi pe Regele-Corb într-un castel de stînci, înconjurat de o prăpastie adîncă, din care suiau necontenite gemete și scrîșnete.

Acolo burdușise norii, ca pe niște saci, și-i ținea legați de mîini și de picioare.

Cu toată arșița de afară, în castel era răcoare și corbul întunecat se plimba prin încăperi într-o mantie lungă de catifea. Flăcăul intră fără teamă, călăuzit de un cîrd de ciocîrlani, copii de casă.

Regele-Corb îl privi cu bunăvoință:

— Făt-frumos-fecior-de-nuc, tu ne ești prieten și graiul nostru îl cunoști. Spune, pentru ce ai venit?

— Măria-Ta, răspunse Ieronim, so-

sesc la tine numai din îndemnul meu, nu împăratul m-a trimis. El nu știe de mine și nici nu bănuiește pricina pentru care ai legat norii de ploaie. Oamenii nu deslușesc uneori adevărul. Îngăduie-mi să fiu eu sol de împăcare între tine și el. Îi voi cere împăratului să-și răscumpere vina, dăruind păsărilor o sută de hambare încărcate cu grîne.

— Nu primesc! Vreau să-i dau pe oameni pieirii. Tu mi-ești însă drag și m-aș bucura să te scap. Rămîi aici, la castelul meu, să-mi fii sfetnic.

— Rege-Corb, nu îngădui să te orbească mînia. Dacă lași întreaga fire sub puterea arșiței, va sosi și rîndul păsărilor să pătimească. Dezleagă norii și vei fi slăvit de toți, din aer, din apă și de pe pămînt.

Din adîncul prăpastiei urcau suspine prelungi. Norii așteptau răspunsul.

— O sută de hambare de grîne, spuneai? Cer de trei ori pe-atîta. Să vedem, se înduplecă zgîrcitul? Dar, bagă de seamă, în loc de răsplată, să știi că te așteaptă o grea primejdie!

Ieronim n-a mai stat să asculte, ci a plecat bucuros să ducă solia.

Împăratul l-a ascultat încruntat, dar ce să facă? N-avea altă cale. El însuși a descuiat trei sute de hambare și stolurile de păsări au împînzit cerul.

După ce păsările au lăsat hambarele pustii și s-au ridicat pe rînd în vîrtejuri mohorîte, albastre și albe, roșii, pestrițe și de toate culorile, cu pliscul său încovoiat și ascuțit, Regele-Corb a dezlegat norii și pe dată au început să curgă ploile. Se înmuia obrazul pămîntului și inima cîmpului.

Copiii țipau de bucurie și se jucau prin băltoace, dar iată că, între timp, împăratul se răzgîndise. Făgăduise domnița celui care-i va mîntui pămîntul de arșiță, dar Ieronim i s-a părut prea sărăntoc.

Domnița însă îl zărise și-i căzuse drag. În schimb, nouă dintre pețitorii mai semeți alergau cu armele zăngănind să pună mîna pe pribeag și să-l piardă.

Făt-frumos își aminti de cuvintele Regelui-Corb și fugi să se ascundă. De dorul fetei de împărat nu s-a îndurat să

meargă prea departe, ci s-a pitit în dumbravă.

Împăratul îi ceru copilei să-și aleagă un mire, dar fata nu voi să-i dea răspuns. În cele din urmă, ca să nu-și supere prea tare oaspeții, împăratul hotărî s-amîne nunta pînă-n primăvară și astfel pețitorii s-au risipit pe la moșiile lor.

Atunci abia s-a întors și Ieronim la grajduri și vizitiul, maimarele său, s-a bucurat năprasnic și i-a povestit îndelung tot ce se întîmplase de cînd a plecat, apoi, fără să mai întîrzie, l-a pus la treabă.

Vezi bine, nimeni de la curte, în afară de împărat, nu știa cine a fost în solie la Regele-Corb și Făt-frumos s-a ferit să vorbească.

Dar iată, odată cu întoarcerea primăverii și a pețitorilor, se ivi o altă primejdie.

Oamenii se năpustiră acum să-și lărgească ogoarele, secînd fără milă bălțile. Pescarii rămîneau năuci pe uscat, își puneau roți la luntri și plecau după alte treburi, dar peștii, racii și ceilalți locuitori ai bălților se chirceau cu boturile la soare.

Atunci Regele-Somn, un pește voinic, cu capul pleșuv și mustățile groase ca niște funii, văzînd necazul care îi pierdea supușii, chemă în ajutor fîntînile, izvoarele și rîurile, zăgazurile apelor și lacrimile zăpezilor și le ceru să potopească țarinile și casele. Într-o singură noapte a fost acoperită o jumătate de țară.

— La nunta fetei de împărat, amenință somnul cel voinic, peștii și racii vor fi oaspeții palatului.

Împăratul începu să se văicărească și să se roage, iarăși, cînd de un pețitor, cînd de altul. Nici unul însă nu i-a sărit în ajutor, nu cunoștea vreo cale de scăpare.

Dar Făt-frumos-fecior-de-nuc, care dormea în podul grajdului, a văzut, într-o zi, pe acoperiș, lîngă horn, două păsări moțate, legănîndu-se pe catalige: una era verde, alta portocalie. Ele clămpăneau din ciocuri și vorbeau despre răzbunarea pusă la cale de Regele-Somn, maimarele bălților. Ieronim aflase de revărsarea apelor, dar nu bănuia că se mîniase tocmai regele peștilor.

Își luă bun rămas de la vizitiu, fără

să-i spună unde pleacă anume, și porni să-l caute pe somnul cel voinic. De la un vad la altul, sfătuit cînd de-un pom, cînd de altul, ajunse în tărîmul dorit.

Somnul ședea în apă, pe un jilț de marmură învîrstată cu smaragde. Pe flăcău îl primi prietenos, dar cu mustățile îmbîrligate.

— Făt-frumos-fecior-de-nuc, tu înoți și vorbești ca un pește. Spune, pentru ce ai venit? Ce vrei de la mine?

— Măria-Ta, nu împăratul m-a trimis. El nici nu bănuiește că te-a supărat. Primește să fiu sol de pace între tine și el. Oprește potopul și n-are să-ți pară rău.

Somnul cel voinic se prinse cu mustățile de cap.

— Ieronime-băiete, de ce te-aș asculta? Am să-i arăt eu împăratului cît sînt de mîniat.

— Împăratul ca împăratul, dar de ce să pătimească pentru răzbunarea ta iarba și plopii, mînjii și pruncii?

Regele-Somn îl privi încruntat:

— Prea le porți de grijă tuturor. Ești om sau pom, tot nu te-ai hotărît? Mai bine stai aici că nu vei duce lipsă de nimic.

— Rege-Somn, Pește-Domn, îndură-te, primește-mi ruga. Poruncește fîntînilor, ceartă izvoarele, cheamă-ți supușii, care au năpădit ogoarele. În schimb am să-i cer împăratului să nu mai scadă apa bălților, ci să-ți dăruiască pe deasupra o moșie ca să-ți întinzi pe ea un iaz, în care să mișune nesupărați supușii tăi.

— O singură moșie? Zece, vrei să spui. Să vedem de se va îndupleca zgîrciobul. Dar ține minte, în loc de răsplată te-așteaptă mare primejdie!

Ieronim n-a mai stat să-l asculte. A plecat repede să ducă solia de pace.

Împăratul, ce să facă? A trebuit să primească și a dăruit zece din moșiile lui regelui peștilor. Un val mare și înalt le-a năpădit pe dată și a săpat un iaz adînc, în vreme ce apele celelalte, din nori și izvoare, s-au tras înapoi la obîrșiile lor.

Împăratul scăpase de obidă, dar pețitorii cîrteau și mai tare. Priceperea lor la lupte și la spadă era lucru de nimica? Străinul nu-și dovedise vrednicia, dar împăratul îl poftise în palat și acum se

odihnea în odaia de oaspeți. Domnița îi fusese făgăduită.

— Băiatul e un pehlivan fără pereche. Se laudă că a vorbit cu zburătoarele și peștii. Seceta și apa nu el le-a izgonit. Au plecat așa cum au sosit. Dar lasă că-i venim noi de hac!

Auzind vorbele clevetitoare, parcă se umbrea și gîndul împăratului, dar fiind cam ostenit s-a dus în iatacul său și a adormit.

Palatul avea nouă foișoare. În fiecare s-a urcat un pețitor la pîndă. Noaptea însă, au ațipit pe rînd, și Făt- frumos-fecior-de-nuc a ieșit pe furiș în grădină și a apucat calea pădurii.

Singură domnița l-a zărit și s-a luat repede după el. Mantia ei lungă, fluturînd, l-a atins pe unul din pețitori pe obraz și l-a deșteptat din somn. Acela i-a trezit pe ceilalți toți și au pornit după fată.

Au aflat-o mergînd pe drum cu Ieronim. Și, pentru că nu au vrut să se întoarcă împreună cu ei, i-au prins și i-au legat fedeleș pe amîndoi.

Pe urmă, prietenia pețitorilor s-a destrămat. Au început să se certe care să ia copila de nevastă și în ce fel să se descotorosească de flăcău. Dar ei nu știau că Făt-frumos, în clipa primejdiei, cînd a zărit ceata lor sosind, a scos din sîn frunza de nuc, pe care o purta mereu lîngă inimă, și a aruncat-o în vînt.

Frunza a fost ridicată de un vîrtej și călătorită spre livada părintească. Și, pe cînd pețitorii ajunseseră să se încaiere între ei, iată, pămîntul începu să duduie și să trosnească. Livada de nuci, cu mic și mare, cu tălpi firave și osoase, venea în goană, cu ramurile întinse.

Și, pînă să prindă cei nouă pețitori de veste, copacii i-au înhățat pe fiecare, i-au azvîrlit de la unul la altul, i-au bălăngănit din creangă în creangă și i-au bătut cu nuiele, pe șale, pe spate, de țipau cu toții ca din gură de șarpe. Pe urmă i-au mai însemnat puțin cu verde de nuc pe nas și pe obraji, apoi i-au lăsat în țărînă, să plece sănătoși, fiecare pe la moșiile sale.

De atîta hărmălaie s-a trezit și împăratul și vizitiul și au sosit alergînd, în cămașă de noapte.

Văzînd ce se întîmplă, vizitiul l-a binecuvîntat pe Ieronim, împăratul și-a îmbrățișat fata și au pornit veseli la nuntă, însoțiți de livada părintească. Tocmai se împlineau trei ani și trei zile de cînd plecase flăcăul dintre ai săi.

După ospăț, împăratul și vizitiul s-au întors la palat, dar Făt-frumos și domnița nu i-au urmat. Pentru odraslele care aveau să li se nască, era mult mai bine în livada de nuci.

Acolo aveau loc de ajuns să zburde și să se joace la umbră și în soare, să îndrăgească iarba și izvorul, să deprindă deopotrivă și vorbele omului și ale pămîntului și ciripitul păsărilor și țipătul vîntului.

FĂT-FRUMOS-ĂL-BĂTRÎN

Făt-frumos ajunsese tare bătrîn, fecioru-său umbla toată vremea prin războaie și noră-sa n-a mai vrut să-l țină la palat. L-a surghiunit să locuiască tocmai în fundul curților, într-o coșmelie, lîngă grajduri. Dar Făt-frumos-ăl-bătrîn nu era pentru atîta lucru supărat.

Ziua întreagă ședea pe prispă, la soare, și se uita la dealul de dincolo de grădinile împărătești. Acolo obișnuia să urce în tinerețe cu armăsarul său și, după ce-l lăsa să pască în voie iarba mustoasă, împletită cu flori, încăleca pe el și pornea în zbor prin lume, după voinicii.

Argații și grăjdarii îl iubeau pe stăpînul de altădată. De cum mîntuiau treaba, veneau să-i asculte vechile isprăvi. Însă cel mai des sosea, la prispa lui, un băiețel. Avea ochii vineți brumării și părul de grîu copt.

Nu era un copil oarecare, ci însuși nepotul cel mai fraged al lui Făt-frumos. Mama copilului îl socotea cam nerod și-l punea să pască bibilicile împărătești.

Băiatul își petrecea toată ziua pe deal, dar în fiecare amurg, după ce slobozea păsările în cotețe, se oprea la moșu-său:

— Și spune, rogu-te, cum era buzduganul zmeului?

Făt-frumos-ăl-bătrîn se așternea să depene întîmplări din tinerețe și povestea și povestea pînă ce se înălța luna pe cer

și atunci copilul își aducea deodată aminte de mamă, de doică, de frații cei mari și-o lua la fugă, într-un suflet, pînă la palat.

— Pe unde o fi hoinărind întruna păduraticul acesta? întreba cu mînie împărăteasa.

Dar nici doica, din chilia ei din turn, nici străjerii încoifați de pe metereze nu se pricepeau a-i răspunde, iar argații și oamenii de la grajduri tăceau.

Într-o zi, tot păzind bibilicile pe dealul cu flori, copilul s-a așezat în iarbă și a adormit. Cînd s-a trezit, a zărit în apropiere un armăsar ca zăpada, care bătea cu copitele și răscolea la rădăcina unui alun, în vreme ce lacrimi mari îi curgeau în țărînă.

Și iată că din pămînt ieșiră un paloș cu mîner de rubin, o șa bogată și niște frîie bătute cu ținte de argint. Armăsarul necheză cu glas de jale, apoi țîșni în goană, spre coama dealului, de unde, pe neașteptate, se ridică în văzduh stîrnind sub copite spuma norilor.

Băiatul alergă și căută la rădăcina alunului, dar pămîntul se încheiase la loc.

Paloșul, șaua și frîiele nu se mai zăreau. Florile și iarba, pe care le frămîntase armăsarul în picioare, păreau neatinse.

Copilul își adună orătăniile și coborî degrabă la bunicul său.

Acesta îl ascultă cu grijă, iar după ce băiatul isprăvi, îl rugă să nu împărtășească taina întîmplării nimănui.

— Dragul meu, grăi el, mîngîindu-l pe creștet, du-te mîine din nou acolo și stai la pîndă, iar seara vino de-mi povestește ce s-a petrecut.

Trei zile la rînd copilul văzu armăsarul de zăpadă, care plîngea și scurma la rădăcinile alunului. Dar, de fiecare dată, după ce calul își lua zborul, pămîntul arăta nerăscolit și iarba neatinsă.

După ce Făt-frumos-ăl-bătrîn îl ascultă pe băiat pentru a treia oară, intră în casă și, după scurtă vreme, se întoarse pe prispă cu un arc mare și o tolbă de săgeți.

— Nepoate dragă, a sosit timpul să plec. La noapte urc la deal, să-mi iau paloșul și să înșeuez armăsarul. Ia de la mine arcul acesta. Cînd ai să fii în stare să-l întinzi și să țintești, pornește-o în lumea largă și nu uita să te lupți cu zmeii, oricare și oriunde ar fi ei!

— Ia-mă cu tine la noapte! se rugă copilul.

— Nu se poate! Ești încă prea fraged.

— Atunci îngăduie-mi, cel puțin, să vin pe deal să te privesc plecînd.

— Să întocmim mai bine lucrurile altfel, grăi Făt-frumos. Înainte să mă duc de tot, voi înconjura călare palatul, ca să mă poți vedea de la fereastră.

Răsărise luna. Băiatul îl îmbrățișă pe Făt-frumos și fugi spre casă. Dar, pe drum, avu grijă să-și pitească arcul și săgețile în scorbura unui stejar stufos.

A doua zi, dimineața, doica trăgea de plapuma băiatului ca să-l trezească.

— De ce ai la cămașă o mînecă albă și una neagră? o întrebă copilul mirat.

— S-a întors de la război tatăl tău împăratul și s-au adunat mama și frații, curtenii și argații. Doar tu și Făt-frumos-ăl-bătrîn lipsiți, dar bunicul tău nu mai vine că l-au găsit adineaori, pe prispă, dormindu-și somnul cel mare.

— Nu-i adevărat! strigă băiatul, dar nu mai adăugă nimic.

Oricum nu l-ar fi crezut nimeni, că-l țineau de nerod și-i dădeau în seamă bibilicile împărătești.

Dar el știa că, la miezul nopții, singur el îl văzuse pe Făt-frumos mai frumos ca niciodată.

Cu paloșul ferecat cu rubine într-o mînă, cu cealaltă mînă pe hățuri, gonea pe armăsarul său de zăpadă, stîrnind un colb strălucitor de stele pe cărările văzduhului.

MÎNUITORUL DE BUTOANE

A fost odată un băiețel, care avea în camera lui o grămadă de jucării și de aparate. Era un copil bun, dar și cu toane și, pentru că învăța harnic la școală, părinții nu știau cum să-l mai răsfețe.

Avea un tranzistor sau două, un aparat de proiecție, un televizor, un pick-up și un magnetofon și, pe lîngă acestea, o mulțime de mașini cu teleghidaj, un tren electric și multe alte jucării, care se puneau fiecare în mișcare dacă apăsai pe felurite butoane.

Băiețelul, Titus, mi se pare, avusese pînă de curînd și doi prieteni. Dar aceștia începuseră să se cam plictisească: unuia îi plăcea mai mult să cînte și să sară, iar celuilalt să alerge pe rotile. Așa că, de la o vreme, Titus petrecea mai mult singur în odaie, mînuind mereu butoanele.

Asculta muzică, privea la televizor, dădea drumul locomotivei și o făcea să întîlnească vagoanele de marfă deasupra unui pod, aprindea semafoarele și punea bariera, apoi teleghida lîngă șină macaraua.

Într-o după amiază lungă de vară, afară ploua întruna și pe Titus îl cîștigase urîtul. Mînui, fără chef, încă vreo zece butoane, pe urmă rămase cu ochii pironiți la geam.

Și iată, cum se uita la picăturile de ploaie, zări alunecînd pe șnurul perdelei un om nu mai înalt ca o păpușă. Pe cap

purta o tichie de catifea, împodobită cu margarete și trifoi, iar sub brațul drept o umbrelă galbenă.

De unde venise, că fereastra nu era deschisă? Băiatul n-a avut răgaz să-și mai pună întrebări, pentru că omulețul nu sosise singur.

După ce a coborît jos, lîngă ciucure, pe covor, desluși alți trei-patru venind în urma lui, și alții la fel. De îndată ce coborau de pe șnur, poparizii începeau să se plimbe prin odaie și s-o cerceteze.

Unii, mai jucăuși, se urcau în mașini, alții se cățărau în vagoane. Cei de jos încercau să le împingă, dar nu izbuteau să le clintească.

— Nu așa, strigă Titus. Trebuie apăsat pe butoane!

— Și cu ce se apasă? întrebă grav unul din omuleți. Cu alte butoane?

— Vai, cît sînteți de impiedicați, izbucni copilul în rîs. Cu degetele, uite-așa și așa.

Și, ca să le arate, apăsă pe mai multe butoane în același timp.

Mașinile, jucăriile țîșniră din toate col-

ţurile. Poparizii apăsară şi ei pe alte butoane şi porniră pick-up-ul, magnetofonul, tranzistoarele.

Se iscase mare hărmălaie. Însă, deodată, unul dintre musafiri îşi înălţă umbrela şi toate se opriră, se făcu tăcere. Se mai auzeau pe fereastră doar picăturile de ploaie. Începură să caşte de plictiseală.

— Aşa-ţi petreci tu ziua întreagă?

— Da. Bineînţeles, cînd nu merg la şcoală. Cum isprăvesc cu lecţiile, mă apuc de joacă.

— Adică apeşi întruna pe butoane?

— Da, cam aşa, dar nu-i chiar atît de uşor. Nu poate orişicare. Aici este nevoie de iscusinţă şi îndemînare.

Poparizii îl priviră uimiţi, parcă ar fi vrut să-i spună ceva, dar au tăcut şi iar s-a auzit doar ploaia bătînd în fereastră.

Omuleţul care sosise cel dintîi făcu un semn şi ceilalţi toţi, în straiele lor de catifea liliachie, se aşezară într-un singur şir şi îşi desfăcură umbrelele.

Poparizul care încheia rîndul avea două umbrele. Îi întinse una lui Titus, zîmbind. Acesta o luă şi o deschise.

În clipa aceea, covorul din odaie se preschimbă în muşchi verde de pădure. Poparizii cu el împreună mergeau undeva departe, pe o cărare. Cînd atingeau umbrelele, picăturile de ploaie se prefăceau în flori şi, în curînd, soarele zvîntase toţi norii.

La capătul pădurii se afla un sat. Pe acolo nu se arăta să fi plouat. Locuitorii, mari şi mici, trebăluiau cîntînd prin curţi şi pe prispe şi nimeni nu părea să-i bage în seamă pe noii veniţi.

Casele, din piatră şi din lemn, erau îngrijite şi curate; nici una nu semăna cu cealaltă.

Una purta pe acoperiş drept morişcă o vulpe roşie de aramă, care-şi rotea coada încotro foşnea vîntul. Altă casă avea la intrare, de-a dreapta şi de-a stînga, două grătare de fier pentru şters noroiul de pe cizme şi ghete. Acestea nu erau alcătuite doar din vergele drepte ci închipuiau, unul dintre ele un copoi de vînătoare, iar celălalt o flintă.

Gardurile se înălţau felurite: colo pe uluci se vedeau, scrijelite, frunze de viţă;

alături păsări și flori, iar dincolo, la capătul uliței, miei și oițe. Deasupra unei porți se legăna un mănunchi de potcoave, menghine, clești și alte unelte.

— E casa potcovarului, lămuri unul dintre poparizi. El se pricepe să facă tot ce atîrnă acolo.

Mai departe au ajuns la brutar. Tocmai se pregătea să-și bage pîinile în cuptor. Dar mai întîi, meșterul desena cu drag în cocă, pe fiecare jimblă, un chenar cu vîrful cuțitului.

Lîngă un grajd, la altă gospodărie, au zărit lăptăreasa. Scotea untul din putinei și-l așeza în străchini, pe frunze proaspete de nuc. Și, pe fiecare bucată, zugrăvea cu un bețișor o vacă, un măr în floare sau chiar chipul celui din urmă prunc al ei.

Într-un șopron, un dulgher geluia scînduri pentru o masă, și sub mîinile lui lemnul fîșîia ca mătasea; iar un tîmplar încheia, fluierînd, un cuier cu capete caraghioase, de țapi și de capre, în care oamenii să-și atîrne pălării și haine.

Pe o prispă, cu ghivece de flori smălțuite, o bătrînă lucra cu iglița o horbotă albă de mireasă, iar o femeie înaltă cosea o iie cu fluturi de aur.

Într-altă grădină o ceată de copii împletea coșuri de nuiele, papornițí, rogojini. Un dogar, în curtea vecină, încheia butoaie pentru vin, iar peste drum, un șelar croia cu multă băgare de seamă o șa domnească și niște hamuri.

Poparizii alergau de la o casă la alta, intrau peste tot, îl chemau pe băiat, călcau prin talaș ori săreau peste pînza țesută la războaie, se strecurau într-o încăpere plină de ulcioare și oale de lut, deschideau capacele lăzilor de zestre, sorbeau o gură de apă din ploștile de lemn atîrnate la bucătărie ori din cofele de piatră așezate pe trepte. Și, tot țopăind, dintr-o parte într-alta, au ajuns la capătul satului.

Aici locuia un moș cu o droaie de nepoți. Bătrînul născocea jucării, asta-i era meseria, și copiii îl ajutau.

În grădină se afla o tricicletă de lemn cu asemănare de căpriță. Drept ghidon slujeau chiar cele două coarne. Mai erau fel de fel de păpuși cu mărgele din cocă

uscată și vopsită, cu părul mițos de lînă, leagăne, care cu boi și cărucioare, roabe și corăbii cu catarge, hulubare din lujere de trestie, fluiere și țambale, coifuri de tablă sau carton și o grămadă de toiege, pentru copii și bunici, cu măciuliile sculptate: unul avea drept mîner o căpățînă de miel, altul un șoim ori o cruce de spadă.

Nici o jucărie nu era aidoma cu cealaltă. Băiețelul nu știa la care să privească mai întîi. Un popariz îl prinse de mînă.

— Repede, repede, trebuie să mergem. Să nu ne prindă noaptea în pădure.

Poparizii se și rînduiră cuminți, gata de drum. Titus, ce să facă? Îi părea rău că nu poate să zăbovească în satul acela, dar a plecat în șir cu ei.

La întoarcere, pădurea parcă se lungise. Noaptea căzu peste ei, întunecată, și bufnițele huhureau. Abia dimineața, au ajuns acasă.

Poparizii l-au îmbrățișat pe Titus, unul cîte unul, apoi s-au făcut nevăzuți.

— De ce plecați? i-a întrebat băiatul, dar n-a înțeles ce-au răspuns.

«E prima zi de vacanță!» își aminti deodată. Și-l cuprinse o mare veselie.

Bunicul avea obiceiul să adune, undeva într-o ladă, scîndurele și cuie, sîrme și cutii. Chiar dacă mama se supăra cîteodată, le strîngea, zicea el, pentru cine va avea nevoie de ele.

În fundul unui sertar, Titus găsi creioane și acuarele. Masa de la bucătărie era goală.

Băiatul scoase din ladă un șir de cutii, luă clei și pap, mosoare, foarfeci, ață, țintișoare.

Meșteri cu dragoste întreaga dimineață și, către amiază, trenul era gata. O locomotivă pictată și șapte vagoane cu călători, indieni și pistoale.

În stradă, prietenii săi băteau mingea. Titus coborî să le-arate minunăția.

Copiii se adunară în jurul său, țipînd de uimire. Era cel mai strașnic tren, din cîte se văzuse. S-au jucat cu el pînă tîrziu seara.

Cînd au aflat ce-a isprăvit în prima zi de vacanță, părinții n-au știut ce să mai creadă.

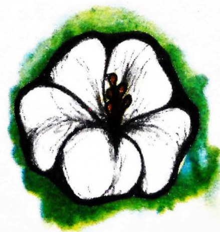
— Să fie doar o altă toană?

Dar bunicul, care fusese la vremea sa lemnar, a înțeles mai adînc și s-a bucurat.

De atunci, Titus și-a migălit singur o grămadă de jucării, apoi a început să meșterească și lucruri pentru casă, din lemn și din piele, din paie și sîrmă.

Uneori i se făcea dor de așezarea aceea, unde stăpîneau atîtea meșteșuguri. Singuri poparizii cunoșteau drumul, dar ei n-au mai venit să-l cerceteze, iar alții nu s-au priceput să-l călăuzească.

Băiatul știa însă acuma cîte se pot face cu mîinile și cu capul, cu capul și cu mîinile, și mai ales cu toată căldura inimii.

OAMENII FĂRĂ DURERE

De mult tare, să fie de atunci un an, o mie și vreo cîteva zile, locuia dincolo de pădure un neam de oameni care nu cunoșteau durerea.

Nu se știe din ce pricină, poate cineva i-a binecuvîntat ori poate că i-a blestemat cîndva, oamenii aceia nu simțeau nici gerul, nici flacăra, nici tăișul sabiei.

Trupurile lor mari și puternice nu le dădeau prilejuri de lacrimi sau de întristare. Dar nu erau ființe fără moarte. Sfîrșeau și ei ca semenii lor, în molime și încăierări, numai că, pînă în clipa din urmă, nu simțeau nici un dram de suferință. Treceau dintr-o dată de la nedurere la neființă.

Copiii se zgîriau, se juleau, se răneau, fără să bage măcar de seamă și numai seara, cînd se întorceau acasă, mamele obișnuiau să le numere mîinile și picioarele, ca să vadă ce a mai rămas dintr-înșii.

Oamenii aceia nu simțeau în trupuri sfredelul durerii, iar sufletele le erau mai aspre. Cu toate astea cunoșteau dragostea, pizma, dorința de putere.

Din neamul lor se trăgeau mulți stăpînitori de robi și de palate, războinici neînfricați și corăbieri destoinici. Însă mai mult le pria să-și ducă traiul între ei.

Femeile nu plecau niciodată din sat și nu-și lăsau bucuroase să li se îndepărteze fiii, știind că, adeseori, ademeniți de

drumuri, ei nu se mai întorceau la vatra părintească.

Mama lui Pimen își îndrăgea cu deosebire odraslele, chiar dacă nu se arăta prea grijulie, după cum erau și celelalte mame de prin partea locului.

Astfel ea nu băga de seamă dacă apa din scăldătoare era clocotită sau de gheață, nici dacă presăra piper în prăjitură, în loc de nucă.

În schimb, țipetele lor de joacă nu o supărau niciodată și nici trîntitul porților sau bocănitul pe podea.

Ea le încuviința orice faptă, în afară de una singură. Li se îngăduia să se zbenguie în lung și în lat, dar numai în sat; nu aveau voie să intre în pădure.

Pimen s-a dovedit de mic un băiat năstrușnic și fără astîmpăr. Ba se cățăra pe-un vîrf de acoperiș, să stea ca barza într-un picior, ba se ghemuia și tăcea mîlc în ceaun, în vreme ce frații îl căutau prin vecini, ori se vîra ca un sobol pe sub pămînt, ori se azvîrlea, fără hățuri și fără șa, pe cîte un cal nărăvaș.

Poate doar gîndul cel bun al mamei l-a păstrat întreg, nevătămat, pînă ce a ajuns Pimen fecior fățos și înalt. Numai că rămăsese la fel de neastîmpărat.

Tot ce știa, tot ce a învățat, tot ce văzuse între ai săi nu-i ajungea și nu-l încăpea. Îl mistuia un dor năpraznic de călătorie și, mai cu seamă, voia să afle ce e de cealaltă parte a pădurii. Dar, fiindcă o iubea tare mult pe mama lui, ca să nu o supere și să nu-i facă griji, se hotărî să colinde într-ascuns și numai noaptea.

Pleca, după ce toți se cufundau în somn, pe drumuri tainice, argintate de lună. Dincolo de pădure se întindea alt sat, cu case și porți frumoase de lemn, înflorite cu crestături.

Cînd a nimerit pentru întîia dată acolo, era noapte tîrziu. Pimen a trecut nestingherit de pe o uliță pe alta și s-a minunat că nu vede nici o poartă sfărîmată, nici o ușă cu clanța smulsă, nici un gard povîrnit ori cu ulucele sparte de jocurile copiilor. Însă cel mai adînc l-a uluit o grădină, tocmai la capătul satului.

Era o grădină mare, cu cărări și cu straturi, în care se legănau flori necunos-

cute. Semănau și oamenii din neamul celor fără durere flori, numai că grădinile lor arătau altminteri: încîlcite, stufoase, cu țepi, cu mărăcini, iar printre aceștia cîteva flori vînjoase, care n-aveau nevoie de o îngrijire prea aleasă.

Florile din grădina minunată îl îndemnau pe călător să intre. Pătrunse înăuntru.

Într-o margine, se afla o casă albă, cu prispa de lemn vopsită în albastru. Pimen ar fi dorit să-i întîlnească pe stăpînii casei, dar nu era vremea potrivită să bată la ușă. Opaițele erau stinse.

Începu să umble pe potecile grădinii. Parfumul florilor și ființele lor firav-strălucitoare îl încîntau peste măsură. Deodată stelele păliră și Pimen își aminti că trebuie să plece.

Dar în nopțile următoare se întoarse. De fiecare dată cînd ajungea el, satul era cufundat în somn, nu întîlnea pe nimeni și din nou se pomenea în aceeași grădină. Apoi pleca, în zori, cu inima plină de o dulceață neînțeleasă.

Odată, Pimen s-a furișat lîngă casă și a

privit înăuntru. La lumina lunii se desluşea un pat cu tăblia pictată. În el se odihnea un bătrîn cu barbă lungă şi căruntă.

Feciorul trecu de-a lungul prispei şi se apropie de altă fereastră. În odaie pe un pat de nea, dormea o fată bălaie, cu părul revărsat pe pernă. Copila rîse prin somn şi Pimen se ascunse.

Însă, cînd feciorul veni în noaptea următoare, perdelele moi de borangic abureau ferestrele. Nu se mai zărea nimic înăuntru, totul se ştersese, de parcă ar fi fost o nălucire.

El însă a colindat mai departe, noapte de noapte, pe cărările tăcute ale grădinii, iar ziua, acasă, dormea de-a-n picioarele.

Trecu astfel întreaga vară şi, iată, se stîrni întîia furtună de toamnă. Din cer se năpustiră puhoaie de apă amestecate cu bucăţi de gheaţă, dar către seară văzduhul se limpezi şi se ivi, tremurătoare, luna.

Fără să mai aştepte, Pimen porni spre satul celălalt

Pădurea şiroia udă de ploaie şi drumul era acoperit de crengi pe care le smulsese vîntul; totuşi feciorul nu se opri şi nu se întoarse.

Ajunse iarăşi dincolo. Satul dormea şi mai ostenit ca de obicei. Îl străbătu alergînd pînă la grădină.

Bătuse şi aici ploaia şi gheaţa. Însă mai era ceva: un sunet neştiut, un hohot de plîns şi vorbe şoptite. Pimen se feri lîngă o tufă deasă de liliac să vadă ce se întîmplă.

Prin grădina jefuită, fecioara bălaie, pe care o zărise cîndva dormind, umbla din floare în floare, le ridica trupurile din ţărînă, le netezea petalele, iar pe obraji îi lunecau lin două izvoare.

— Ce ai, copilă dragă? grăi Pimen, ieşind la iveală. De ce îţi curg din ochi două izvoare?

— Plîng de mila florilor, răspunse fata, fără să se sperie de străin şi fără să se mire. Le-a lovit furtuna şi le doare.

Pimen nu-i înţelegea prea bine vorbele, dar începu să umble alături de ea, să înalţe florile căzute, să lege crengile rupte.

Cînd s-au ivit pe neaşteptate zorile, fără să-şi mai ia bun rămas, a rupt-o la

fugă spre casă și, ajungînd tocmai cînd frații începeau să se trezească, și-a aruncat hainele de pe el și s-a ascuns în pat degrabă.

Frații și surorile n-au băgat nimic de seamă, mama însă s-a împiedicat în veșmintele lui, erau ude și înnoroiate, și a priceput că băiatul vine de departe.

— Pimene, Pimene, grăi mîhnită, privindu-l drept în luminile ochilor, spune-mi adevărul: de ce nu m-ai ascultat?

Băiatul, ce să facă? I-a povestit ce s-a întîmplat.

— Mamă, dincolo de pădure, se află un sat cu case întregi și sănătoase, cu grădini de flori necunoscute pe la noi. Într-una din ele locuiește o fată bălaie, cu ochii ca două izvoare. Îngăduie-mi să mă însor cu ea și s-o aduc aici.

Mama clătină din cap, îngîndurată.

— Pimene, Pimene, de ce nu m-ai ascultat? Din pricina ta, copila bălaie se află într-o mare primejdie. Dacă ți-e dragă ție, am s-o îndrăgesc și eu. Dar, ia aminte, de cîte ori s-a însurat un pămîntean de al nostru cu o străină și a adus-o în sat, în puțină vreme nevasta i s-a ofilit și a pierit. Uită mai bine de dragostea ta și lasă copila să trăiască!

Pimen tăcu, dar în noaptea următoare, se așternu din nou, în taină, drumului.

De data asta, fata era trează. Stătea lîngă tufa de liliac și părea că-l așteaptă.

— Uite, îi spuse ea zîmbind, florile s-au înzdrăvenit, s-au înălțat și mai frumoase!

Atunci zări grădina toată, legănîndu-se ca un val, și desluși un freamăt de mulțumire.

Pimen și copila s-au preumblat printre flori și au vorbit noaptea întreagă dar în zori, ca și altădată, el porni spre casă.

Mergea prin pădure cu gîndul la fată. Era atît de blîndă și de luminoasă, încît îi trecu prin minte s-o răpească, fără să mai ceară încuviințarea grădinarului bătrîn, care pesemne îi era părinte. Dar își aminti cu teamă de spusele maicii sale: nu se îndoia că sînt adevărate.

Și cum se întorcea el singur prin pădurea încă adormită, păți ceea ce nu pățise niciodată: rătăci drumul și se încurcă

printre desişuri. Deodată auzi un geamăt în apropiere. Într-un hăţiş se prinsese o ciută albă şi nu mai izbutea să se desfacă.

Pimen nu-i înţelegea tînguirea, dar copila din grădină îi povestise ceva despre durere şi despre leacul acesteia, mila. Se îndreptă spre ciuta albă, plivind cu palmele din cale mărăcinii. Apoi îi smulse, unul cîte unul, ghimpii din blană şi o scoase din hăţiş.

De cum se simţi slobodă, dintr-un salt, ciuta se făcu nevăzută. Încercînd s-o apuce pe urmele ei, Pimen ajunse la un copac înalt, de care atîrna un leagăn împletit din crengi.

În leagăn se dădea o făptură nemaiîntîlnită. Avea cap şi trup de fată, rochie lungă ţesută din frunze de iederă sălbatică şi coadă pestriţă de şopîrlă.

— Tu cine eşti? grăi Pimen, uimit. De atîtea ori am trecut pe-aici şi nu te-am zărit niciodată.

— Pentru că nu sosise încă vremea, rîse fata-şopîrlă, alunecînd din leagăn pe pămîntul jilav. Eu sînt stăpîna ierburilor de pădure. De ce eşti posomorît?

— Şi cum să nu fiu? Mi-e dragă o fată care înţelege durerea şi lacrimile.

— Şi tu nu le înţelegi? zîmbi stăpîna ierburilor, săltîndu-şi coada jucăuşă. Dar adineaori, cînd ai ajutat ciuta rănită, nu ţi-a fost milă de ea?

— Nu, mărturisi flăcăul, îmbujorîndu-se. Am făcut-o doar cu gîndul la copila din grădină. Aş dori atît de mult să-i semăn, dar nu e cu putinţă. Eu m-am născut din neamul celor fără durere. Priveşte, mîinile mele sînt însîngerate, spinii mi le-au sfîşiat, dar nu-mi pasă.

— Drept să-ţi spun, lipsa durerii mi se pare a fi un noroc!

— Aş vrea s-ajung şi eu ca oamenii de rînd.

— Ai îngădui să-ţi pătrundă în carne sfredelul durerii, numai de dragul unei fete muritoare?

— Aş îndura orice să fiu aidoma cu ea.

— Cunosc un leac pentru aceasta, dar cumpăneşte bine dacă doreşti cu adevărat să-l dobîndeşti!

— Ajută-mă, doar eşti stăpîna ierburilor de pădure!

— Urmează-mă, șopti fata-șopîrlă, strecurîndu-se, mlădioasă, printre copaci.

Au ajuns împreună la apele unui pîrîu. Pe țărm creștea o iarbă zmeurie. Făptura șopîrlă culese cîteva fire și le aruncă în unde. Apa limpede-albăstrie se învolbură, căpătă culoarea pietrei de rubin și din ea începură să se înalțe aburi fierbinți.

— Totul e pregătit. Intră în pîrîu și scaldă-te, îi porunci stăpîna ierburilor de pădure, făcîndu-se nevăzută.

Fără șovăire, Pimen își lepădă veșmintele și coborî în apă. Deodată începu să simtă cum brațele și palmele rănite îl ustură și-l ard și, de atîta bucurie, îi dădură lacrimile.

Ieșind din unde pe mal, s-a îmbrăcat și s-a întors în satul lui să-și ia rămas bun de la ai săi.

Surorile și frații l-au îmbrățișat de erau să-i sfarme oasele, apoi și-au văzut de lucrul și grijile lor.

Mama l-a petrecut pînă la marginea pădurii și i-a spus:

— Pimene, Pimene, de-acum înainte să ai mai multă grijă de tine. Amintește-ți, cîteodată, și de mine, dar nu te mai întoarce înapoi. Du-te de-a dreptul la casa cu prispă albastră și cere copila de nevastă. Eu voi ști mereu tot ce ți se întîmplă, fără ca să-mi dai de veste.

Pimen a privit adînc în ochii mamei sale: erau limpezi, frumoși, dar fără sclipire de lacrimi. El, în schimb, simțea că se îneacă de jalea despărțirii și a pornit cu pași grăbiți la drum.

Și a nuntit și a trăit ani mulți cu fata cea bălaie, lucrînd grădina, crescîndu-și copiii, rîzînd și plîngînd, ca orice om de pe pămînt.

VULPEA VIEREASĂ

A fost odată o zgripţuroaică de vulpe, mare, grasă şi cu coada cît toate zilele. Era o vulpe viereasă, dar via şi-o lucra numai prin şiretlicuri.

Cînd avea nevoie de oameni, îşi azvîrlea coada de-a curmezişul drumului şi cel care i-o călca, îndată era tocmit lucrător, fără zăbavă, dar şi fără arvună.

— Cine mă calcă pe coadă, se cuvine să dea socoteală, mîrîia vulpea uriaşă, iar dacă vrea să scape cu viaţă, trebuie să-mi sape şi să-mi lege via, s-o stropească, s-o culeagă, să facă mustul şi să umple butoaiele. Dacă nu, îl mănînc pe dată!

Avea obiceiul să pîndească doar pe copiii orfani şi pe sărmanii fără căpătîi. Îi alegea întregi şi zdraveni. Pe babele cocoşate, pe moşii cu picior de lemn, dar şi pe cei care călătoreau în caleşti sau rădvane, îi lăsa să treacă nestînjeniţi; pe călăreţi la fel.

Dar vulpea nu era o zgripţuroaică de rînd, ci una fără pereche. Nu le dădea slujitorilor săi voie să guste măcar o boabă de strugure sau o gură de must.

— Dacă vă prind cu furtişag, plecaţi fără simbrie!

Îi hrănea cu zeamă goală, iar duminica îi milostivea cu zgîrciuri şi oase. În schimb, pentru sine, era o straşnică bucătăreasă: se pricepea să gătească ciorbe de potroace şi fripturi de pasăre împănate; numai

pentru masa de dimineață, își rumenea cite o gîscă la cuptor.

Într-o zi, viereasa s-a pomenit fără lucrători. Ori că fugiseră, ori că-i mîncase, nu se știe. Strugurii erau galbeni-aurii, dar n-avea cine să-i culeagă. Și iată că pe cale veneau trei copii: o fetiță și doi băietani.

— Ia să-mi azvîrl eu coada și să-i prind! își zise vulpea, rînjind mulțumită. Copiii ăștia sosesc taman la timp...

Zgripțuroaica își întinse coada stufoasă în praful drumului, iar ea se piti lîngă gardul viei. Copiii, nebăgînd de seamă coada roșcată, și-au încurcat picioarele în ea.

— Cine mă calcă pe coadă, se cuvine să dea socoteală. Dacă nu, îl mănînc pe dată! rînji vulpea, ridicîndu-se de dincolo de gard, unde stătuse la pîndă.

Văzînd namila, băiatul cel mare și fata au vrut s-o ia la fugă, dar fratele cel mic i-a oprit, zicînd:

— Tot umblăm să căutăm stăpîn. Uite că l-am găsit!

Și au intrat în curte, să se apuce de

treabă. Vulpea le-a dat cosorele și coșuri și le-a poruncit să culeagă via, dar mai înainte le-a zis:

— Luați aminte! Eu sînt filotimă. Veți mînca de trei ori la zi și veți avea bucate din belșug, dar să nu vă prind cumva că puneți vreun bob de strugure în gură, că iese cu supărare, iar la plecare nu veți mai primi nici o simbrie.

Cel mic a întrebat care le va fi plata, însă vulpea s-a încruntat și, amînînd răspunsul, a intrat repede în casă.

Copiii, ce să facă? Mici erau, orfani erau. Au început să lucreze în vie.

Strugurii tămîioși sclipeau în soare, parcă le simțeau gustul pe limbă, dar n-au îndrăznit să se întindă la vreo boabă.

La prînz, vulpea le-a așternut pe o mescioară. În bucătărie mirosea a ciorbă și a friptură; copiii însă n-au primit decît o zeamă lungă.

La masa ei înaltă, ceva mai departe, zgripțuroaica înfuleca și crănțănea copane, iar la sfîrșitul prînzului, pe cînd copiii înghițeau doar noduri, vulpea s-a îndulcit cu o strachină vîrfuită de struguri.

Seara, i-a ospătat iarăși cu un castron de zeamă și, în zori, i-a trezit, le-a vîrît în mîini cîte o felie de mămăligă rece și i-a mînat la vie.

— La treabă! La treabă!

Copiii au cules, pe dealul vieresei, coșuri după coșuri și le-au cărat în vale să le răstoarne într-un butoi uriaș din ogradă.

Cînd n-a mai rămas pe vrejuri nici un bob, vulpea și-a așternut pe jos o pătură groasă cusută din piei de iepure, i-a pus pe orfani să se spele bine cu apă de fîntînă și să-și frece picioarele cu sucuri de flori, apoi le-a poruncit să se suie în butoi, iar ea, aducînd din casă un acordeon, le-a zis:

— Un'-doi-trei, intrați pe rînd! Eu vă cînt, iar voi jucați, cînd în cerc și cînd pe loc; strugurii zdrobiți sub tălpi se prefac în dulce must!

Copiii, ce să facă? Mici erau, orfani erau. Jucau și săreau în butoi, după cum le cînta vulpea la acordeon. Un'-doi-trei, un'-doi-trei!

De la o vreme, cel mic, care avea întotdeauna ceva de spus, a scîncit:

— Mă dor picioarele!

— Poftim? A zis cineva ceva? Vă rog mai tare, că eu sînt cam fudulă de urechi! a țipat vulpea, clănțănindu-și colții, și a pornit să cînte mai năpraznic.

Copiii țopăiau în cercuri sau pe loc și strugurii zemuiau dulce.

— Luați aminte! Dacă vă prind că beți măcar o gură de must, să știți că v-ați băut toată simbria.

— Ne ustură picioarele! grăi iarăși băiatul cel mic.

— Ha, ha, ha, a rîs zgripțuroaica. Eu, cum nu ostenesc niciodată? Pe mine cum nu mă ustură labele de atîta cîntat? Jucați înainte! Mai e pînă să fie gata mustul.

Copiii, ce să facă? Mici erau, orfani erau. Se clătinau de oboseală și săreau. Vulpea își rotea coada cînd într-o parte, cînd într-alta și-și arăta, rînjind, colții.

Seara, după ce le-a dat voie să coboare din butoi, zgripțuroaica s-a așezat la masa ei înaltă și s-a ospătat după obicei, iar celor trei le-a pus pe mescioară iarăși cîte o strachină cu zeamă chioară.

Fratele cel mare și sora mijlocie își sorbeau întotdeauna farfuria pînă la cea din urmă picătură, dar cel mic își lăsa cîteva linguri într-o ceașcă, să aibă peste noapte, de i s-ar face foame. Așa făcu și în seara aceasta.

Vulpea mesteca hulpavă dintr-o găină. Deodată își aduse aminte de copii și mîrîi:

— Să știți că-mi place de voi. Munciți cu destul temei; nu stric mîncarea pe voi chiar degeaba. Nu vă îngădui să plecați. La iarnă o să-mi deretecați prin casă și-o să-mi umpleți perne și plapumi, că am un hambar plin cu pene, de la bunica.

Fratele cel mare și sora au tăcut, însă cel mic avea întotdeauna ceva de spus:

— După ce tragem vinul în butoaie, noi trebuie să pornim mai departe. Ne așteaptă o mătușă care crește oi și capre. Vrem să ne facem ciobani.

— Ciobani ai zis? Ca să asupriți cinstiții lupi? Nu, dragii mei, o să iernați aici, la vie.

Vulpea rînji cu înțeles, mușcînd deodată jumătate din găină, apoi își potoli

setea cu o cofă plină de must proaspăt.

— Noapte bună! Noapte bună!

Veselă și puțin amețită, zgripțuroaica a plecat în odaie, să se culce.

Cei trei frați au mai vorbit între ei ce-au mai vorbit, apoi, cu inima grea și răzbiți de oboseala zilei, au ațipit în bucătărie, într-un colț, pe un pat de paie.

Pe la miezul nopții, cînd în odaie se prelingeau stropi mari de lună, băiatul cel mic s-a trezit împuns de-o foame strașnică. S-a sculat, bîjbîind, să-și caute cana de supă, dar s-a oprit mirat.

Din ceașca lui sorbeau, cu cîte-un fir de pai, trei omuleți rotofei și verzi, ca niște pepenași. Aveau bărbi lungi și o claie de păr bogat și creț. Mîinile și picioarele lor erau subțiri ca vrejii de dovleac. Purtau cipici din petale roșii de mac.

Cînd l-au văzut pe băiat, străinii au aruncat paiele pe jos și-au dat să fugă.

— Stați, nu vă speriați! i-a rugat copilul. Vom cina împreună. Avem încă zeamă destulă.

Atunci ei și-au ridicat paiele căzute și, pe tăcute, s-au apucat din nou să soarbă.

— Îți mulțumim pentru zeamă și pentru inima-ți bună! au grăit, după ce au isprăvit, desfăcîndu-și cîțiva bumbi de la haină. Cum te cheamă?

— Pe mine mă cheamă Matei, răspunse băiatul în șoaptă. Dar voi cine sînteți?

— Noapte de noapte, ne-am îndestulat din castronașul tău. De mîine ne mutăm în cramă. Noi sîntem popanani. Nu ne hrănim decît cu bucate curgătoare: supă, siropuri, must sau vin. Nu ne trebuie decît puțin, de-aceea nu prea facem pagubă nimănui. La fel ca verii noștri, poparizii. Numai că ei nu sînt băutori. Lor le plac stafidele și nucile.

— Despre poparizi am auzit, dar nu i-am întîlnit pînă acum. Știu că poartă tichii de margarete și că sînt tare frumușei. Au obrajii netezi, ca suflați din sticlă. Dar despre popanani nu mi-a povestit nimeni vreodată.

— Atunci, privește-ne bine. Noi semănăm la trup cu niște pepenași, avem bărbile crețe și lungi, dar sîntem sprinteni și ne pricepem la jocuri. Cel mai mult

însă ne plac cimiliturile: ne așezăm în cercuri-cercuri și ne întrecem în ghicitori. Nu știi și tu vreuna, să ne-o spui?

— Am știut cîteva, dar le-am uitat. Prea sînt flămînd și supărat. Am nimerit, cu frații mei, într-un loc fără noroc. Oare cum vom scăpa de aici?

Unul dintre popanani începu să cînte, cam pe nas, încetișor:

— «Trei frați supărați,
mititei și nemîncați,
stau închiși într-un cojoc
și-ar pofti să-i pună foc.»
Ghici ce-i?

— Văd că vă este gîndul doar la glume, dar aș avea nevoie de cu totul altceva. Nu mai e rost să stăm aici. Ne temem de stăpîna noastră, că nu e de ici de colo. E o zgripțuroaică de vulpe, uriașă și căpcăună. Pe cine o calcă pe coadă, ori îl muncește, ori îl mănîncă.

— Asta chiar că-i o cimilitură bună!

— Nu-i nici o ghicitoare. Am vorbit de o făptură aevea. Auziți-o cum sforăie, la ea în odaie.

— Stăpîna viei e o vulpe? O zgripțuroaică și o căpcăună? N-am știut pînă acuma. Haidem s-o vedem!

— Merg și eu cu voi! zise băiatul. Dar fiți cu băgare de seamă, chiar dacă sînteți popanani, nu care cumva s-o călcați pe coadă! Să nu se trezească și să se răzbune.

Au pătruns în iatac tiptil, cu mare grijă. Popananii, cu cipicii lor de mac, nu făceau nici un zgomot. Vulpea dormea întinsă pe un pat cît o tarla, iar coada i se lăfăia alături, pe o cergă de lînă.

— Ai avut dreptate! E o ditamai huiduma. Dar nu te întrista, găsim noi un leac pentru ea. Ci află mai întîi unde-și ascunde puterea. Noi ne vom sfătui cu ceilalți popanani. Ne vom întoarce mîine ca să tăinuim.

Omuleții au ieșit, ușurel, pe prispă. Afară, luna își făcea de cap. Se arunca în fîntînă și se scălda, pe urmă sălta să se zvînte pe un nor. Matei a rămas, uluit, cu ochii la ea și, cînd s-a întors din nou spre popanani, aceștia se topiseră, nu se știe unde. Pesemne că au plecat și ei pe la casele lor.

— Las' că mai este zi și mîine! se mîngîie băiatul și se duse la culcare.

A doua zi însă își aminti de vorba lui cu popananii. În timp ce-i aducea vulpii găteje pentru foc, Matei povestea fel de fel de lucruri, că așa era el, avea întotdeauna ceva de spus. Deodată, a întrebat-o fără sfială:

— Coană viereasă, mare și frumoasă, oare ești la fel de strașnică în labă ca și-n coadă?

— În blană și în coadă îmi stă toată puterea, se lăudă vulpea, răsfățată.

Dar, pe loc, adăugă încruntată:

— Bagă de seamă, am rostit vorbe de clacă și nu e bine să întrebi atîta. Cine cunoaște prea multe, piere degrabă.

— Nu te supăra, nu te mînia, spuse copilul, știu că mi-ai răspuns în glumă.

Dar noaptea, la ceasul cuvenit, Matei le-a împărtășit popananilor ceea ce aflase. Aceștia, după ce au sorbit din zeamă, l-au îmbărbătat:

— Mîine-ți vom aduce somnoroasă și-ți vom spune cum să te folosești de ea. Ascultă-ne și o să scăpați cu bine.

În noaptea cealaltă, omuleții au adus un cornet cu semințe. Erau negre-verzui și nu pentru copii!

— Bagă de seamă, aici e somnoroasă. Va trebui să i-o dai vulpii la cină, dar numai la clipa potrivită. Așteaptă pînă ce vor fi isprăvite toate muncile. Zgripțuroaica va pofti acasă negustorii să bea din vinul nou, să i-l prețăluiască și să-l cumpere. În seara dinainte să-i vină musafirii, presară-i somnoroasa în mîncare. Atunci o să vă dăm și noi, toți popananii, un dram de ajutor.

Băiețelul a pitit bine cornetul cu semințe și a adormit împăcat.

Au mai trecut cîteva zile. Orfanii au dereticat în cramă, au încercat butoaiele, să nu lipsească vreo doagă, le-au ciocănit, le-au dres, le-au curățat, în timp ce mustul fierbea și arunca miresme amețitoare.

Vulpea se plimba încoace și încolo, rînjind și dînd din coadă. Anul fusese darnic.

Orfanii așteptau în taină clipa potrivită. La fel și popananii.

În sfîrşit, butoaiele au fost umplute. Vinul cînta dulce şi viereasa a chemat acasă negustorii să i-l preţăluiască şi să încheie tîrgul. A pregătit şi un ospăţ pentru ziua aceea anume.

Dar, în ajun, seara, Matei a presărat somnoroasa peste friptura vulpii. Îndată după cină, zgripţuroaica s-a tîrît, îngreunată de mîncare şi de somn, pînă în pat şi-a început să sforăie. Copilul şi-a deşteptat fraţii. Tocmai soseau şi popananii.

Nu erau numai prietenii din nopţile trecute, ci o droaie, cu bărbile fluturînd. Parcă venise o pepenişte întreagă.

Mici şi rotunzi, cu hainele verzi, cu pîslarii roşii din petale de mac, lunecau sprinteni încoace şi încolo.

S-au băgat întîi în cramă şi, după ce-au băut un pic, s-au apucat de lucru. Unii, cu nişte drugi subţiri cît firul de păr, desfăceau doagele, alţii dădeau cep butoaielor. Vinul a pornit să curgă în şuvoaie.

Pe urmă s-au întors în casă, au pătruns în cămări şi în pivniţă, au scos dinăuntru bucatele şi au aşternut masa.

După ce orfanii au mîncat pe săturate, i-au ajutat să aşeze merindele rămase într-o căruţă, simbrie dreaptă pentru munca lor amară, ca să le ducă la mătuşa, care creştea într-o văiugă oi şi capre.

Pe vulpea prăbuşită, nemişcată în somn, popananii au tuns-o de blană din creştet pînă în vîrful cozii.

Copiii au plecat în căruţă, însoţiţi de cei trei popanani, sub razele lunii.

Vulpea, ameţită, s-a trezit de-abia către amiază. Negustorii, nişte lupi vînjoşi în straie miţoase, tropăiau în ogradă şi păreau nerăbdători să guste vinul nou.

Viereasa i-a zărit pe fereastră şi a dat să se grăbească. Dar, cînd s-a văzut golaşă în oglindă, a înţeles că şi-a pierdut puterea. În loc de o namilă de vulpe, peste noapte ajunsese jegărită ca o pisică.

Ceata lupilor de afară începuse a face larmă:

— Ce tot întîrzii, Coană Viereasă?

— Lasă că-i îndulcesc eu cu vinul din cramă! îşi făcu vulpea socoteala.

Îşi aruncă pe trup o mantie, să nu pară atît de micşorată, şi ieşi în ogradă.

— Poftiți, negustoriile voastre! Vă așteaptă vinul în butoaie și ospățul în casă.

Lupii au intrat grăbiți în cramă. Aici mirosea strașnic de bine, doar că butoaiele erau sparte și din vin nu rămăsese nimica.

— Coană Viereasă, ți-ai cam bătut joc de noi, se zbîrli ceata de negustori.

— Vai de mine, răspunse tremurînd vulpea pitică. Nu știu ce s-a întîmplat, dar poftim în casă, că vă așteaptă un ospăț pe cinste. Am pregătit curci, rațe și gîște.

Cămara, cuptorul, copăile și castroanele erau însă răsturnate și goale.

Lupii au început să mîrîie.

— Te cunoșteam altminteri, Coană Viereasă. Dar dacă-ți arde de glume, apoi ne pricepem să glumim și noi.

Vulpea n-a așteptat să afle ce aveau de gînd cinstiții negustori, ci, părăsindu-și via, crama, casa, și-a luat tălpășița și a fugit la pădure, să-și caute adăpost printre neamurile sale uitate.

Acolo i-a crescut iarăși părul din blană, dar nu și puterea de zgripțuroaică. A rămas o vulpe de rînd, trăind de azi pe mîine și trudind din greu pentru o bucată de pîine.

COPILUL-PĂPUȘĂ

Au fost odată cinci fetițe. Mergeau la școală împreună și locuiau pe-aceeași stradă.

Își făceau lecțiile laolaltă, cînd la una, cînd la alta și apoi ieșeau pe cîmpul din apropiere. Acolo se jucau cu mingea, cu coarda, de-a v-ați ascunselea, de-a baba oarba, pînă ce cădeau de oboseală.

Adeseori, cînd se întorceau acasă, seara, se mai încurcau. Mamele le vedeau atîta vreme împreună, încît nici ele nu mai știau care-i fetița lor și care sînt celelalte. De dimineața se mai deosebeau cîte puțin între ele, dar pînă la apusul soarelui, semănau iarăși nespus de bine, cu pletele și rochiile fîlfîind în vînt, de parcă ar fi fost cinci flori de mac din același lan de grîu.

Fetițele se mai certau, din cînd în cînd, așa cam de vreo trei ori pe zi, însă pe dată se împăcau, rîzînd, și găseau fără întîrziere prilej de joacă și mai nimerit.

Într-o zi s-au întîlnit cu un pădurar bătrîn, care ținea de mînă o păpușă. Cel puțin așa li s-a părut la început, dar pe urmă au băgat de seamă că de fapt era o fetiță ca și ele, doar că privea undeva departe-departe, cu ochi sticloși, ca de mărgele.

— Nu vede fata?

— Ba da, cum să nu vadă?

— La ce privește acolo-n depărtare?

— Şi unde-o duci? au întrebat cele cinci prietene.

— Înapoi în pădure. Locuim într-un turn părăsit. Am găsit-o, pe cînd era pruncă fragedă, într-o scorbură de copac, la vreme de furtună.

— De ce nu vrea să spună nici o vorbă?

— Se înțelege doar cu păsările și cu melcii; altă limbă nu cunoaște sau nu vrea să arate că o știe. Ciocănitoarea din poiana noastră m-a sfătuit s-o aduc o dată pe an la oraș, poate se va găsi vreun tîrgoveț cu inimă să o păstreze. Dar nu s-a întîmplat pînă acum.

— Ce-ar fi să fim prietene cu ea?

— S-o luăm în fiecare zi la joacă.

— S-o învățăm să rîdă și să ne vorbească.

— Să-i arătăm cum trebuie să sară coarda.

— Să-i punem un creion în mînă.

— S-o culcăm în paturile noastre.

— Vreți să strecurăm printre noi o străină? O făptură care nu-i în stare de nimic? Nu vedeți cît e de țeapănă, de caraghioasă? N-am primit noi alte fetițe

și-acum tocmai pe ea? De ce să rîdă lumea de noi că ne-am împrietenit cu o păpușă mută?

Pădurarul asculta tăcînd, apoi oftă și porni cu copila la drum.

Păpușa privea undeva în văzduh, poate în miezul unui cerc, și părea că nu pricepe nimic, însă în urma ei, pe pămînt, fetițele au văzut cu uimire, un șir albastru de pietre. Erau lacrimi căzute din ochii de mărgele.

După ce bătrînul și păpușa nu s-au mai zărit, cele cinci s-au apucat din nou de joacă, dar parcă joaca nu le mai tihnea și gîndul lor călătorea mereu într-altă parte.

A doua zi a început vacanța mare. Fetițele au ieșit să se plimbe, în stradă. Pe cale, dîra pietricelelor albastre rămăsese neclintită.

— Haidem la moșul din pădure. Vom desluși cărarea după urme.

— Să vedem și turnul părăsit și păpușa.

— Melcii și păsările grăitoare.

— Pînă la ceasul laptelui de seară sîntem înapoi.

Fetițele au pornit vîrtos la drum, urmînd semnul pietricelelor albastre. De la o vreme însă le înghițise iarba grasă.

Atunci s-a năzărit un fluture ca borangicul. Ba zbura spre înainte, ba se întorcea. Era limpede că se străduia să le ajute.

Într-adevăr, pădurea nu era departe. Și, în adîncul ei, aflară un turn părăginit, clădit din pietre sure. Înăuntru, pe jos, se vedeau două așternuturi de fîn, iar în partea de sus, jur împrejur, cuiburi de păsări.

Moșul plecase cine știe unde după treburi, iar fetița cu ochii de mărgele se legăna afară, pe o creangă înaltă de copac.

— Vino la noi, vino la noi! îi strigară prietenele în cor.

Copilul-păpușă tăcea cu ochii în gol și se legăna mai departe. Fetițele voiau să se cațere pînă la ea, dar o ciocănitoare mare, cu pene roșii-negre și ciocul de abanos le opri glăsuind:

— Mai bine jucați-vă jos, în palma poienii. Dacă-i vor place jocurile voastre,

păpușa singură va coborî la voi. Lăsați-o, încet-încet, să nu se sperie.

Prietenele o ascultară și începură să cînte molcom. Apoi își făcură felurite salbe de frunze, cununi și cingători de flori, și porniră să se învîrte într-o horă. S-au veselit fără zăbavă pînă seara, uitînd și de păpușă și de toate. Mai-mai să le apuce noaptea.

Noroc că pădurarul s-a întors tocmai atunci cu un lămpaș ca să le-arate drumul și să le scoată din pădure.

— Poftiți și mîine, le spuse el la despărțire, noi vă așteptăm.

A doua zi și a treia fetițele s-au jucat din nou, nestingherite și voioase, în poiană. Păpușa coborîse pe altă creangă, mai jos, dar fără grabă, și nu părea că ține să se amestece printre ele.

Apoi a sosit ploaia, o ploaie cenușie, deasă și n-a mai fost chip să iasă nimeni din casă.

Cele cinci petreceau și înăuntrul zidurilor mai departe împreună, dar gîndul le fugea la străina din pădure.

— Unde se va fi legănînd oare?

Îndată ce a ieșit din umbră soarele, au și pornit repede s-o vadă. Fluturele alb le însoțea și acuma, dar zborul lui era neliniștit, de parcă ar fi vrut să le împărtășească un lucru anume.

Au găsit turnul de piatră gol. Bătrînul pădurar plecase, luîndu-și păpușa. În pădurea pustie, rămăseseră stăpîni melcii și ciocănitoarea cu pene roșii-negre și ciocul de abanos. Pasărea bătea posomorîtă în trunchiul unui gorun și nu catadicsi să le vorbească.

— Unde-a plecat fetița, unde ?

— Cum de-a uitat că are cinci prietene care au îndrăgit-o?

— De ce n-a venit la noi la oraș?

Deodată au zărit o piatră albastră care sclipea în iarbă.

— A plîns fetița, iată o lacrimă! Și uite, încă una și încă una...

— Să ne luăm după ele, poate o găsim!

Cele cinci plecară iute.

Dincolo de pădure cărarea urca pe munte. Au suit pieptiș, pe alocurea din treaptă în treaptă, pînă noaptea tîrziu. Osteniseră și li se făcuse somn.

La lumina firavă a lunii au desluşit o peşteră mare. Înăuntrul ei dormeau felurite animale: şiruri de capre negre, jderi şi căprioare, urşi cu blăni ţepoase, viezuri, lupi sforăitori şi oi cu lîna revărsată, dar toţi şi toate se odihneau în linişte şi pace.

Cele cinci fetiţe, ce erau să facă? S-au cuibărit şi ele mai la o parte, pe o pătură verde de muşchi şi-au aţipit într-o clipă.

A doua zi, în zori, mai înainte ca să se trezească vieţuitoarele din văgăună, au pornit neabătute mai departe.

Ici şi colo întîlneau cîte-o piatră mică, albăstrie. Numai că drumul ajunsese sus, pe creastă, iar dincolo se deschidea o prăpastie şi-o vale.

— Dacă nu-i găsim, trebuie să ne întoarcem, suspinau fetiţele, mîhnite.

Dar iată, chiar în piscul muntelui, pădurarul şedea pe o piatră şi păpuşa lui se legăna, ceva mai departe, lîngă o floare.

— Am venit să te luăm cu noi, spuseră deodată cele cinci fetiţe. De ce să petreci pe lumea asta singură şi singurică?

Copilul-păpuşă nu rosti nimic, dar obrazul i se lumină de-un zîmbet şi-atunci bătrînul începu să tuşească hodorogit.

— Nene-pădurarule, dacă vrei, noi te luăm şi pe matale.

— Vă foarte mulţumesc, dragele mele, dar mai am niscaiva treburi, prin dreapta, prin stînga, de jur împrejur. Dincolo, în vale, am auzit că sînt şi alţi copii fără prieteni şi care încă nu au învăţat să rîdă. Vreau să cobor să le ţin oleacă de urît.

Una din fetiţe luă păpuşa de mînă şi plecară cu toatele acasă. Aveau atît de multe s-o înveţe: să rîdă şi să cînte, să sporovăiască şi să se sfădească, şi fel de fel de munci şi lucruri care, pentru mulţi copii vin parcă de la sine şi sînt lesnicioase.

Şi mai era ceva la care cele cinci se pricepeau acum de minune: să preţuiască prietenia, dar s-o şi dăruiască fără încetare.

MEȘTERUL FĂRĂ ÎNVĂȚĂCEI

A fost odată un cofetar pe care-l chema Moș Iordan.

Era un moșuleț care făcea fel de fel de bunătăți: păpuși de cozonac cu bucle de zahăr și ochi alungiți de migdală, turtă dulce cu obraji de clovni și urechi clăpăuge de susan și mai cu seamă gogoși cu aripi din aluat ca niște pui aurii de găină.

Toți copiii din tîrg alergau după școală la cofetar. Atunci ieșeau din cuptor minunățiile pufoase și peste uliți și grădini adia miros de zahăr ars și de stafide, de cocă rumenă și caldă.

Adeseori se întîmpla să vină și cîte-un sărman, care n-avea în traistă nici un gologan. Moșul nu se lăcomea să-și vîndă toată marfa. Uita dinadins cîțiva covrigi gustoși, ca să-i împartă de pomană.

Era om bun și iubit Moș Iordan, dar un păcat avea și el. Nu-i plăcea să lucreze decît de unul singur și n-a îngăduit nicicînd vreun învățăcel în preajma lui.

Venise la el ba un vecin, ba un străin, ținîndu-l de mînă pe Ionuț sau pe Petruț și rugîndu-l să-l învețe meserie.

Moș Iordan le dăruia plăcinte sau puișori de cozonac, dar le spunea mereu aceleași vorbe:

— Nu-mi trebuie învățăcei. N-am ce să fac cu ei.

În zadar încercaseră unii să-i fure

meşteşugul, să-l pîndească prin ochiul ferestrei sau, de pe acoperiş, prin hornul casei sale. Moş Iordan ştia să se ferească, iar de la o vreme începuse să lucreze mai degrabă seara, după ce tîrgoveţii adormeau.

Într-o zi, s-a oprit în faţa curţii o cupea frumoasă de lac negru. Dinăuntru a coborît o femeie înaltă şi uscată, îmbrăcată cu zorzoane şi panglici.

Avea panglici la pantofi şi la mîneci, avea mijlocul strîns într-o fundă, iar alta îi înconjura pălăria cu margini largi, de culoare liliachie.

Moş Iordan a ieşit în pragul prăvăliei.

— Bună ziua, îi spuse Duduia Lambrina.

— Poftiţi, vă rog, înăuntru. Cozonacii sînt gata.

Duduia Lambrina scoase dintr-o pungă, lucrată din panglici împletite, trei monede rotunde: una de aramă, una de argint şi una de aur.

Moş Iordan începu să-i dea colaci şi covrigi, pui, clovni şi păpuşi. Duduia Lambrina lua aluaturile rumene cu o mînă şi le arunca drept în gură.

Cînd isprăvi de mîncat, îi spuse moşului, ghiftuită:

— Moş Iordane, peste drum de mine locuieşte o biată văduvă. Are un băiat slăbuţ şi cuminte. N-ai vrea să faci din el un cofetar? Ţi-aş da, pentru învăţătura lui, trei bani de aur, doi de argint şi unul de aramă.

— N-am nevoie nici de bani şi nici de băieţandru. Nu-mi trebuie învăţăcei. N-am ce să fac cu ei.

Duduia Lambrina se făcu stacojie:

— Moş Iordane, se zice că ai suflet bun şi darnic. Eu însă cred că eşti un hapsîn şi un zgîrcit.

Şi a ieşit ca o furtună, cu toate panglicile fîlfîind. S-a urcat în cupea şi caii au pornit.

În urma ei, moşul a rămas năuc în ogradă, dar n-a zăbovit mult. A intrat grăbit în casă, la treburile sale.

Îşi pregătise mai dinainte făină, lapte şi zahăr, un coş de ouă şi un castron de nuci, migdale, alune şi un ibric plin cu mac şi cu stafide.

Copăile curate de lemn dormeau sub ștergare. Dar iată, dintr-o dată Moș Iordan se uită la ele, sfios și împiedicat. Aproape de un veac știa cum se fac prăjiturile mari și mici, lungi sau rotunde, uscate sau crescute. Dar, după ce-a plecat Lambrina, nu s-a mai priceput pe ce să pună mîna și cum să le înceapă.

Avusese odinioară și un catastif, în care-și însemnase toate tainele meseriei; însă, de frică să nu pună vreun străin mîna pe el, îl învelise în pînză ceruită și îl ascunsese în fîntîna secată din spatele casei, doar el să-l găsească, de va avea vreodată nevoie.

După ce s-au stins toate luminile tîrgului, Moș Iordan, cu un fir de opaiț și cu o undiță lungă, a mers la fîntînă.

A lăsat firul undiței înăuntru, cu băgare de seamă. Cîrligul s-a prins de ceva. Numai că nu erau hîrțoagele căutate, ci o gheată veche, ponosită. A mai coborît o dată undița, fără să poată agăța nimic.

— Pesemne, își zise moșul, cînd mi-am pitit însemnările, m-a văzut careva și mi le-a șterpelit!

Numai că Moș Iordan se înșela. Catastiful rămăsese în fîntînă, dar, în noaptea aceea, se odihnea pe el o broască țestoasă, pe a cărei spinare lucioasă cîrligul undiței luneca încoace și încolo.

Cofetarul s-a întors în casă amărît. Ar fi vrut să se apuce de treabă, dar nu se mai simțea în stare. Uitase totul.

Oare cîte ouă și cît lapte, cît zahăr și cît susan intrau într-un clovn? Cum se împletea aluatul pentru coptul puișorilor de cozonac? Cum trebuia aruncată coca în văzduh, prinsă și iar frămîntată? Moș Iordan își privi degetele. Parcă se făcuseră de iască.

— Ce mi s-a întîmplat? Nu pot să înțeleg.

Pe un raft, într-o parte, rămăsese stingher un covrig. Văzîndu-l, își aduse aminte că nu mîncase nimic toată ziua.

— Poate din pricina asta m-a apucat slăbiciunea!

Covrigul semăna cu un Vasilache, cu gura mare deschisă.

— Măi Vasilache, de ce oare s-o fi supărat atît de straşnic Duduia Lambrina?

De ce mă socotește rău și hapsîn?

— De ții să afli cu dinadinsul, grăi pe neașteptate clovnul, cu glas obraznic, pot să-ți răspund eu!

Auzind covrigul vorbitor, Moș Iordan fu cît pe ce să-l scape din mînă, dar, privindu-l cu luare-aminte, nu se mai simți singur de tot și părăsit.

— Hai spune, te ascult!

— Asculți, asculți, dar țin să-mi și răspunzi! Aș vrea să știu: ai dăruit cuiva vreodată ceva de folos?

Bătrînul se înveseli.

— Măi, Vasilache, se vede că ai capul găurit! Nici un copil n-a plecat de la casa mea plîngînd. Cu toții, mic și mare, au mîncat aici pe săturate.

— Și, cînd n-ai să mai fi prin părțile noastre, cine crezi că îi va bucura pe copii și pe bătrîni cu zaharicale și cofeturi?

Moș Iordan rămase pe gînduri.

— Te-ai fălit mereu că numai tu ești meșter adevărat. Însă din cît de multe știi, din toată iscusința ta, n-ai dăruit nimic? Tu cum te socotești: darnic sau zgîrcit? Ți-a dospit obrazul ca un cozonac.

— Mă Vasilache, nu mai fi neobrăzat, că te înghit pe loc!

— Ba nu, să mă păstrezi!

— Așa e, ai dreptate. Mai bine flămînzesc. Ești ultimul covrig pe care m-am priceput să-l împletesc...

Covrigul adăugă, înduioșat:

— Moș Iordane, vei fi tu un zgîrcit, dar ești și om de treabă. Să-ți dau un sfat. Culcă-te, dormi lin și, mîine dimineață, te vei scula tămăduit.

Moșul, ce era să facă? L-a ascultat. Și, dimineața, s-a trezit din nou, ca de obicei, teafăr și voios.

Cînd să se apuce de lucru, i-a căzut privirea pe covrigul Vasilache. Parcă voia să-i mai spună ceva cu gura lui mare-deschisă. Cofetarul a lăsat locului toate și a plecat în tîrg.

S-a oprit mai întîi peste drum de Duduia Lambrina și l-a chemat la sine pe băiatul văduvei sărmane, apoi a mai strîns din alte case vreo trei sau patru copii.

I-a pus pe toți să se spele cu apă multă-multă și i-a îmbrăcat frumos, cu șorț scrobit și scufă înaltă, albă, așa cum se dichisea și el cînd intra în bucătărie. Pe urmă a început să-i învețe cum să aprindă și să domolească focul, cum să rumenească zahărul și să-l amestece cu gălbenușul, și mai ales cum să alcătuiască și să frămînte bine aluatul, împrumutîndu-i fel de fel de chipuri.

Văzîndu-i robotind pe lîngă el, Moș Iordan simțea o bucurie tainică și nouă. Dar se ferea să le-o arate ucenicilor. Doar uneori, pe ascuns, își flutura degetele pline de făină, făcîndu-i cîte un semn lui Vasilache.

TOMA ȘI MARGARETA

A fost odată un băiat care nu era tocmai rău. Ocrotea copiii mici, iubea pisicile și-și agăța pantalonii în gard numai în zilele de joi.

Avea însă un obicei: scrijelea cu briceagul scoarța copacilor. Își zgîria numele, desena pătrățele și săgeți, tăia cercuri-cercuri, de ajungeau bietele trunchiuri să semene cu niște gîturi tărcate de zebră.

Într-o vară, a fost trimis la țară, la mătușa lui. Satul era risipit printre vii și livezi. Grădina mătușii era plină de pomi. Bucuria lui Toma!

A doua zi, neștiut de nimeni, a cioplit cu briceagul toată scoarța nucului din spatele casei. Cînd a isprăvit, a zărit pe deal, mai sus, o livadă de meri cu crengile încărcate de rod.

Printre pomi sărea coarda o fetiță cu plete galbene-portocalii, îmbrăcată într-o rochie albă, umflată de vînt.

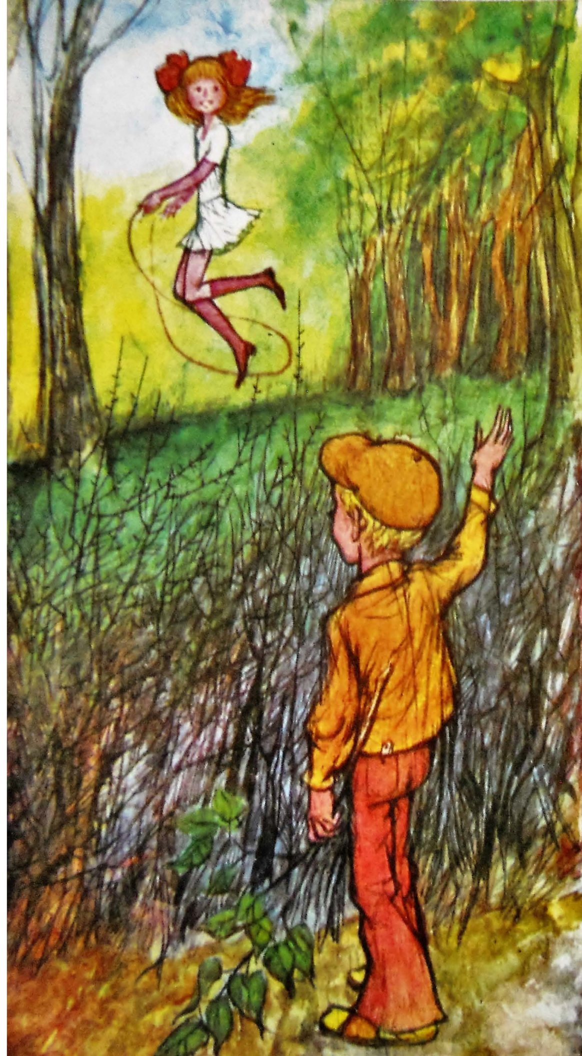
— Am să mă joc cu ea, își spuse Toma și porni într-acolo.

Dar, cînd ajunse lîngă livadă, băgă de seamă că aceasta era înconjurată de un hățiș de spini.

— Pe unde să intru? strigă el. Aș vrea să ne jucăm împreună.

— Mă tem că ești un băiat rău, răspunse fetița, sărind mai departe coarda.

— Nu-i adevărat! Îmi plac pisicile, am

grijă de copiii mici și nu mă iau la trîntă decît cu băieții de vîrsta mea.

— Dar pomilor ce le faci?

— Pomii nu simt nimic.

— Ba simt! Au și ei viață. Spune-mi, ți-ar place să-ți zgîrie cineva pielea și să te înțepe?

— Bine, bine. N-am să mai pun mîna pe briceag. Și-acum, hai să ne jucăm de-a v-ați ascunselea.

Fetița făcu un semn și, în dreptul băiatului, hățișul de spini se despărți în două, lăsîndu-l să treacă.

Cei doi copii s-au jucat pînă au ostenit, apoi au început să guste din fructele livezii.

Printre pomi creșteau tufe de coacăze și de zmeură. Toma se cățără după mere, în timp ce fetița se îndepărtă culegînd zmeură. Și băiatul se trezi singur.

Sări din pom și dădu cu privirea de scoarța lui neatinsă. Uitînd ce făgăduise, vru să-și scoată briceagul din buzunar, dar simți ceva ciudat.

Degetele i se alungiră și se răschirară, picioarele i se lipiră și se pomeni înfipt

în pămînt. Încercă să ţipe, dar limba i se prefăcuse într-o frunză. Ajunsese pom, dar simţea şi vedea la fel ca mai înainte.

Soarele începu să dogorească, apoi căzu o ploaie răcoritoare. Zumzetul albinelor îl făcea să picotească.

— E plăcut să fii şi pom! se mîngîie Toma. Stai mereu pe afară, ai întruna vacanţă.

Deodată auzi un zgomot de paşi în apropiere. În livadă pătrunsese un băiat care ţinea într-o mînă o praştie, în cealaltă un cuţitaş.

Frunzişul copilului-pom fu străbătut de un fior:

— Oare ce-o fi avînd de gînd sălbaticul acesta?

În clipa următoare Toma era din nou băieţel. Se găsea în afara grădinii şi nu îndrăznea să intre.

— Pe cine cauţi? întrebă un moş, care-l măsura zîmbind.

— Era adineauri aici o fetiţă cu părul portocaliu.

— O fetiţă? N-am văzut nici una. Eu sînt paznicul livezii.

Copilul privi cu luare-aminte pajiştea dintre pomi. Pe iarba umedă strălucea o margaretă mare, cu petalele albe şi înfoiate ca o rochie umflată de vînt.

ULCICA DE PORȚELAN

A fost odată o fetiță, care se pregătea să plece la mare.

Avea un tată, o mamă, o bunică și un frățior. Numai că frățiorul avea nouă luni, bunica nouăsute de luni, iar tata se afla în Africa. De aceea Raluca urma să plece în vacanță cu verișoarele ei.

Avea o valiză mică, roșie, în care-și rînduise costumul de baie și toate cele trebuitoare, dar mai ales cutia de acuarele, cartoane și cîteva pensule noi-nouțe. Pentru că Ralucăi îi plăcea grozav să picteze.

Tocmai atunci, mama se întoarse din oraș și o chemă sub cireșul din grădină:

— Draga mea, îi spuse, s-a întîmplat un necaz! Trebuie să stau la spital pentru mai multă vreme, dar mă tem s-o las pe bunica singură cu David.

Raluca simți că o podidesc lacrimile. În același timp o undă ușoară de mîndrie o făcu să răspundă:

— Să n-ai nici o grijă. Rămîn *eu* acasă. David e obișnuit cu mine.

A doua zi, după plecarea mamei, bunica s-a apucat de gătit și Raluca l-a scos pe David în grădină.

Ușa magaziei era deschisă. Înăuntru, în umbră, licăreau uneltele tatei. Pe o poliță, într-un ungher, era o ulcică de porțelan albastru.

— Ce ulcică frumoasă! zise fetița. Am s-o duc la mine în odaie. Cînd am să pictez, am să-mi înmoi pensulele în ea.

Seara, la culcare, în timp ce genele i se lipeau de somn, Raluca auzi o voce șoptindu-i:

— Îți mulțumesc că m-ai luat din magazia aceea plină de praf. Nu era un loc potrivit pentru vacanță.

— Aici este mai potrivit? murmură copila, adormind.

Se deșteptă în zori. Din apropiere venea foșnet de ape. Alergă la fereastră și, ce să vadă?

Dincolo de poarta grădinii, în locul străzii cu caldarîmul cenușiu, se întindea o plajă aurie, pe care se spărgeau valurile verzi-albastre ale mării. Iar în zare pluteau vapoare cu coșuri înalte, fumegînde.

Raluca fugi să-i trezească pe David și pe bunica.

— Casa noastră e pe o insulă în mijlocul mării! îi vesti ea.

Dar bunica n-avea vreme să privească afară. Pe scaunul ei cu roți intră în bucătărie și se apucă de treabă.

Raluca își îmbrăcă fratele și-l duse sub cireș. Apoi își luă pensulele, culorile,

cartoanele și ulcica de porțelan și începu să picteze.

La amiază, bunica îi chemă înăuntru.

— După ce mănînci, să dai o fugă pînă la mama!

Cînd Raluca porni spre spital, strada se așezase din nou la locul ei. Dar a doua zi dimineața și toate diminețile acelei veri și le petrecu împreună cu ulcica de porțelan și cu micul David, la mare.

În ajunul celei din urmă zile de vacanță, ulcica întrebă:

— Ce-ar fi să mergem mîine în...?

Raluca adormise și nu auzi urmarea. De dimineață însă, zări dincolo de gard un șir de cămile cu ochi catifelați, care ronțăiau frunzele daliilor.

— Bunico, azi sîntem în Africa! anunță Raluca, dar bunica n-avea vreme să se uite afară, așa că văzu cămilele de-abia seara în desenele fetiței.

— Ce păcat că Raluca n-a fost nicăieri în vacanța asta! suspină mama, întorcîndu-se, în sfîrșit, acasă.

Dar copila zîmbi tainic, aruncînd o privire spre ulcica albastră de porțelan.

ȘAGOLEA DIN FÎNTÎNĂ

A fost odată o bunică. Avea unsprezece nepoți și o fîntînă. Bunica le-a zis nepoților:

— Aveți voie să vă jucați pretutindeni: în casă, în grădină, în hambar și în pod. Într-un singur loc vă cer să nu mergeți, la fîntîna părăsită de lîngă dud. În ea locuiește Șagolea. El este gata să vă tragă înăuntru și acolo nimeni nu poate să v-ajute. Nici eu nu mă încumet să intru. Dacă nu rostiți un șir anume de cuvinte fermecate, pe care trebuie să le aflați singuri, acolo rămîneți pentru totdeauna.

Zece dintre nepoți erau parcă mai cuminți, dar nepoata cea mare era foarte zburdalnică și neascultătoare. Mereu vorbea despre Șagolea.

— Oare cum va fi arătînd? Poate că bunica vrea doar să ne sperie. Destul ne-am jucat în casă și în pod, în hambar și în grădină. A mai rămas un singur loc necercetat: fîntîna de lîngă dud.

Dar frații se făceau că n-o aud.

Într-o noapte, după ce bunica stinsese lumina și cei zece nepoți, oricum mai cuminți, dormeau, fetița cea mare s-a sculat din pat, s-a încălțat și apoi, tiptil-tiptil, n-au simțit-o nici șoarecii, nici pisica, a ieșit afară, în grădină.

— Am să mă uit numai o dată în fîntînă și am să fug repede înapoi.

Piatra fîntînii era îmbrăcată de jur împrejur cu mușchi, dinăuntru răzbăteau icneli și mormăieli.

Fetița se aplecă ușor peste colacul de piatră. În fund de tot domnea un licăr ciudat și se zărea o făptură cu blană cafenie-roșcată.

— Șagolea! murmură fetița.

Auzindu-și numele, Șagolea își înălță nasul și privi în sus. Era un fel de hîrciog, dar purta ochelari grozav de mari cu margini groase și avea ochii atît de bulbucați încît fetița ameți.

Se trezi, fără să știe cum, înăuntrul fîntînii, jos, pe un maldăr de fire felurit colorate și încurcate de lînă.

— Ei, mormăi hîrciogul, fără să pară deloc mirat că o vede, mare plictis și cu lîneturile astea! Le-am tot adunat de vreo trei sute de ani. A sosit vremea să le folosim. Tu o să-mi strîngi toate capetele de lînă în ghemuri și o să-mi țeși din ele un singur covor.

Fetița ar fi vrut să spună ceva, dar hîrciogul avea ochii atît de bulbucați și ochelarii peste măsură de mari, iar, cînd

se încrunta, capul din cafeniu-roșcat i se făcea violet. Era dolofan și pîntecos, cum sînt de obicei hîrciogii; dar purta un surtuc ponosit și pantaloni de postav peteciți.

Din fîntînă porneau numeroase galerii și intrînduri. Și pretutindeni se înălțau mormane de lînă.

Șagolea se așeză tihnit într-un jilț și își aprinse pipa.

— Ei, ce stai, fetițo? Apucă-te de treabă! Să știi că nu glumesc. De astăzi înainte ești în slujba mea!

Copila ar fi vrut să strige, să cheme, dar auzi în gînd cuvintele bunicii: «Șagolea este gata să vă tragă înăuntru și acolo nimeni nu poate să v-ajute. Nici eu nu mă încumet să intru.» Ce le spunea după aceea, nu izbutea să-și aducă aminte.

Începu să adune, plîngînd, capetele de lînă. N-ar fi fost prea greu, dar firele erau încîlcite, se rupeau întruna; și-apoi miroseau, lînced, a mucegai.

Făcu mai întîi un ghem cît o roată. Pe urmă se așeză la război și începu să țeasă: o zi, două, nouă. În fîntînă nu se deslușea ziua de noapte. Lumina era palid albăstrie, de parcă ar fi stat aprinsă, fără încetare, luna.

Într-un tîrziu, Șagolea își înăbuși focul din pipă și se ridică.

— Gata covorul?

— Gata, suspină copila.

Țesuse un covor lung care ajungea pentru toate galeriile.

— E vremea să mîncăm!

Zicînd aceasta, hîrciogul atinse cu o lăbuță peretele fîntînii. O piatră se răsuci într-o parte, dînd la iveală un dulap plin de dulciuri și alune. Șagolea scoase un borcan de fructe zaharisite și un coșuleț împletit din nuiele.

Luă din coșuleț un pumn de alune și i-l dădu fetiței, iar el își puse pe un taler de argint o pară și o prună zaharisită. Le tăie tacticos felii-felii cu un cuțitaș și începu să mestece pe îndelete.

Din timp în timp se uita la fetiță și se încrunta. Avea ochelarii peste măsură de mari și ochii tare bulbucați.

Îndată ce isprăvi de mestecat, puse alunele și borcanul la loc, în dulap, și în

aceeaşi clipă, galeriile şi intrîndurile fîntînii se umplură cu grămezi de haine vechi şi rupte.

— Poftim aţă şi ac. Acum că ai mîncat pe săturate, poţi să te apuci de lucru. Nu mi-am cîrpit surtucele de vreo trei sute de ani.

Fetiţei i se umplură ochii de lacrimi, dar ce era să facă? Ştia că de acolo nu o scoate nimeni.

Începu să plîngă, să coasă şi să cîrpească.

Şagolea se aşeză în jilţ şi îşi aprinse pipa. După o vreme aţipi. De dormit dormea, dar de pufăit din pipă pufăia întruna. Fetiţa lucră de zor o zi, două, nouă, fără să bage de seamă că într-un colţ al fîntînii îşi urzea pînza o păienjeniţă.

Aceasta îi şopti:

— Îmi place mult de tine, copilă harnică! Mîinile tale sînt îndemînatice şi la războiul de ţesut şi la lucrul cu aţa şi acul.

Fetiţa oftă necăjită:

— La ce-mi foloseşte hărnicia şi îndemînarea? De aici tot nu mai scap niciodată. Stăpînul meu e Şagolea şi gata.

— Ai uitat ce ţi-a grăit bunica? Nimeni nu te poate ajuta, în afară de tine însăţi! Dacă rosteşti un şir anume de cuvinte fermecate, vei izbuti să scapi din fîntînă. Încearcă să le găseşti!

— Ai dreptate, aşa mi-a spus. Dar cum să aflu singură cuvintele acelea minunate?

Şagolea se deşteptă, mormăind:

— Surtucele le-ai isprăvit?

— Isprăvit! suspină fetiţa.

— Atunci, haidem la masă!

Hîrciogul îi dădu fetei o alună, iar el îşi aşeză în taler o portocală zaharisită şi o căpşună. Le tăie tacticos felii-felii cu un cuţitaş de argint şi le înghiţi mestecînd încet.

— Acum, după ce-ai mîncat pe săturate, zise Şagolea, privind-o cu ochii bulbucaţi prin ochelarii săi grozav de mari cu margini groase, am să-ţi dau o veste bună. Trebuie să faci degrabă curat în fîntînă, că ne sosesc îndată musafirii.

Fetiţa se pomeni în mîini cu mătură şi cu făraş. În timp ce dereteca prin galerii

şi prin intrînduri, se întreba, plîngînd, care vor fi cuvintele fermecate ce trebuia să le rostească pentru ca să-şi vadă iarăşi fraţii şi bunica.

Începură să sosească musafirii. Toţi semănau cu Şagolea. Unii din ei erau mai rotofei, alţii mai dolofani. S-au adunat vreo douăzeci de hîrciogi cu ochelari, rupţi în coate şi cam murdari.

Douăzeci de Şagolea erau chiar mai urîţi decît unul singur. Fiecare îşi adusese de acasă un borcan de dulceaţă şi o linguriţă. După ce au mîncat, pe îndelete, în tăcere, au început să se uite miraţi la fetiţă. Unii o măsurau în lungime cu lingura, alţii îi luau tiparul piciorului.

— Să ştiţi că e bună de muncă, zise Şagolea dintîiul, însă roade cam multe alune şi-mi udă podelele cu lacrimi. Mie nu-mi dă mîna s-o mai ţin. Luaţi-o unul dintre voi, care doreşte!

Atunci fetiţa nu se mai stăpîni şi grăi cu năduf:

— Uf! De ce n-am ascultat-o pe bunica?

Pe clipă, pe dată, se pomeni sus, în grădină. Era încă noapte deplină. Alergă repede în casă. Într-un ungher al odăii torcea păienjeniţa. Cum de ajunsese aicea?

I se păru că o aude şoptind:

— Ai rostit tocmai cuvintele fermecate.

Ce bine era în patul moale şi cald, aşternut de bunica!

PÎC-MÎC ȘI CĂȚELUȘUL VERDE

A fost odată un copil, pe nume Sabin, care avea o mulțime de prieteni și de jucării. Numai că prietenii veneau și plecau, în schimb jucăriile rămîneau și pe unde nu rămîneau? Pe pat, pe dulap, la baie, sub cuier, ba pînă și-n frigider.

— Bagă de seamă, îl amenința necăjită sora lui, într-o bună zi o să te pomenești cu Pîc-Mîc și atunci n-o să-ți fie bine. El colindă din casă în casă, călare pe un cățel verde, să vadă cum își păstrează copiii jucăriile și să-i pedepsească pe cei dezordonați.

— Cum să-i pedepsească?

— Ai să vezi tu cum! răspunse sora scurt și, luîndu-și ghiozdanul, plecă la școală.

Rămas singur, Sabin stătu un timp pe gînduri și privi în jur.

Ursulețul atîrna de galeria perdelei, avioanele aterizaseră cu aripile într-o parte și fuzelajul într-alta, mașinuțele intraseră sub covor printre papuci, șuruburi și creioane colorate.

«Nici un Pîc-Mîc, își zise deodată, apucîndu-se iar de joacă. A vrut să mă sperie.»

Atunci auzi clopoțelul soneriei. În loc să sune ca de obicei, acesta cînta «Vine, vine primăvara». Sabin fugi să deschidă.

În prag se afla un cățel, care avea blana foarte pufoasă și verde, iar pe spatele său, ședea un călăreț cu zale de argint și vizieră. Băiatul vru să închidă repede

ușa, dar, dintr-un salt, străinii pătrunseră în odaie.

— Noroc, Sabine! zise Pîc-Mîc, coborînd din șa și ridicîndu-și viziera.

Avea obrajii roșii și rotunzi ca două mere și un nas la fel de rumen și rotund.

— Cum o mai duc jucăriile tale?

Sabin tăcu încurcat. Însă Pîc-Mîc văzuse totul și mormăia nemulțumit. Apoi sări în șa, gata de plecare.

— Urcă, porunci el pe neașteptate și copilul se trezi lîngă el.

Cățelușul verde îi duse pe un munte, care străjuia o vale cu pămînt întunecat sub peticele de zăpadă.

Călărețul ciocăni într-o stîncă. Aceasta se deschise, descoperind o scară șerpuită, săpată în piatră.

— Aici e locuința mea, zise Pîc-Mîc, începînd să coboare.

De la vîrf la temelie, muntele era împărțit în galerii luminate, pline de polițe cu jucării.

Într-o parte se înșirau mașini, camioane, basculante, tractoare. În alta, trenuri cu vagoane de călători, vagoane-

restaurant și vagoane-cofetărie. O galerie cuprindea o grădină zoologică de pîslă și de catifea. Într-alta locuiau păpuși, în alta erau stivuite cuburi, iar în galeria cea mai de jos se afla doar un dulap cu multe butoane.

— Tabloul de comandă! lămuri Pîc-Mîc. Toți copiii care vin la mine primesc trei jucării. Fiecare dobîndește jucăriile pe care le cere, dar nițeluș schimbate, în așa fel ca ele să se potrivească și cu cele de acasă. Spune-mi, ce dorești?

— Doresc, spuse băiețelul repede, un avion cu reacție, un joc de construcții mecanice și o pușcă de vînătoare.

Pîc-Mîc apăsă pe butoane și cele trei jucării sosiră pe o bandă rulantă.

Sabin se repezi la avion. Avea o singură aripă, două cozi și nici o roată. Desfăcu apoi jocul: în cutie se aflau numai șuruburi. Pușca era cum era, doar că nu avea trăgaci.

Copilul se întristă, dar Pîc-Mîc nici nu băgă de seamă și deschise poarta care dădea spre vale. În fața lor se ivi un balon galben cu nacelă.

— Ca vîntul, ca gîndul! porunci Pîc-Mîc, urcînd împreună cu Sabin.

Pe cînd balonul se ridica în văzduh, văzură cățelușul zburdînd dedesubt, în urma lor, și, pe unde trecea și se tăvălea, lăsa scame verzi și pămîntul se acoperea de iarbă.

— A venit primăvara! grăi Pîc-Mîc, mulțumit.

Balonul coborî lin pe alee, chiar în fața casei.

— Bun rămas, Sabine. Am să mai trec pe la tine!

— Cu bine, răspunse băiatul și dădu buzna înăuntru.

Voia să facă rînduială printre jucării, înainte de întoarcerea surorii sale. Avea dreptate Pîc-Mîc: sosise primăvara!

ÎN POIANA LUI MOȘ DECEMBRIE

Au fost odată doi băieți și o fată: Panait, Marina și Andrei. Cînd s-a născut Panait, bunicul a sădit în grădină un cireș. Pentru Marina a altoit un măr, iar la nașterea lui Andrei a adus un pui de brad.

Copiii și pomii creșteau sănătoși și voinici, iar cînd cireșul și mărul au început să dea roade, frații cei mari nu știau ce să mai facă de bucurie. Doar că ei nu erau prea darnici cu cireșele și merele lor, lui Andrei abia dacă-i dădeau cîteva, zicîndu-i:

— Du-te la bräduțul tău și cere de la el!

Auzindu-i, Andrei se întrista, dar cînd atingea crengile verzi și plăcut mirositoare ale copăcelului său, inima i se umplea de mîngîiere.

Iarna, cireșul și mărul se strîngeau zgribuliți sub glugile lor de zăpadă; bradul, în schimb, se înălța din zi în zi mai semeț și mai strălucitor.

Andrei, de cum deschidea ochii, fugea la geam să-l zărească. Iar seara, nu se culca înainte să-i șoptească: «Somn ușor!»

Într-o noapte de decembrie, cînd grădina scînteia în lumina lunei, Andrei se deșteptă cu gîndul la brad.

Alergă la fereastră și, ce să vadă? Copăcelul, încălțat cu cizme din blană de viezure, tropăia pe zăpadă, croindu-și drum spre poartă. Băiatul vru să-l strige,

să-l oprească, dar simți o moleșeală și se vîrî înapoi în pat.

Dimineața, bradul picotea la locul său, de parcă nici nu s-ar fi clintit vreodată din grădină.

În noaptea următoare, Andrei pîndi după perdea și, cînd îl văzu tropăind cu cizmele printre troiene, își îmbrăcă repede paltonul și fugi după el.

Brăduțul apucase pe cărarea spre munte cu mers vîrtos și grăbit. Noroc că urmele i se vedeau bine, așa că Andrei nu se rătăci și ajunse la o poiană, unde se adunaseră pîlcuri-pîlcuri de brazi de toate vîrstele și mărimile, purtînd cu toții cizme din blană de viezure.

În partea de sus a poienii, călare pe o buturugă, stătea un moșneag cu barbă lungă, albă, care avea pe nas, în loc de ochelari, un covrig și le depăna brazilor o poveste. Pe măsură ce aceștia ascultau, se făceau mai sclipitori și mai puternici.

— Andrei, vino la mine! spuse deodată bătrînul, măsurîndu-l prin găurile covrigului.

Băiatul se uită de jur împrejur.

Poiana se golise, ningea, și acum rămăseseră acolo numai ei doi.

— Eu sînt Moș Decembrie, prietenul brazilor, și-mi place să-i hrănesc cu povești. Știu bine că ai și tu un brăduț în grădină și că ai venit aici pe urmele lui. Spune-mi, de ce ți-e atît de drag?

Andrei îl privi șovăitor.

— Îl iubesc... pentru că e frumos!

— Ești un copil cuminte, murmură Moș Decembrie. Ai înțeles ceea ce mulți încă nu știu! Așa e. Unele lucruri trebuie iubite pentru frumusețea lor. Acum vino, încalecă repede lîngă mine pe buturugă, să te duc acasă.

Andrei sări pe buturugă. De abia atunci văzu că aceasta era o sanie, trasă de șase vulpi tăcute și albe, care porniră la vale, spulberînd zăpada într-un nor albăstrui.

DE-A V-AȚI ASCUNSELEA

Într-o după amiază de iarnă, cînd Marina se juca de-a v-ați ascunselea cu frații ei, Panait și Andrei, nu știu cum, îi veni gîndul să deschidă dulapul cel mare și să se pitească înăuntru.

Aici mirosea plăcut a levănțică și a lînă. Marina fu mîngîiată de rochiile groase ale mamei și trecu în spatele lor, pe urmă simți atingerea mînecilor lățoase ale jachetelor, și, deodată, împiedicîndu-se, căzu drept între crengile unui brad stufos, încărcat de omăt.

Copacul se aplecă lin, lăsînd-o să coboare în fața unei case de lemn. În tinda cu zăpadă viscolită se fugăreau o ceată de veverițe. Una dintre ele se opri din hîrjoană și îi deschise ușa, împingînd-o cu coada.

Se afla acum într-o încăpere rotundă, din care se desfăceau altele ca niște petale. Pretutindeni atîrnau lampioane colorate, în care pîlpîia o lumină dulce, molatecă, iar un bătrînel, avînd pe nas un covrig în chip de ochelari, umbla cu o stropitoare și turna apă în fel de fel de vase și globuri de cristal.

— Bună seara, zise fetița, adunîndu-și toată îndrăzneala. Pe mine mă cheamă Marina.

— Știu, știu, iar eu sînt Moș Ianuarie, murmură bătrînul umplînd încă un vas cu apă.

— Moș Ianuarie, ce faci acolo?

— Mă joc! Cînd e viscol afară, îmi place să-mi împodobesc casa cu «flori japoneze».

— Ce bine că poți să te joci în voie, fără să te mustre nimeni, oftă Marina. Eu am întotdeauna atît de mult de lucru! Dimineața întreagă mi-o petrec la școală, iar cînd ajung acasă, bunica mă cicălește cu vorbe țepene și uscate, îndemnîndu-mă întruna să fiu o fetiță harnică. Dar spune-mi, ce sînt acelea «flori japoneze»?

— Hai să-ți arăt! spuse Moș Ianuarie, scoțînd dintr-un sertar mai multe punguțe de hîrtie mătăsoasă.

Dar, în loc să-i dea vreuna, moșneagul trecu repede din încăpere în încăpere și le deșertă pe toate în vasele și globurile de cristal.

Sub ochii uimiți ai copilei, în apă se alcătuiau, într-un vas străveziu o pădure tremurătoare de mărgean, într-altul un singur trandafir purpuriu, într-altul o spumă de nuferi galbeni și albi. Crizanteme cu petale aurite și frunze de argint, ghirlande de margarete și narcise se des-

făceau pe rînd în globurile de sticlă și parcă dansau.

— Ce minunate sînt! strigă Marina, încîntată. Te rog, Moș Ianuarie, îngăduie-mi să pun și eu o floare în apă.

Bătrînelul îi întinse o pungă mică și mototolită. Fetița o desfăcu nerăbdătoare, dar înăuntru erau doar niște bețișoare de hîrtie cenușii, țepene și uscate!

— Vezi, Marina, așa arată «florile japoneze» înainte să îmbobocească.

Fetița se întristase.

Moșul o iscodi prin găurile covrigului și zîmbi.

— Și tot așa se va întîmpla și cu învățăturile și sfaturile celor mari. Acum ți se par cîteodată cenușii, țepene și uscate, dar mai tîrziu, cînd vor înflori în inima și faptele tale, vor fi la fel de frumoase ca nebănuitele «flori japoneze».

Moș Ianuarie se făcu deodată nevăzut și copila auzi scîrțîind o ușă.

— Uită-te, am găsit-o pe Marina, strigă Andrei. S-a ascuns în dulap!

PANAIT-BĂIATUL ȘI PANAIT-DE-ZĂPADĂ

Pentru că Panait fugea mereu să se lipească de căldura sobei, în loc să se joace pe afară, și pentru că iarna era totuși atît de frumoasă, Andrei și Marina au făcut un om de zăpadă care semăna destul de bine cu fratele lor.

Într-o zi, cînd Panait trecea pe lîngă omul de zăpadă și se grăbea să intre în casă, zgribulit ca de obicei, se simți apucat de mîneca hainei.

— Stai! Unde fugi așa? Azi e sîmbătă. Vino cu mine! Vreau să te duc la Moș Februarie.

— La Moș Februarie? murmură băiatul. Uite, că merg!

Panait-de-zăpadă o luă hotărît înainte și sări peste gardul grădinii. Panait-băiatul, ce să facă? Deși nu-i stătea în fire, sări și el. Dincolo de gard erau pregătite două perechi de schiuri.

Panait-de-zăpadă și Panait-băiatul le-au încălțat și au pornit repede la drum, pe sub bolțile unui tunel de omăt violet. Panait-de-zăpadă se avîntă înăuntru, Panait-băiatul după el.

Au ajuns astfel la un iaz înghețat, pe care patinau o mulțime de oameni de zăpadă, chiuind cu nasurile de morcov în vînt.

Zărindu-i pe noii veniți, au ieșit să-i întîmpine, și-au dezlegat patinele și au început să arunce cu bulgări de zăpadă, să se zbenguie și să sară capra unii peste alții.

Panait-de-zăpadă alergă la ei și se amestecă în grămadă, dar Panait-băiatul se duse alături pe un dîmb, ridicîndu-și, rebegit, gulerul paltonului.

Cum privea de jur împrejur, încercînd să-l zărească pe Moș Februarie, dădu cu ochii de un iepure șchiop, care țopăia prin zăpadă.

— Sărmanul, pesemne că-i este tare frig! își zise băiatul și, prinzînd iepurele, care nu se ferea, îl luă în brațe, să-l încălzească.

Deodată acesta sări jos, își frecă iute urechile lungi una de cealaltă și se prefăcu într-un moșneag, care purta drept ochelari un covrig și-l cerceta zîmbind pe Panait. La cingătoare îi atîrna un mănunchi de clopoței argintii.

— Nu ești un copil rău, grăi el. De aceea am să-ți fac și eu un bine. Sînt Moș Februarie. Spune-mi, ce dorești?

— Moș Februarie, spuse băiatul sfios. Aș vrea să fiu și eu la fel cu ceilalți copii, să mă dau pe derdeluș și să stau pe afară cu ei, fără să-mi fie întotdeauna frig și să mă usture nasul și mîinile.

— Știam eu ceva despre asta de la Panait-de-zăpadă. Vezi tu, și eu am fost cam mototol cînd eram mic, toată vremea îmi plăcea să mi-o petrec în casă, lîngă mama, și de aceea am rămas mai scurt decît frații mei. N-aș vrea să pățești și tu la fel.

Uite, ia un clopoțel din legătura aceasta și agață-l afară, la fereastra odăii tale. Ori de cîte ori va porni să sune, te vei simți plin de putere și vei alerga la joacă, fără să-ți pese de ninsoare și ger.

Băiatul își plecă fruntea cam neîncrezător, dar numai o clipă. Clopoțelul cînta în mîna lui cu atîta voioșie, încît îl pătrunse o poftă strașnică să alerge și să se tăvălească prin zăpadă.

— Îți mulțumesc Moș Februarie, îți mulțumesc!

Și, pe dată, porni chiuind să-și cheme frații și să se bucure împreună de ultimele zile frumoase de iarnă. Iar Panait-de-zăpadă, cel cu nasul de morcov, de-abia se putea ține pe urmele lui.

MESTECENII ALBAȘTRI

Au fost odată doi oameni care aveau o casă plină de copii. Și ar fi trăit ei cum ar fi trăit, dacă n-ar fi fost în apropiere un deal mare și fără astîmpăr. Nu știu cum se întîmpla, că mereu se pomeneau cu dealul peste ei. Oamenii își luau copiii și casa și se mutau mai departe. Dar, nu trecea mult, și dealul iar o pornea din loc.

Bărbatul se supăra, se mînia, pe urmă se așternea pe lucru și iar se umplea de voie bună. Nevasta însă, trudită pesemne și de zburdălnicia pruncilor, se usca și se întuneca tot mai mult.

Într-o seară, după ce copiii se culcaseră, bărbatul zise cu năduf:

— Mă tot gîndesc la maică-ta! Care i-o fi taina? E bătrînă ca luna, dar sufletul i-a rămas plin de soare și acuma.

— A dus o viață tihnită și fără de necazuri, răspunse femeia obidită. Asta-i singura ei taină!

Copila cea mare nu adormise încă și, pentru că dorea tare mult să-i semene bunicii cu suflet de soare, hotărî ca, în zori, să dea o fugă pînă la ea să afle adevărul.

Bunica fusese nevastă de pîndar și acum locuia singură, în casa de lemn din marginea pădurii de mesteacăn. Se îndeletnicea cu stupii de albine.

— Draga mea, cum de-ai venit doar

tu, fără frați, fără surori? se miră bunica.

— Doresc să-mi dezlegi o taină, șopti fetița și-i povesti cele auzite în ajun.

Bătrîna o ascultă zîmbind, apoi îi dădu o bucată de plăcintă.

— Haidem oleacă prin pădure și am să-ți povestesc! Vezi tu, fetița mea, așa sînt unii oameni: parcă le cîntă mereu cîte ceva. Cu mine așa s-a întîmplat: iarba mi-a cîntat, izvorul mi-a cîntat, pădurea mi-a cîntat. Dar viața nimănui nu se trece fără necazuri și mîhniri. Mama ta nu-și mai amintește că înainte să o am pe ea, am pierdut trei feciori, nici că gospodăria noastră ne-a ars odată pînă-n temelii. Ea nu înțelege ce dor mi-e de bunicul, de cînd am rămas fără el. Dar tatăl tău s-a priceput să deslușească: este la mijloc și o taină.

— Spune-mi-o, bunico, se rugă fetița.

— Am să încerc. De mult, cînd mi-a pierit feciorul cel dintîi, am intrat fără nădejde în desișul pădurii.

În jurul meu păsările tăceau, frunzele tăceau, izvorul tăcea; doar plînsul meu răsuna pe sub mesteceni.

Tot rătăcind așa, am ajuns într-o dumbravă îndepărtată. Într-o margine, o căprioară, cu blana stropită cu stele de aur, gemea. Avea glezna prinsă într-o capcană.

Mi s-a făcut milă de ea, i-am desfăcut lațul și, ce să vezi? Căprioara s-a prefăcut într-o fecioară frumoasă cu plete ruginii. «Eu sînt crăiasa pădurii», mi-a zis. «Și, pentru că mi-ai scăpat viața, am să-ți fac și eu un bine. De cîte ori se va întîmpla să-ți plîngi amarul în dumbrava asta, din lacrimile tale va crește un mesteacăn cu trunchiul și cu frunzele albastre, iar tu te vei întoarce acasă cu sufletul împăcat.»

S-au scurs mulți ani de atunci. Poate că în ceasul acela buimac doar mi s-a năzărit că văd în locul căprioarei o crăiasă. Poate că de fapt viața mi-a fost ocolită de dureri adevărate.

Bunica tăcu și chipul i se făcuse parcă de lumină.

Tot umblînd amîndouă mai departe în tăcere, ajunseseră în niște locuri prin care fetița nu mai trecuse niciodată.

În fața lor, în vale, foșnea nălucitoare, o pădure de mesteceni albaștri!

ÎMPĂRATUL ȘI VRĂBIILE

A fost odată un împărat care poruncea tot ce-i trecea prin cap.

Într-o zi, în timp ce ospăta și petrecea în sala de aur a palatului, au pătruns pe fereastră două vrăbii și, fără pic de sfială, au început să țopăie pe pardoseală și să ciugulească din ceea ce căzuse de la masa împărătească.

Văzîndu-le, musafirii au izbucnit în rîs, dar împăratul s-a mîniat năprasnic și pe dată a strigat ca păsările să fie gonite din încăpere.

În zori, după ce petrecerea se încheiase, în timp ce împărăteasa sforăia fără grijă și maimarii curții se odihneau pe la casele lor, împăratul s-a trezit de ciripitul altor vrăbii, care-și aveau cuib în iedera de pe zidul iatacului.

Turburat de mînie, a sărit din pat de-a dreptul pe tron, și-a pus coroana în creștetul capului și a strigat:

— Vrăbiile sînt prea gureșe și nefolositoare. Nu sînt nici păsări de podoabă și nici cîntătoare. Poruncesc să fie izgonite din împărăție. Într-o săptămînă să-și adune tot tarhatul, iar dacă, după sorocul acesta, vom mai prinde pe vreuna din ele în hotarele noastre, o vom trece prin foc și prin țeapă!

Pe dată, pe clipă, crainicii împărătești au început să trîmbițeze pe la răspîntii porunca. Degeaba se căinau vrăbiile, ru-

gîndu-se de oameni să le ocrotească, nimeni nu îndrăznea să pună o vorbă bună pentru ele, căci împăratul — dacă-și vîra ceva în cap — nu se lăsa înduplecat de nimeni niciodată.

— Unde să ne ducem? ciripeau păsările amărîte. Aici ne-am născut, aici am crescut. Noi nu sîntem niște du-te-vino ca rîndunicile ori ca berzele. Iarna, cînd nămeții acoperă toată făptura și amuțesc cîntecele privighetorii, noi rămînem pe loc și ciripim înainte. Înfruntăm viscolul iscat de crivăț și vipia verii, ploile cele mari și furtuna și, cînd tac fulgerele, noi sîntem primele care vestim vremea cea bună.

Dar trîmbițașii strigau înainte:

— Vrăbiile sînt alungate din împărăție. Într-o săptămînă să-și adune tot tarhatul, iar dacă, după sorocul acesta, vom mai prinde pe vreuna din ele, o vom trece prin foc și prin țeapă.

Împăratul, cu paloșul, cresta zilele în poarta de stejar a palatului și vrăbiile au înțeles că de data aceasta nu mai încape tocmeală. Nu cutezau să i se împotri-

vească. Trebuiau să-și mute cuiburile și tarhatul, risipindu-se în lumea largă.

Printre ele se aflau multe păsărele șchioape și bătrîne, altele de-abia clociseră pui și se temeau să nu le piară odraslele pe drum. Din zori și pînă-n seară, din seară pînă-n zori, plîngeau bietele zburătoare și se sfătuiau, dar nu ajungeau la nici un capăt.

Și iată, cum ciripeau ele așa, s-a iscat vrăbioiul Vorobete cu glasul ascuțit și-a zis:

— Destul cu plînsul că timpul trece și nu alege. Mai bine să-l căutăm pe Moș Susai, că el e Bătrînul Vrăbiilor, să ne învețe încotro să mergem.

— Du-te tu, băiete, că poți zbura mai iute!

— Mă duc, grăi Vorobete și a pornit.

Și a zburat, a zburat, și a lăsat în urma lui un sfert din împărăție, pînă ce l-a găsit pe Moș Susai.

Acesta locuia într-un mal de lut, lîngă o prisacă. Avea un ochi de sticlă și o aripă de lemn, încolo, arăta plin de vlagă. Dar și el se pregătea de pribegie. Își umpluse pentru călătorie un burduf cu apă și unul cu miere.

— Măi, copile, spuse moșul, după ce l-a ascultat pe Vorobete, nu eu sînt Bătrînul Vrăbiilor, ci fratele meu, Moș Pospai. El este cu o sută de ani mai înțelept decît mine și numai de la el neamul nostru poate să afle izbăvire. Dar te-ai ostenit cam mult pînă aici. Rămîi o noapte să te odihnești și mîine în zori, vei pleca mai departe.

Moș Susai nu greșea. Vorobete era vlăguit și a înnoptat acolo bucuros, dar dis-de-dimineață, întremat cu miere din prisacă, a pornit la drum. Și a mai colindat un sfert din împărăție, tot întrebînd în stînga și în dreapta.

Seara a nimerit într-un fel de pustie, lată și adîncă. La marginea unei stînci, picotea un vrăbioi sihastru. Avea o aripă de lemn și una de lînă, iar lîngă el ținea o desagă plină.

— Seară bună, Moș Pospai, grăi Vorobete, coborînd în fața lui. Am venit trimis de fratele tău cel mic. Împăratul țării vrea să azvîrle neamul vrăbiilor peste

hotare și toți așteaptă de la tine sfat și îndrumare, că iată, peste trei zile, începe prigoana.

Moș Pospai era cam fudul de o ureche și l-a rugat să mai rostească o dată ceea ce avea de zis. Dar, cînd Vorobete a sfîrșit, moșul a zîmbit pe gînduri:

— Dragul meu, nu eu sînt Bătrînul Vrăbiilor. Am un frate mai vîrstnic și-acela e Moș Mălai. Trăiește undeva la malul mării. El este cu o sută de ani mai înțelept decît mine și, poate, numai de la el vom afla scăpare. Dar pînă acolo mai este ceva cale. Rămîi să te odihnești o noapte la mine.

Vorobete a dormit pe stîncă, dar patul i s-a părut moale ca de puf după atîta osteneală, iar în zori s-a înfruptat cu semințe de mușchi verde și cu rouă și a pornit la drum.

La apusul soarelui ajunse la mare. Acolo, într-o peșteră, trăia Moș Mălai, Bătrînul Vrăbiilor.

— Bine-ai venit, Vorobete, îl agrăi el cu blîndețe. Știu ce te aduce la mine. Împăratul cel neînțelept trebuie pedepsit. Întoarce-te acasă și dă de veste vrăbiilor să plece fără întîrziere.

Să zburați întîi către fratele Susai, apoi să o cotiți înspre fratele Pospai, iar de acolo să veniți, cu toatele, la mine.

Împăratul va crede că ați ieșit dintre hotare. Dar eu o să vă țin ascunse în peșteră, unde nu veți duce lipsă de nimic. Pescărușii, tîlharii mărilor, îmi sînt prieteni. Ei ne vor căra tot ce-i de trebuință, de pe uscat, din valurile mării sau de pe corăbiile care se clatină de bunătăți. Împăratul va socoti că ați purces departe, dar o să vină vremea cînd o să aibă iarăși nevoie de voi.

După ce Vorobete s-a ospătat cu pește uscat, a luat tot drumul de la capăt înapoi.

Rămăsese puțin pînă să se împlinească sorocul. Vrăbiile l-au ascultat cu luare-aminte și s-au ridicat în zbor înalt, mari și mici, grase și slabe, șchioape și oarbe, pui și bunici.

S-a înălțat cu ele și o adiere de vînt, prietenoasă, de le-a purtat ca-n palme, întîi către Moș Susai, apoi înspre fratele său, Pospai, și pe urmă le-a dus ușurel, la

mare, la peștera dintre stînci, la Bătrînul Vrăbiilor.

Lumina soarelui i-a amăgit pe împărat și pe supușii săi. Li s-a părut tuturor că păsările au zburat dincolo de hotare și, cînd norul călătoarelor s-a destrămat, au fost încredințați că ele au plecat de-a-devăratelea.

Multora le părea rău, mai ales copiilor și motanilor, că nu mai aveau cu cine să se hîrjonească. Dar împăratul, care făcea tot ce-i trecea prin cap, rîdea în sinea lui mulțumit că i-a fost ascultată porunca. Scăpase de vrăbiile gureșe, nefolositoare.

Nu peste multă vreme a făcut o petrecere cu întrecere pentru frații și cumnații din împărățiile vecine. Asemenea serbări se întîmplau de mai multe ori într-un an.

Mai întîi se pornea un ospăț, care era mereu înveselit de jocuri. Mesenii trebuiau să-și dovedească iscusința, ba care să-nghită mai repede un șir de cîrnați mai lung decît bărbile a zece împărați, ba care să-și azvîrle pocalul de vin peste turla palatului și să-l prindă iarăși în mîini, fără să risipească din el vreo picătură, ba cîte și mai cîte.

De fiecare dată cîștiga împăratul-gazdă. Iar cei care pierdeau, îi dăruiau, drept răsplată, o felie din împărăția lor.

După ce se ridicau de la masă, mai urmau doar trei încercări: două scornite de împărat pentru cei poftiți și una de musafiri pentru gazdă.

De rîndul acesta s-au luptat unii cu alții, călărind pe niște cai de brînză. Care se prăvălea, mai pierdea cîte o brazdă de moșie. Singură gazda a rămas neclintită pe-un armăsar galben de cașcaval.

Pe urmă li se ceru să se cațere pe un munte de pilaf. Unii alunecau la vale, ca pe un tobogan, alții se afundau în orez pînă la brîu. În vîrf, a ajuns, rîzînd, doar gazda.

Musafirii, mofluzi, s-au tras sub un liliac să se sfătuiască pentru ultima încercare. Fiecare avea cîte o părere adusă în mînecă de acasă, răsucită-învîrtită vreme de un an. Dar, cum nu se hotărau încă, au auzit un ciripit ascuțit.

În mijlocul lor a coborît Vorobete.

Venise în taină, trimis de Bătrînul Vrăbiilor.

Întîi le-a povestit oaspeților despre osînda care îi lovise neamul și cum, de teamă să nu pățească la fel, nici o zburătoare nu se mai apropia de palat, nici rîndunică și nici porumbel. Apoi, i-a învățat ce să facă. Musafirii au găsit că sfatul vrăbioiului e potrivit.

Au cerut împăratului să coacă un cozonac mare cît casa și să-l așeze în grădină pe o masă. Cînd cozonacul a fost gata, musafirii și-au prăvălit buzduganele asupra lui și l-au prefăcut în mii și mii de fărîme.

— Pînă mîine în zori, strigară ei, să nu se mai zărească nicăieri vreo firimitură. Dacă gazdele cu slugile lor nu vor izbuti să le adune, împăratul să se lase băgat într-un sac, și așa legat, să meargă pînă la Moș Susai, de acolo la fratele său Pospai și, pe urmă, la Moș Mălai. Iar, dacă va dobîndi iertare, să se întoarcă smerit la palat și să nu-și mai facă de cap.

Împăratul izbucni în hohote uriașe de rîs. Cuvintele i se păreau neghioabe. Susai, Pospai, Mălai!

— Vorbiți în dodii. Cine mai sînt și moșii ăștia caraghioși?

— Dacă vei pierde, vei afla!

— Dar eu am să cîștig, ca de obicei, și eu am să vă leg pe toți într-un sac și-am să vă trimit de-a dura pînă la voi acasă. Primiți?

— Primim.

— Atunci, primesc și eu.

Oaspeții s-au dus alene să se culce, în timp ce împăratul și împărăteasa, străjerii și slujitorii, luminați de torțe strălucitoare, au început să caute firimiturile de cozonac.

Nu era mare lucru, numai un joc pentru copii. Dar cozonacul se risipise pretutindeni: prin iarbă, pe trepte, prin tufe și pietriș.

Zorile mijeau și împăratul tot mai trudea, împreună cu împărăteasa. Ea dădea cu mătura, el aduna cu fărașul. Slujitorii adormiseră, frînți de șale, prin toate locurile. Însă folosul muncii lor nici nu se băga de seamă. Păpădii de

cozonac atîrnau de iedera zidurilor, se legănau în copaci.

Deodată răsună ceva de necrezut: un ciripit de vrabie. Pe o creangă din apropiere cuvînta Vorobete.

— Împărate-împărate, grăia acesta, dacă nu goneai vrăbiile nu ajungeai de ocară, că ele ți-ar fi ciugulit firimiturile pînă la una și ar fi făcut-o de plăcere, nu de silă.

— Așa-i, răspunse împăratul înciudat. Spune-mi, cum să vă aduc înapoi și să vă împac?

— De întors ne întoarcem noi singure, dar pentru împăcare nu știu decît o singură cale: să mergi legat într-un sac pînă la Moș Susai, de acolo pînă la Moș Pospai și mai departe, la Bătrînul Vrăbiilor, Moș Mălai.

Abia acum a înțeles împăratul că musafirii lui nu vorbiseră în dodii. Nu i-a mai așteptat să se trezească, ci vîrîndu-și singur picioarele într-un sac de cînepă, s-a legat și a pornit la drum, împiedicat și cumințit, în vreme ce, deasupra lui, stolurile, ocrotite pînă atunci în peșteră, veneau să se înfrupte din firimiturile de cozonac.

MAIMUȚA IRAZEMA

Într-o dimineață, mama îl trezi pe Băiat zicînd:

— Azi nu mergem la bunici. Te ducem la Nana.

Copilul ar fi vrut să întrebe de ce, dar părinții arătau grozav de mîhniți și, din pricina asta, parcă și pereții casei erau strîmbi și coșcoviți.

Nana îl aștepta, gîrbovită, în poartă, iar părinții plecară repede la slujbă, mai departe.

Seara, cînd au venit să-l ia, aveau chipul și mai ciudat, așa că Băiatului i-a pierit cheful de întrebări. De atunci îl duceau în fiecare zi la Nana.

Aici n-ar fi fost rău, dar nu era nici bine. Nana avea cinci sute de ani, tăcea și croșeta întruna. Croșeta cînd stătea jos, croșeta în picioare, ba chiar și la plimbare.

Îl ducea pe Băiat undeva în apropiere, într-un parc mic și pustiu, unde nu întîlneau nici un copil.

O întrebă pe Nana de bunicii lui, dar, ca de obicei, ea nu știa nimic. Ofta și croșeta întruna.

Într-o zi, Băiatul luă o hotărîre mare. În timp ce Nana stătea la bucătărie și învîrtea cu croșeta în mîncare, el coborî tiptil pe scară și porni la drum, să caute casa bunicilor.

Întrebă pe unul, întrebă pe altul, apoi se întîlni cu un cățel, chiar la capătul

străzii dorite. Dar aici nimic nu mai era ca înainte. N-a mai găsit nici chioșcul de ziare, nici clădirea de alături. Parcă fuseseră luate de vînt sau poate că intraseră în pămînt.

Băiatul căută zadarnic ba în dreapta, ba în stînga. Cățelul nu știa ce să-i răspundă.

Cum să-l lase bunicul așa și să plece? Fără să-i spună măcar un capăt de poveste? Și cum de l-a părăsit fără de veste și bunica?

Atunci s-a ivit din ceață tata și l-a luat acasă, certîndu-l, nu foarte tare, și încîlcindu-se în cuvinte, spunînd despre bunici că s-au mutat pe neașteptate, dar că nu se știe unde, că mama nu trebuie să afle că el n-a fost cuminte și că a fugit de la Nana, umblînd pe străzi hai-hui.

În seara aceea, singurel în pat, Băiatul se gîndi că fără bunica lui care cînta întruna și fără bunicul, care avea o moară de povești, traiul lui de fecior mare de patru ani rămăsese trist și fără haz. Ochii i se umplură de lacrimi și începu să plîngă.

— Dacă ești cuminte, am să te fac să rîzi! auzi el în clipa aceea o voce pițigăiată.

Pe piciorul lampadarului cu abajurul verde, care de la o vreme rămînea aprins peste noapte, copilul văzu coborînd, sprintenă, o maimuță măruntă, cu blana roșcată.

— Bună seara, spuse aceasta săltîndu-se în pat, lîngă el. Pe mine mă cheamă Irazema.

— Bună seara, șopti Băiatul, puțin mirat. Unde te-ai ascuns pînă acum? Mi s-a părut că ai ieșit chiar din lampă.

— De fapt, eu vin mai de departe, dar în seara asta am coborît cîteva clipe în odaia ta. Spune, vrei să mergi cu mine, să-ți arăt ceva?

— Vreau, spuse copilul și sări din așternut.

De cerceveaua ferestrei atîrna o frînghie groasă, toarsă din liane. Capătul de jos al frînghiei dădea într-o pădure.

Era o pădure înaltă și umbroasă, care se rărea din loc în loc și îmbrățișa poiene smălțuite cu flori.

Ținîndu-l de mînă, Maimuțica Irazema îl duse pe Băiat spre una din ele.

În mijlocul poienii se vedea o movilă pestriță și o ceată de maimuțe, care se cățărau și țopăiau pe ea.

Cînd s-au apropiat mai mult, copilul a deslușit că movila nu era din iarbă și pămînt, ci din nenumărate perechi de ciorapi colorați, amestecați și încurcați.

— Astă-seară este sărbătoarea elefanților, îl lămuri Irazema, și cu prilejul acesta datina cere ca toți să poarte ciorapi. Numai că ei n-au răbdare să și-i potrivească. Gîndește-te, din toată puzderia asta de ciorapi să alegi cîte patru care să fie chiar aidoma: aceeași culoare, același număr de dungi și picățele, aceeași cusătură. Noroc că au toți o singură măsură! Din prietenie pentru elefanți, împlinim noi, maimuțele, corvoada asta, însă, după cum vezi, mai avem mult de lucru. Luna stă să răsară și elefanții trebuie să sosească. De-aceea te rugăm să ne ajuți și tu.

Băiatul se apucă harnic să scormonească. Ici-colo găsea cîte-un ciorap sau

doi, îi punea deoparte şi-l căuta pe-al treilea, dar maimuţele gălăgioase încurcau cu forfota lor totul. Mai ales că printre ele se aflau şi un cîrd de poznaşe, cărora nu le era deloc aminte să lucreze.

Făceau tumbe prin movila de ciorapi şi se jucau aruncînd ciorapii în văzduh. Irazema însă le certa, le prindea de codiţă şi le-o înnoda.

Şi iată, pe neaşteptate, luna ţîşni deasupra pădurii şi elefanţii, unul după altul, începură să intre în poiană, purtîndu-şi cu mîndrie fildeşii strălucitori.

Unii dintre ei erau negri ca smoala, alţii vineţi, alţii blînd cenuşii, iar alţii de-a dreptul albi.

Pe măsură ce soseau, maimuţele le trăgeau, repede, ciorapii în picioare, numai că la unii cei patru ciorapi erau cu adevărat pereche, pe cînd la alţii erau cum se nimerea: doi aşa şi doi aşa sau chiar toţi patru aşa, aşa, aşa şi aşa.

Dar elefanţii păşeau în şir legănat mai departe, fără să pară că au băgat de seamă vreo greşală. Cînd movila de ciorapi s-a topit cu totul, nu mai rămăsese nimeni în poiană. Maimuţele plecaseră vesele, căţărate pe elefanţi.

Irazema cu Băiatul s-au urcat şi ei pe elefantul alb care încheia şirul.

Muzica răsuna la marginea pădurii, pe-un taler de cîmpie, iar elefanţii se mişcau în pas măsurat şi lin de «menuet», un dans de altădată, frumos şi graţios. Făceau reverenţe, ridicîndu-şi trompele uşor, clătinau cu gingăşie din urechi. Maimuţele stăteau pe margini şi se răcoreau, făcîndu-şi vînt cu frunze late de palmier.

Totul era atît de caraghios, încît Băiatul ar fi vrut să rîdă, dar i se făcuse somn şi se sprijini de un arbore înalt.

Maimuţa Irazema şopti ceva în urechea unui elefant şi acesta îi apucă uşurel cu trompa pe amîndoi şi-i aşeză sus, în copac, ba nu, chiar în odaia copilului, în aşternut.

Băiatul adormi pe loc şi Irazema se căţără pe lampadar.

Cu gîndul la Irazema, la alesul ciorapilor şi la menuetul elefanţilor, a doua zi se scurse repede, mult mai repede ca de obicei.

Seara însă, la culcare, Băiatul își aminti din nou de bunica lui care cînta întruna, de bunicul care avea o moară de povești și ochii i se umplură de lacrimi.

— Dacă ești cuminte, auzi el un glas pițigăiat, am să te fac să rîzi!

Și Maimuțica Irazema coborî din lampadar, făcînd o tumbă pe covor.

— Astă-seară am să te duc la sărbătoarea maimuțelor. Hai, repede, că a și început!

De data asta, liana era agățată chiar de tăblia patului și, lăsîndu-se să alunece de-a lungul ei, Băiatul și Irazema se găsiră din nou în pădure.

Într-o poiană largă se adunase o sumedenie de maimuțe. Mari și mici, deșirate și dolofane, cu coada lungă și scurtă, galbene, roșii, cafenii și albe, toate neamurile de maimuțe, se împingeau, se îmbulzeau, se cățărau unele pe altele, săreau, țipau și hohoteau.

În mijlocul poienii creștea un uriaș cocotier și de ramura sa cea mai de sus atîrna, bine legat, un borcan plin doldora de miere. Într-o parte era înălțată o scară de lemn, cu două picioare, din cele folosite de meșterii zugravi. Numai că scara era astfel croită încît nici o maimuță, oricît de lungană sau de îndemînatecă ar fi fost ea, oricît ar fi sărit, să nu poată ajunge pînă la borcan.

Miezul sărbătorii stătea tocmai în jocul acesta și toate maimuțele luau parte la el. Se cățărau pe scară una cîte una, și care cum ajungea la vîrf, se întindea, se lățilungea și se înșuruba, încercînd să pună mîna pe borcan, dar pînă la urmă, maimuța se clătina, se răsturna, se rostogolea prin văzduh și poposea într-o claie mare de bumbac, anume pregătită ca nimeni-nimeni să nu-și vatăme vreo bucățică de labă sau de coadă.

Poiana duduia de larma maimuțelor. Cele care priveau rîdeau în hohote, încît Băiatul începu și el să rîdă. Irazema îl pofti atunci să intre în joc. De încercat nu era greu!

Copilul ajunse iute sus, pe scară. Se deșiră, se lăți-lungi, se bălăngăni și, bîldîbîc, nimeri în claia de bumbac.

Tocmai atunci niște maimuțe tranda-

firii începură să umble printre oaspeți cu tăvi încărcate cu faguri de miere. Irazema îi dădu Băiatului să rupă o bucată și, după ce isprăviră de mîncat, îi spuse:

— Acum, repede, acasă!

Și Băiatul, cu degetele încă lipicioase de miere, se pomeni în patul său. Irazema era gata să se urce înapoi în lampadar.

Copilul tresări și-i făcu un semn. Voia s-o întrebe ceva.

— Spune-mi, te rog, mîine o să mai vii? De ce taci? Mîine o să mai vii?

— Și mîine și poimîine și ori de cîte ori o să mă chemi!

Maimuțica se făcu nevăzută, dar Băiatul rămase pe gînduri. Simțea limpede că nu va mai fi niciodată singur.

De unde o cunoștea atît de bine pe Irazema? Cînd auzise despre ea întîia oară? Parcă o știa mai dinainte ca să coboare din lumina lămpii, parcă fusese nu foarte demult, cîndva, într-o seară...

Și, dintr-o dată, pînă să adoarmă, își aminti că întîmplările cu Irazema erau ultima poveste măcinată de bunicul.

ÎN ȚARA GRĂDINILOR PLUTITOARE

A fost odată o femeie sărmană care avea un copil cu zîmbet de soare. Asta era toată averea ei.

Mama și feciorul său, Ilarie, lucrau pe la unul pe la altul, prin lunci și grădini și își scoteau în felul acesta cele trebuitoare traiului. Dar, venind vreo doi-trei ani răi și secetoși, n-au mai găsit, bieții, ce să sape și ce să culeagă.

Într-o bună zi, mama și-a așezat tot avutul într-o roabă și, luîndu-și băiatul, porni în lume, să caute alte meleaguri, mai prietenoase.

Ilarie doinea și împingea roaba, iar maică-sa mergea pe lîngă el și cerceta zările. Și-au umblat ei așa, au umblat, fără să mănînce și fără să bea pînă ce-au ajuns la poalele unui deal, rotund ca o cocoașă. Pe vîrful lui era o casă înaltă, cu multe acareturi.

— Haidem, copile, acolo, să cerem găzduire, spuse mama.

Au început să urce dealul dar, pe cît urcau, dealul parcă tot creștea. Cînd, într-un sfîrșit, au ajuns pe coama lui, venise noaptea. Iar dinaintea lor, din mîndrețea de casă, pe care-o zăriseră de jos, nu se mai vedeau decît niște dărăpănături de han și lumina pîlpîitoare a unui opaiț clătinat de vînt.

Hanul avea o ușă mare de lemn putregăit care părea mai veche decît porțile

lumii. Mama își privi feciorul, suspinînd, apoi bătu în ușă, cu grijă să n-o sfarme.

Cu toate că de abia ciocănise, în prag se ivi o hangiță albă și mare, care purta cîte doi copii pe fiecare umăr și un pruncușor în brațe.

— Bună seara, grăi mama cu sfială. Poți să ne găzduiești peste noapte?

— Hanul mi-e plin de drumeți pădureți și loc nu mai am deloc. Dar tare mi-ar trebui o dădacă la copii, așa că, dacă primești slujba, vei dormi în odaie cu pruncii mei.

— Dar pe băiatul ăsta unde-l rînduim?

— Îl lăsăm afară. Ți-am spus doar că loc nu e deloc.

Ilarie zîmbi cu blîndețe:

— În orice loc este un pic de loc, zise el. Numai să fie gazda binevoitoare.

Lumina opaițului se întări și se făcu aurie. Hangița spuse:

— Dacă vrei, băiete, poți să te culci în fîn, în grajd. Țin în el un tăuraș, care cînd doarme nu dă din coarne, altminteri e aprig și sălbatic. Dacă înnoptezi acolo, trebuie să te scoli dis-de-dimineață și

să pleci, că tăurașul se trezește pe la cinci ori pe la șapte să-i dau nutreț fiert în lapte și, dacă te găsește, e vai și amar de oasele tale.

— N-ai grijă, îl trezesc eu pe băiat înainte să mijească de ziuă, grăi mama. Lasă-l să doarmă în grajd, că nu mai poate de ostenit ce e.

Atunci hangița își trecu odraslele de pe umerii săi pe umerii mamei și-i așeză și pruncul în brațe, apoi îl duse pe fecior la culcușul de fîn.

Tăurașul dormea într-o parte, cu coarnele date pe spate. Ilarie nu zăbovi multă vreme cu ochii la el. De cum plecă hangița, își potrivi așternutul de fîn să se culce. Dar chiar pe locul ce și-l alesese, zări o năframă albă de borangic.

O ridică și văzu pe ea, țesute cu fir o floare, o inimă și o coroană, numai că din fiecare lipsea cîte o parte, deoarece, tocmai de-a lungul cusăturii, pînza fusese ruptă în jumătate. Băiatul căută și cealaltă bucată, dar, negăsind-o, și fiindu-i tare somn, băgă năframa în sîn și se culcă. Și toată noaptea a dormit ca un domn.

În schimb, pe biata maică-sa au muncit-o copiii hangiței, cînd deodată, cînd de-a rîndul. De cum ațipeau unu-doi, se trezeau ceilalți. Așa că, într-un tîrziu, după ce s-au liniștit cu toții, a căzut și dădaca între ei, ca o scîndură galbenă de tei, și nu s-a mai trezit în zori să-și deștepte băiatul.

Ilarie a făcut ochi de abia cînd a auzit tăurașul fornăind și împungînd cu coarnele în poarta grajdului. Înțelegînd că nu are pe unde să iasă, căută repede scăpare și, zărind o scară de lemn proptită de gura podului, alergă și se cățără pe ea. Cînd a ajuns pe ultima treaptă, tăurașul se repezi la scară și, cu o izbitură de coarne, o răsturnă și o zdrobi.

Ilarie rămase atîrnat cu mîinile de gura podului întunecată și, zvîcnind cu toată puterea în sus, nimeri drept în pod. Și îndată, capacul de lemn căzu înapoi și se lipi într-așa fel că nu se mai deosebea nici locul pe unde intrase. Iar de jur împrejur era o pădure mare și deasă.

Feciorul încercă o vreme să se întoarcă

la han, dar neaflînd nici o urmă, porni la drum printre copaci și stufișuri. Și tot mergînd și căutînd să iasă din pădure, ajunse la o poiană, în care dormea un om care nu se mai isprăvea. Capul îi era culcat sub un stejar la o margine a poienii, iar călcîiele i se sprijineau de un mesteacăn la cealaltă margine.

Pe cînd Ilarie îl tot privea mirat, de la cap la picioare și de la picioare la cap, se ivi dintre copaci, culegînd ciuperci, o bătrînă uscățivă ca un vreasc.

— Băiete, îi spuse ea în șoaptă, nu zăbovi lîngă uriașul Vavila. Brațul său pe mulți i-a înfundat în rărunchii pămîntului. Mai bine apuc-o pe cărarea de lîngă urechea lui dreaptă și ieși teafăr din aceste locuri sălbatice și primejdioase.

Feciorul mulțumi și, ascultînd de sfatul bătrînei, în curînd se pomeni afară din pădure. În fața lui se deschidea o vale domoală și largă.

Tărîmul acesta semăna bine cu cel în care se născuse, dar era cu totul altfel. Culorile erau nespus de colorate și de apăsate, iarba nemaipomenit de verde, pămîntul grozav de cafeniu, pietrele strălucitor de albe. Numai cerul, în loc să fie albastru ca prin alte părți, aici era vișiniu, foarte vișiniu, iar drept nori pluteau grădini mișcătoare de flori: nori de maci, nori de măcieși, nori de ghiocei.

Mai tîrziu avea să bage de seamă că florile și culorile se schimbau după zile și ceasuri. Cînd ploua, cerul purta grădini nesfîrșite de violete.

Prin largul văii se zăreau cîteva case de zid, zugrăvite cu fel de fel de chipuri și chenare.

Tot uitîndu-se, ba la cer, ba la pămînt, Ilarie porni mai departe. Și iată, la o cotitură întîlni, venind către el vîjîind prin văzduh și ținîndu-se cu o mînă de falcă, un fecior cam de seama lui. Iar din spate îl urmărea, fumegînd, o pîine mare și arsă. Zburătorul căzu în iarbă, cu pîinea alături. De abia avu timp să se ferească și sosi altul, cu încă o pîine făcută scrum pe urmele sale și apoi altul la fel.

După ce n-a mai venit nimic, Ilarie băgă de seamă că dincolo de drum se

înălța o casă portocalie, care avea pereții zugrăviți cu șiraguri de turte și de covrigi. În pragul său ieșise, plin de mînie, un om legat cu un șorț alb și făinos.

Băiatul înaintă spre el zîmbind luminos și spuse:

— Bună ziua, taică-brutarule. De ce ești necăjit?

— Și cum să nu fiu, măi Zîmbet-de-soare, cînd ucenicii mi-au ars și mi-au stricat tot aluatul. Ca acuși sosește caleașca împăratului cu domnița, să-i dau un colț de lipie proaspătă.

— Poate mai găsești făină la moară! zîmbi din nou feciorul. Te-ajut eu să frămînți degrabă altă pîine.

— Să trăiești, spuse brutarul și porni fugind la deal.

Dar, de abia plecase acesta, că se și auziră duruind roțile împărătești. Caleașca se opri în fața brutăriei și din ea coborî o copilă cu ochi mari albaștri și gene lungi de secară. Domnița era desăvîrșită, doar că purta o rochie cernită, cam nepotrivită cu vîrsta ei, iar în picioare pantofi de perle negre. Și la fel de posomorît înveșmîntate erau și însoțitoarele sale.

— E gata pîinea? întrebă cu glasul cîntat domnița.

Ucenicii încremeniseră cu toții răsturnați în iarbă. Dar noul venit rupse un colțuc dintr-o pîine arsă și înaintă spre domniță, îmbiind-o fără cuvinte, numai cu zîmbetul.

Domnița mușcă din pîine și i se păru că niciodată nu mîncase ceva mai gustos. Apoi, lăsînd un pumn de galbeni pentru brutari, se urcă mulțumită în trăsură cu prietenele sale și plecă.

Ilarie băgă de seamă că domnița a pierdut un lănțug, dar nu zise nimic, ci luîndu-l de jos, fără a fi văzut, îl puse bine.

Cînd se întoarse stăpînul brutăriei de la moară, ucenicii îi povestiră întîmplarea și, fericit că a scăpat cu obrazul curat, brutarul i-a iertat pe toți și l-a poftit pe Ilarie să rămînă în casa lui și să-l învețe meseria.

Băiatul primi cu bucurie, că îi era foame și sete, după drumul lung și greu.

Seara căpătă culcuş în odaia ucenicilor şi, mai înainte să aţipească în aşternutul cald, se gîndi că acolo nimerise mai bine decît în grajdul tăuraşului, şi îl cuprinse dorul după maică-sa.

Spre ziuă, cînd somnul îi era dulce şi lin, simţi pe frunte o mînă uşoară ca o pană. Lîngă pat, se afla bătrînica din pădure.

— Scoală grabnic şi fugi! îi porunci.

Pînă s-o întrebe ceva, nu mai avea pe cine. Bătrînica se făcuse nevăzută. Atunci, fără să zăbovească, îşi luă hainele şi ţîşni din casă. De dimineaţă, cerul vişiniu era plin de grădini cu zorele.

După ce alergă o bucată bună de drum, ajunse la un plop înalt.

— Ia să mă urc în copac, să văd ce s-a întîmplat.

Se căţără pînă în vîrf şi privi îndărăt. Mai bine nu s-ar fi uitat! Casa brutarului cea portocalie ardea în vîlvătăi, iar ceva mai încolo, pe calea spre pădure, uriaşul Vavila îi căra în spinare, ca pe un snop legat cu cingătoarea, pe brutar şi pe ucenicii lui.

Cu ochii plini de lacrimi, Ilarie coborî din plop şi porni înainte, gîndind să caute ajutoare ca să-l dovedească pe uriaş.

Pe la amiază ajunse la o potcovărie. Zugrăviţi pe pereţii casei, zburdau armăsari de toate soiurile şi atîta de frumoşi încît păreau vii.

Băiatul intră în potcovărie şi începu să povestească tot ce se întîmplase cu brutarul şi cu aşezarea lui, dar nimeni nu-i dădea ascultare.

Potcovarul şi ucenicii lucrau fără astîmpăr, iar meşterul părea îngrijorat. Tocmai atunci se auzi o goarnă de vînătoare. Feciorul ieşi în pragul potcovăriei.

Un stol de băieţi şi de fete călări, înveşmîntaţi în negru, întunecase drumul. În fruntea lor venea domniţa cu ochi mari, albaştri şi gene lungi de secară.

Pentru că potcoavele poruncite de curte nu erau încă gata, nici fierarul nici ucenicii nu îndrăzniră să iasă din casă. Numai Ilarie înaintă în calea domniţei şi, ajutîndu-i să descalece, apucă armăsarul de căpăstrul cu ţinte de argint şi-l duse

în potcovărie. Iar cînd, zîmbind luminos, veni cu el potcovit înapoi, domnița nu se supără de întîrziere și lăsă o răsplată bogată.

După ce alaiul se îndepărtă, băiatul culese din iarbă un bumb căzut de la una din cizmele domniței și, fără a spune o vorbă, îl puse bine.

Bucuros că a scăpat cu fața curată, potcovarul își lepădă ciuda împotriva ucenicilor leneși, care nu-și făcuseră datoria, și-l pofti pe Ilarie să rămînă acolo ca să-l învețe meșteșugul.

Acesta primi, mai ales că era flămînd și ostenit și nu știa încotro să se îndrepte. Dar, cînd încercă din nou să le povestească despre uriașul Vavila, potcovarul și ucenicii săi nici nu vrură să-l asculte.

— Cine merge la uriaș, nu se mai întoarce! îi spuseră înspăimîntați. Însuși fratele geamăn al domniței, care era cel mai viteaz dintre voinici, a pierit de mîna lui.

— De aceea poartă domnița și întreg alaiul său haine cernite? întrebă Ilarie, începînd să se dumirească.

— De cînd s-a petrecut năpasta, acum mai bine de un an de zile, domnița a hotărît să se înveșmînte în straie negre toată viața.

Seara, după ce au cinat și au băut împreună din belșug, Ilarie s-a culcat în odaia ucenicilor. Și era cald și bine, numai că se gîndea cu dor la maică-sa. Tare ar fi dorit să fie alături.

Dar în zori, cînd își dormea somnul cel dulce, simți degetul uscat al băbuței, care-i bătea în pernă.

— Dacă vrei să scapi cu zile, scoală-te și fugi, copile!

Bătrîna își luă coșul cu ciuperci sub braț și se făcu nevăzută, ca un abur. Ilarie începu să tragă de ucenicii care dormeau cu el, dădu buzna și peste meșter. Dar nici unul nu voia să-l asculte.

— Lasă-ne să ne odihnim în pace. Doar n-o să vină uriașul încoace!

Atunci feciorul ieși din casă și o luă la goană, pe drumul mare. În cerul vișiniu pluteau nori de regina nopții.

Către amiază ajunse la un stejar falnic și rămuros.

— Ia să mă urc în copac, să văd ce s-a întîmplat.

Se cățără pînă în vîrf și privi îndărăt. Mai bine nu s-ar fi uitat! Potcovăria cu hergheliile minunat zugrăvite se mistuia în flăcări, în timp ce, într-o parte, uriașul Vavila îi atîrna de brîul său, ca pe niște chei, pe meșterul potcovar și pe ucenici și toți se căinau amarnic.

Cu ochii încețoșați de lacrimi, Ilarie coborî din copac și porni repede la drum, doar-doar să întîlnească pe careva de nădejde și de folos.

Umblînd el așa, a nimerit într-o grădină. În mijlocul ei se înălța un palat cu șapte turnuri, care sclipeau felurit în soare. Primul turn era de aur, al doilea de argint, al treilea de chihlimbar, al patrulea de rubin, al cincilea de smaragd, al șaselea de safir și al șaptelea de fildeș.

Și, cum privea la ele, nici nu băgă de seamă la un om cu șorț albastru care se apropiase și-l pîndea dintr-un tufiș.

— Măi băietane-hoțomane, ce tot iscodești în grădina împărătească? zise insul, punînd mîna pe el.

Dar feciorul nu se sperie ci, zîmbind, începu să-i povestească și să-i vorbească, iar cînd isprăvi, grădinarul, că el era, îi spuse:

— Măi Zîmbet-de-Soare, rămîi la mine, că grădina e mare și am nevoie de un ajutor.

Ilarie primi bucuros, deoarece la slujba asta se pricepea încă din copilărie, și-apoi în apropiere mai era și domnița. Nădăjduia să aibă prilejul s-o-ntîlnească.

El nu știa că, de cînd îi pierise fratele geamăn, ea nu se mai plimba prin grădinile palatului. Ca să-și astîmpere urîtul ieșea din casă zilnic, fie călare, fie în caleașcă, dar numai pe poarta cea mare, unde păzeau străjerii, iar grădinarii n-aveau ce căuta.

Muncă era într-adevăr destulă, mai ales că pe meleagurile acelea florile nu se ofileau niciodată. Cînd creșteau se ridicau în văzduh și alcătuiau grădinile plutitoare. De aceea era mereu nevoie de semințe și de răsaduri.

Ilarie sîrguia cu plăcere, dar se necăjea că nu poate s-o zărească defel pe domniță.

Într-o dimineață, pe cînd pluteau pe cer grădini cu violete de ploaie, se deșteptă din somn la căpătîi cu bătrînica din pădure.

— Dragul meu, îi spuse aceasta. Știu bine de ce te frămînți. Am să te învăț eu ce să faci. Odăile domniței se află în turnul de aur. Ia jumătatea năframei de borangic pe care ai găsit-o în grajdul tăurașului, leagă în ea lănțugul și bumbul pierdut de copilă și, la noapte, după ce se vor culca și mama și tata și doica, azvîrle legătura în iatacul din turnul de aur. Dacă fereastra va fi închisă, îți vei încerca norocul altădată.

Ilarie își petrecu ziua cu ochii ațintiți spre iatacul domniței. În sfîrșit se iviră pe cer stelele și făcliile începură să se stingă rînd pe rînd în cele șapte turnuri.

Cînd rămase luminat doar turnul de aur, feciorul legă lănțugul și bumbul în năframa de borangic și-o azvîrli cu toată puterea.

Fereastra era deschisă și năframa căzu pe covor, la picioarele domniței. Ca în fiecare noapte, ea își despletea și pieptăna părul, plîngîndu-și fratele pierdut.

Fecioara desfăcu legătura și scoase un țipăt de uimire. Apucă repede de sub perna ei cealaltă jumătate a năframei și, pe dată, cele două bucăți se lipiră întregind inima, floarea și coroana țesute cu fir.

Auzindu-i strigătul, doica veni în fugă să vadă ce s-a întîmplat.

— Fratele meu trăiește, rosti domnița, arătîndu-i borangicul.

— Adevărat, își aminti doica. Înainte de a porni împotriva uriașului Vavila, prințul Geamăn și-a rupt năframa și ți-a lăsat în păstrare o jumătate grăind: «Cînd voi ajunge la grea primejdie, am să-ți trimit partea mea de năframă. Dacă, așezînd-o lîngă a ta, jumătățile nu se vor lipi la loc, va fi semn că am pierit.»

— «...Dar, dacă se vor lipi, alcătuind iarăși întregul, e semn că trăiesc și că am mare nevoie de ajutor» urmă domnița.

— Cine ți-a adus năframa?

— Nu știu. Mi-a sosit pe fereastră, împreună cu lănțugul și bumbul pe care i-am pierdut mai demult.

— Să mergem în grădină. Poate dezlegăm taina.

Îmbrăcîndu-se în mare grabă, doica și domnița coborîră treptele de aur ale turnului de aur și, fără ca nimeni să le simtă, ieșiră în grădina palatului. Pe cerul vișiniu pluteau nori grei de crini.

Ilarie se ascunsese între ramurile unei sălcii pletoase.

— Tu cel ce-ai aruncat năframa pe fereastră, orișicine ai fi, vino să te cunosc! șopti domnița.

Doica adăugă și ea:

— Prin tine am aflat că fratele domniței trăiește. Vino să ne ajuți!

Auzind aceste cuvinte, Ilarie se dezlipi de trunchiul salciei și ieși în bătaia lunei. Razele albe alcătuiau în jurul capului său o cunună strălucitoare.

— Este un prinț! se bucură domnița.

— E ajutorul grădinarului! se întristă doica.

— Așa este, recunoscu feciorul. Dar orișicine-aș fi, dacă vă pot fi de folos, vorbiți-mi!

Atunci domnița îi arătă năframa întregită și-i mărturisi nădejdile și deznădejdile ei, iar Ilarie îi povesti despre hangița și tăurașul de pe celălalt tărîm, despre cum nimerise el în țara aceea neașteptat de mare și de frumoasă, dar care își avea începutul în podul unui grajd.

Domnița asculta totul cu luare-aminte și vorbele feciorului curgeau atît de lin și zîmbetul lui era atît de luminos, încît noaptea se scurse întreagă fără ca vreunul din ei să fi băgat de seamă. Bătrîna doică adormise ghemuită în scorbura salciei.

— Fratele meu se află, încătușat, undeva pe meleagurile din care vii tu, grăi domnița în cele din urmă. Acolo ai găsit năframa. Am să plec să-l caut.

— Drumul e lung și plin de primejdii și trece prin pădurea uriașului, spuse Ilarie cu îndoială.

— Voi lua cu mine toată oștirea tatei și-i vom veni lui Vavila de hac.

— Mai bine să alegem altă ieșire, mai ferită. Îngăduie-mi să plec doar eu în căutarea prințului Geamăn. Cunosc și locurile și oamenii. Dacă izbutesc să aflu calea spre țara mea, îți făgăduiesc

să-ți aduc înapoi fratele, de ori unde ar fi el.

Pe cer începură să adie grădinile de zorele.

— A sosit dimineața și am înțepenit! strigă doica, trezindu-se. Să ne întoarcem în palat!

— Am să pornesc chiar acum, spuse feciorul, cu un zîmbet hotărît.

— Fie pe voia ta! încuviință domnița. Dar ia cu tine năframa pentru ca fratele Geamăn să știe că ești trimisul meu.

Ilarie plecă la drum și merse și merse și trecu pe lîngă temelia potcovăriei, care fumega încă, și pe lîngă cenușa brutăriei, în care mai mocnea jăraticul și merse mai departe, pînă ce ajunse sub streașina verde a pădurii. Chiar acolo, la margine, moțăia bătrînica lîngă coșul ei încărcat cu ciuperci.

— Bun găsit, o agrăi, zîmbind feciorul, neștiind dacă doarme ori e trează.

— Bună să-ți fie izbînda, dragul meu, răspunse bătrînica, deschizînd ochii. Știam eu că vii să-l înfrunți pe Vavila.

— De dragul domniței!

— Eu socoteam că de dragul brutarului și al potcovarului și al ucenicilor pe care i-a luat robi.

— Și pentru ei!

— Lupta cu Vavila e o grea încercare. Ține ciuperca asta. Cînd îl vei întîlni pe uriaș arunc-o între voi și pe dată făptura i se va micșora cu vreo cinci stînjeni. Abia după aceea să te măsori cu el. Să nu te sumețești ca Geamăn, fratele domniței, care n-a vrut să m-asculte

— Dar ce s-a întîmplat cu prințul?

Bătrînica nu-i răspunse. Adormise iarăși cu capul între ciuperci.

Ilarie pătrunse în pădure, călcînd cu băgare de seamă să nu-l simtă uriașul. Ajunse astfel într-o poiană unde, ce să vadă?

Brutarul și ucenicii săi frămîntau și coceau niște namile de pîini într-un cuptor înalt cît copacii. Mare bucurie a fost pe toți!

— Ce cauți aici, măi Zîmbet-de-Soare? întrebă brutarul, îmbrățișîndu-l.

— Am venit să mă războiesc cu uriașul și să vă scap.

— Dacă-i pe-așa, să te-ajutăm și noi. Ascundem pîinile, să nu găsească Vavila nimic de înfulecat înaintea luptei.

Ilarie le mulțumi și, după ce se înfruptă cu lipie proaspătă și prinse puteri, porni mai departe. Și merse iar prin pădurea deasă pînă la un alt luminiș.

Aici a dat peste potcovar și peste ucenicii săi. În loc de potcoave, meștereau niște namile de buzdugane pentru Vavila. Cînd l-au văzut pe Ilarie, și-au aruncat uneltele și s-au repezit să-l îmbrățișeze.

— Ce cauți pe aici, măi Zîmbet-de-Soare? spuseră ei mirați. Vrei s-ajungi și tu rob ca noi?

— Vreau să mă bat cu uriașul și să vă scap.

— Dacă-i pe-așa, să-ți dăm o mînă de ajutor. Topim toate buzduganele în foc și-l lăsăm pe Vavila fără arme.

Ilarie le mulțumi și purcese mai departe. Abia pe la apusul soarelui ajunse la cea de a treia poiană. Aceasta era tocmai pe măsura dușmanului.

Uriașul Vavila sforăia cu capul sub un gorun dintr-un capăt al poienii și picioarele i se odihneau sub un alun din celălalt capăt. Ilarie rupse o creangă și-l gîdilă pe la nas.

— Ce-i cu tine, piciule? întrebă uriașul, ridicîndu-se în picioare și strănutînd cumplit.

— Am venit să-mi spui unde e prințul Geamăn și să mi-l dai înapoi.

— De mult am găurit pămîntul cu el, și, dacă vrei, te trimit și pe tine acolo, să-i ții tovărășie.

— Mai întîi să ne luptăm puțin! grăi feciorul și azvîrli ciuperca între el și uriaș.

Vavila scăzu deodată cu cinci stînjeni, fără să bage de seamă.

— Așteaptă, zise el. Fac un pas pînă la brutărie să iau o bucătură și unul pînă la fierărie să-mi aleg buzduganul, că în fiecare zi stric vreo două-trei, aruncîndu-le după jivine și fiare.

Feciorul zîmbi în sinea lui și așteptă. Peste scurtă vreme Vavila se întoarse negru de mînie.

— N-am găsit nici pîine, nici arme, nici meșteri, nici ucenici. Parcă au intrat

în pămînt. Dar lasă că, după ce mîntuiesc cu tine, dau eu de urmele lor.

De foame și de ciudă, Vavila mai scăzuse vreo doi stînjeni, dar tot mai rămăsese de ajuns cît să lupte cu Ilarie.

Și s-au luat la trîntă de se zguduia din rădăcini pădurea și s-au izbit, s-au rostogolit, s-au ridicat și iar s-au izbit și s-au rostogolit pînă ce s-a întunecat de-a binelea. Atunci uriașul s-a oprit și-a zis:

— Hai să ne culcăm. Mai luptăm și mîine.

Și pe dată s-a trîntit de-a curmezișul poienii, cum era învățat, dar picioarele nu-i mai ajungeau de la un capăt la altul, și-a început să sforăie.

Ilarie, cu toate că de-abia se ținea de ostenit ce era, a început să bîjbîie în jurul poienii, doar-doar va găsi drumul spre celălalt tărîm, de unde venise el. Făcea un pas, ciocănea pămîntul și scormonea cu mîinile prin mușchiul verde, dar degeaba.

Pe cînd se trudea el așa, băgă de seamă că pe o cărare, în fața lui, un melc îi tot făcea semn din cornițe să-l urmeze. Se luă după el, numai că melcul umbla ca un melc. Cînd acesta se opri, într-un sfîrșit, răsărise luna și în lumina ei pădurea strălucea de rouă.

Și iată, chiar în locul unde poposiră, se vedea un chepeng de fier. Ilarie îl apucă și trase și trase, pînă ce se ridică un capac. Era tocmai capacul podului, iar sub el se afla grajdul.

Tăurașul dormea într-o parte, cu coarnele date pe spate. Fără să șovăie, Ilarie își făcu vînt și sări jos, pe o claie de fîn. Cînd se pomeni în așternutul înmiresmat și moale, îl răzbi o sfîrșeală fără margini și adormi.

Se deșteptă abia în zori, tocmai cînd taurul se pregătea să năvălească asupra lui și să-l împungă. Neavînd altceva la îndemînă, îi azvîrli peste ochi năframa domniței și țîșni în picioare.

Dar tăurașul, în loc să înainteze, căzu în fîn ca amețit și o pîclă întunecată îi cuprinse trupul. Cînd negurile se risipiră se sculă un voinic chipeș cu ochii mari-albaștri. Era fratele fetei din turnul de aur.

— Fii binecuvîntat, grăi prințul Geamăn. Fără tine, în grajdul acesta îmi sfîrșeam zilele. Cum de-ai ajuns aici? L-ai răpus pe hainul Vavila?

— Ceasuri de-a rîndul ne-am luptat, fără să-i pot veni de hac. Dar amîndoi vom izbuti lesne să-l răpunem.

— Haidem la el.

— Mai întîi să-mi văd mama, că am lăsat-o pe aici și tare mi s-a făcut dor de ea.

Cei doi feciori ieșiră din grajd și merseră să bată la poarta hanului. Le deschise chiar mama băiatului, care purta pe fiecare umăr cîte doi copii și un prunc aninat de gît. Ilarie o cuprinse și o ridică în sus, cu țînci cu tot.

Hangița veni repede să vadă de ce-i țipă odraslele.

— Ce vă trebuie, voinicilor? îi întrebă ea. De mîncat, de băut ori de petrecut?

— Am venit s-o iau pe mama, zise Ilarie, zîmbind.

— Am avea nevoie și de o scară, zise prințul Geamăn. S-o punem la gura podului, să mergem la uriașul Vavila, să-l pedepsim pentru fărădelegile sale.

Hangița își luă pruncii, apoi aduse și o scară.

După ce mama și cei doi feciori au urcat în pod, hangița le strigă de jos:

— Dacă n-aveți trebuință de uriaș pe meleagurile acelea, sloboziți-mi-l mie, în grajd, că tot am cinci prunci fără tată și un han fără hangiu.

În pădure era încă noapte. Nori lungi de păpădii se legănau peste copaci. Vavila sforăia fără grijă.

Ilarie se așeză la căpătîiul său, lîngă gorun, prințul Geamăn la picioarele lui dinspre alun.

— Scoală, somnorosule! hăuliră ei deodată, de se cutremură pădurea. Și hai să ne luptăm!

Vavila deschise leneș un ochi, dar cînd se pomeni străjuit de cei doi se trezi de-a binelea.

Ilarie îl pîndea cu bîta, iar prințul își scoase sabia din teacă. Speriat și mirat că-l vede pe Geamăn teafăr, uriașul începu să răcnească:

— Nu mă răpuneți, că mă supun. Voi îndeplini tot ce-mi porunciți.

Atunci mama lui Ilarie, care se ținuse mai la o parte, veni lîngă uriaș, grăindu-i cu blîndețe:

— E acolo jos o hangiță, care are cinci prunci fără tată și un han fără hangiu. S-ar bucura s-o slujească un uriaș ca tine.

— O voi sluji! strigă Vavila, privind la chipul încruntat al prințului.

L-au slobozit pe celălalt tărîm, atîrnat de brîul său și, cu toate că, de frică, mai scăzuse cîțiva stînjeni, abia dacă a încăput pe gura podului.

Numai după ce-au așezat la loc capacul, au cutezat să iasă din scorburile unde se pitiseră brutarul, potcovarul și toți ucenicii lor. Și întreg alaiul a purces plin de voie bună spre palatul împărătesc.

Din turnul de aur, domnița îi aștepta cu nerăbdare și pe fratele Geamăn și pe Ilarie cu zîmbet de soare. Din celelalte șase turnuri pîndeau împăratul și împărăteasa, doica și vistiereasa și ceilalți curteni, care lepădaseră veșmintele cernite și purtau acum straie pestrițe, bogat împodobite.

Și erau cu toții veseli și fericiți, că trecuse pe-acolo, în mare grabă, bătrîna ursitoare a domniței, care adusese vestea cea bună, împreună cu un coș de ciuperci pentru ospățul nunții.

FECIOR-DIN-NĂVOD

Un pescar se întorcea odată de la oraș, mergînd de-a lungul mării. Era mulțumit că vînduse tot peștele și se gîndea la bucuria nevestei, căreia-i aducea o traistă de cumpărături și daruri.

Lucrul cel mai de preț era un sul de borangic pentru perdele, fiindcă femeia pescarului nimic nu-și dorea atît de mult cît să-și coasă perdele la ferestre, și, nu știu cum se făcea, cum se întîmpla că de o viață de om nu găsise timp să și le întocmească.

Și, cum mergea pescarul așa, lipăind cu picioarele goale pe nisipul ud al țărmului, deodată vede pe jos o mogîldeață înfășurată într-un năvod, care se tot sucea și răsucea și scotea țipete de mîță flămîndă.

— Măi, omule, își zice el, ce-o mai fi și asta?

Și, cînd se aplecă să deslușească, băgă de seamă că mogîldeața era un prunc voinic și gol, care se zbătea în năvod, ca un pește.

Pescarul se uită în largul apelor, se uită în lungul apelor. Pe nicăieri nu se zărea umbră de om sau de luntre. Pruncul părea să fi fost lepădat pe nisip de-a dreptul din adîncurile mării.

Pescarul își așeză traista jos și vru să desfacă băiatul din năvod, dar oricît se trudi și oricît era el de priceput în ale

năvoadelor, ăstuia nu-i da de capăt. În cele din urmă, scoase cuțitul de la brîu, ca să taie ochiurile plasei, dar, în loc să se rupă sfoara năvodului, se toci tăișul cuțitului.

Pescarul nu mai pomenise asemenea întîmplare și, grozav de mirat, dar și oleacă supărat, luă copilul, cu năvod cu tot, și-l purtă în brațe, pînă acasă. Aici însă, mirarea și necazul i s-au topit, văzînd bucuria fără margini a femeii sale.

Pescarii aceștia erau cam copți de ani și pînă atunci nu avuseseră copii, dar iată că marea le dăruia, dincolo de marginea așteptărilor, un băiețel.

Nevasta încălzi repede un căzănel cu apă și, umplînd albia de rufe cu clăbuci de săpun, băgă înăuntru pruncul.

— Să vezi, bărbate, cum se va desprinde năvodul de pe trupul copilului, cînd se vor înmuia algele lipicioase care țin sfoara!

În scăldătoare, copilul începu să rîdă de bucurie și cînd baia fu gata, arăta cu mult mai frumos și mai alb de cum îl găsiseră, dar ochiurile tari ale năvodului nu se desfăcură nici de data aceasta.

Altminteri pruncul era la fel ca toți pruncii, voinic și bine alcătuit. Numai că trupul îi era înconjurat pe toate părțile de năvod.

Femeia îi croi scutece și cămăși din sulul de borangic, adus pentru perdele, și fugi pe la vecini să facă rost de lapte.

Auzind minunea, tot cătunul se strînse să vadă copilul și fiecare încercă sau își dădu părerea în ce fel s-ar putea trage năvodul de pe el. Însă nici o faptă și nici un sfat nu se adeveriră a fi de folos.

Așa că pruncul rămase cum era și în curînd a pornit să crească zdravăn, apoi să gungurească de bucurie în brațele părinților, iar după o vreme să umble ca orice alt copil.

Firește, năvodul îl cam stînjenea și mai cu seamă îi dădea de lucru mamei, care trebuia să-l îngrijească și să-l curețe, de parcă făcea parte din trupul băiatului.

Pe urmă cînd copilul a pornit să se joace pe afară prin curte și prin grădină, s-au ivit și alte necazuri. Din pricina năvodului, băiatul, care se dovedea tare zburdalnic, rămînea atîrnat cu capul în jos ba pe cîte o creangă de copac, ba pe cîte un vîrf de gard, pînă venea careva să-l descurce.

Cu toate acestea, părinții lui se trudeau să-l crească la fel ca pe oricare copil. Tatăl lui, pescarul, îl învățase să tragă la vîsle și să înoate, iar maică-sa îl îmboldea să deprindă treburile gospodăriei, dar, din pricina năvodului, orice învățătură o dobîndea cu mare greutate. Noroc că plasa creștea odată cu trupul, altfel ar fi ajuns să-l sugrume.

Băiatul creștea ocrotit și iubit de părinții săi, poate chiar mai mult decît copiii obișnuiți, totuși, cu trecerea anilor, viața în casă ajunsese pe nesimțite tristă și apăsătoare.

Mama se întreba, îngrijorată, ce se va întîmpla cînd nu va mai fi ea lîngă el, să-l spele și să-l hrănească, tatăl înțelegea că nu va ajunge niciodată pescar ca toți ceilalți, că nu va fi în stare să-și cîștige singur peștele și pîinea.

Vecinii, cu toate că la început se arătaseră plini de bunătate, acum se fereau de băiatul acela ciudat, căruia,

chiar dacă trupul îi era învelit cu haine, fața, mîinile și picioarele i se vedeau mai departe înlănțuite de năvod. Copiilor nu le plăcea să se joace cu el, iar mai tîrziu fetele fugeau, rîzînd, cînd încerca să intre în vorbă cu vreuna.

Într-o zi, Fecior-din-năvod spuse tatălui său:

— Tată-tată, lasă-mă să plec în lume, să-mi caut norocul.

— Vai de mine, ce ai de gînd, fiule? grăi acesta, întunecîndu-se. Cum o să te descurci printre străini, nu vezi cît de greu o ducem aici, printre prieteni?

Băiatul nu mai zise nimic, dar a doua zi, în zori, de îndată ce pescarul plecă la pescuit pe mare, merse la mama lui și-i zise:

— Mamă, te rog, fă-mi rost de o pălărie largă, ca să-mi umbrească fața, de o pereche de mănuși, lungi pînă la cot, și de o pereche de cizme înalte. Cu straiele astea vreau să-l întîmpin deseară pe tata. Dacă mă cunoaște, mă leg să rămîn la vatra voastră pentru totdeauna, dar dacă nu mă cunoaște, am credința că-mi va îngădui chiar el să pornesc în lume, să ajung și eu un om ca toți oamenii.

Mama, ce să facă? Înlăcrimată și cu inima grea a început să scotocească prin lăzi și, printre surtuce și căciuli roase de molii, a găsit ce-i trebuia feciorului: o pălărie înaltă, haiducească, o pereche de cizme vechi, dar trainice, și o pereche de mănuși lungi pînă la cot, cu marginile largi din piele înflorită. I-a mai dat și o pelerină de postav negru, care-l învelea de la umeri pînă la călcîie.

Îmbrăcat cu straiele acestea, băiatul părea un tîrgoveț ciudat, rătăcit pe malul mării.

La ceasul asfințitului, cînd pescarul se întorcea la casa lui, feciorul îi tăie calea și, cu glas prefăcut, îl întrebă dacă are pește proaspăt de vînzare. Pescarul se grăbi să-i facă o plecăciune și să-i arate cîștigul zilei. Atunci feciorul își scoase vesel pălăria și, îmbrățișîndu-l, îi spuse iarăși:

— Tată, tată, lasă-mă să plec în lume să-mi caut norocul. Aici toți mă știu

și n-am să scap niciodată de strînsoarea năvodului. La oraș e multă omenire. Am să mă amestec în ea și am să par un om ca și ceilalți.

Pescarul, ce să mai zică? I-a dat binecuvîntarea sa, dar l-a rugat să nu plece tocmai asupra nopții.

— Acum e bine, grăi feciorul, să nu mă vadă vecinii. După ce vor adormi, am să pornesc în taină și neștiut de nimeni.

Așa că, după ce a mîncat pește fript împreună cu părinții săi, Fecior-din-năvod plecă la drum, cu inima plină de sfaturile lor.

O vreme umblă bine. Luna domnea peste lume și văzduhul părea liniștit. Dintr-o dată, însă, după miezul nopții, se stîrni din senin un nor de praf albastru, înfricoșător, din care se lungiră doisprezece șerpi, holbați între cer și pămînt.

Cu ochii împroșcați de praf și încolăcit de gîturile vinete ale furtunii, băiatul nu mai desluși drumul. Ore în șir umblă năuc într-o parte și într-alta, cu gura uscată, cu mișcările împleticite, pînă ce în zori se pomeni, fără să înțeleagă cum, înapoi, chiar la poarta casei părintești.

Mama lui îl găsi alunecat lîngă prag, frînt de oboseală și de neînțelesele piedici ale nopții.

Bucuria femeii, văzîndu-l, fu la fel de cuprinzătoare ca și mila ei. Pescarul îl îmbrățișă, și el, lăcrimînd: se temuse că n-o să-l mai vadă niciodată și, iată, băiatul era din nou acasă.

Numai Fecior-din-năvod se arătă plin de tristețe, nu că nu și-ar fi îndrăgit părinții, singurele ființe apropiate pe care le avea pe lume, ci pentru că-și vedea zădărnicită, chiar dintru început, orice speranță de-a ajunge și el în rînd cu semenii săi.

Cîteva zile rămase mîhnit în coliba pescarului, dar, într-o seară atotul limpede și blîndă, după ce părinții au adormit de truda zilei își îmbrăcă din nou straiele de drumeț și purcese în mare taină, pe aceeași cale care ducea spre inima uscatului.

O vreme umblă bine, dar puțin după miezul nopții, din adîncul nevăzut al

întunericului se ridică un nor de praf verde, înecăcios și de spaimă, din care se lungiră doisprezece șerpi între cer și pămînt.

Fecior-din-năvod încercă să se ascundă între niște copaci, dar zadarnic. Zmeul de praf arzător înainta în vîrtejuri, răscolind și smulgînd trunchiurile din rădăcini, zdrobind pietrele stîncilor și acoperind fața lunii.

Prins în ghearele verzi ale furtunii, feciorul orbecăi întreaga noapte, fără să mai ghicească dacă merge la deal sau la vale, iar în zori, frînt de oboseală, căzu fără simțire pe pragul casei părintești. Îl găsi pescarul, care tocmai se pregătea să pornească pe mare.

De data aceasta mama rîse și plînse de jale amestecată cu bucurie, iar, cînd văzu că băiatul se trezește, îi sărută genele, acoperite de praf, și-i spuse:

— Fiule, ai căutat să pleci fără să ne dai de știre, dar uite că ai venit iarăși înapoi. Eu socotesc întoarcerea ta semn că nicăieri nu-ți va fi mai bine ca la noi. De acum înainte liniștește-te, rămîi acasă, și nu te mai arunca în drumuri și primejdii necunoscute.

Frînt de vîrtejurile furtunii, Fecior-din-năvod zăcu o vreme la pat, dar după ce se înzdrăveni, firea lui rămase posomorîtă și obrazul fără zîmbet.

Zile întregi stătea la malul mării, cu ochii pierduți în depărtări și numai pescărușii veneau să-i țină tovărășie, iar cînd se întorcea acasă își tîra cutele năvodului de pe trup ca pe niște lanțuri.

Văzîndu-l cum tînjește, pescarul și femeia lui, care se bucuraseră la început că băiatul nu izbutise să plece, începură să înțeleagă că, dacă urmează tot așa, se va prăpădi de amărăciune. Așa că, într-o seară, tatăl veni la fecior și-i grăi:

— Fiule, mai vrei și acum să mergi în lume pentru a găsi dezlegarea năvodului?

— Cum să nu vreau? răspunse acesta. Doar că mă tem de șerpii furtunii, să nu mă gonească iarăși înapoi.

— Iată la ce m-am gîndit, urmă pescarul. Poate ai greșit cînd te-ai îndreptat spre inima uscatului. Tu ești zămislit de mare. De la ea vei dobîndi ocrotire.

Încearcă-ți norocul pe drumul valurilor. Îți dau luntrea mea.

Pentru întîia dată, după atîta vreme, chipul feciorului fu străbătut de lumină.

— Dar bine, tată, cu ce vei pescui dacă-ți iau luntrea?

— Am să ies în larg cu bătrînul satului. El are nevoie de ajutor.

— Oare veți prinde pește de ajuns pentru două case?

— Lasă, fiule, urmează-mi sfatul. Pornește doar pe mare și va fi bine

A doua zi de dimineață, feciorul pescarului îmbrăcă iar straiele din ladă. Păreau ciudate și nepotrivite pentru asemenea călătorie, dar în felul acesta ochiurile năvodului rămîneau ascunse și străinii nu le puteau bănui taina.

Marea, strălucind ca o singură piatră uriașă de safir, își netezise toate valurile, de la nisipul țărmului pînă departe în larg.

După ce-și îmbrățișă părinții, feciorul urcă în luntre, și, încleștîndu-și mîinile înmănușate pe vîsle, începu să lopăteze cu nădejde înspre răsărit.

Barca despica apa, foșnind ușor, și înainta nespus de repede. În curînd nu se mai văzură, de jur împrejur, decît întinderile lucioase și curate ale mării.

Fecior-din-năvod vîsli ziua întreagă. Cînd căzu noaptea, priponi barca de un val și se culcă liniștit cu fața spre lună. În zori, porni iarăși la drum și trei zile călători tot astfel, în liniște și singurătate.

În pragul celei de a patra zile, văzu ridicîndu-se deasupra zării o insulă plină de verdeață și flori. Pe țărmurile ei, străluceau zidurile alb-trandafirii ale unei cetăți. Inima i se umplu de speranță și porni într-acolo.

În timp ce se apropia, casele se arătau din ce în ce mai limpede. Soarele lovea în zidurile lor de marmoră, făcînd să scînteieze ferestrele lunguiețe, cu vitralii de culorile curcubeului. Pe acoperișuri creșteau grădini cu arbori subțiri și flori învăpăiate.

Dar, venind tot mai aproape, Fecior-din-năvod băgă de seamă că pe străzi, la porțile cetății și chiar pe țărm nu se deslușea nici o mișcare, de parcă toți

locuitorii ar fi fost cufundați în somn, cu toate că se risipiseră de mult primele ceasuri ale zilei.

Cînd atinse malul, feciorul își trase barca pe uscat, o ascunse între stînci și păși pe caldarîmul cetății. Acesta era alcătuit din pietricele colorate de mozaic, îmbinate cu mult meșteșug, și, din loc în loc, la răscruci sau în piețe, cîntau fîntîni cu harfe de apă.

După înfățișare, orașul părea sălașul tuturor frumuseților și plăcerilor, numai că dinăuntrul clădirilor trandafirii răzbăteau vaiere și hohote de plîns.

Cum umbla el așa, Fecior-din-năvod ajunse într-o piață rotundă, în care nenumărate flamuri îndoliate străjuiau lîngă zeci de ruguri și piramide de flori.

Uluit și înfiorat, se ascunse în spatele unor coloane de marmoră și de acolo începu să vadă, cum se desferecau, rînd pe rînd, porțile caselor și cum, aproape din fiecare clădire, ieșea cîte un pîlc de oameni care duceau pe o targă trupul unui bărbat, al unei femei sau al unui copil, ce păreau străpunși de lovituri de sabie.

Jelind adînc, oamenii așezau tărgile pe ruguri gata pregătite, fără să rostească nici o vorbă de mîngîiere între ei, mai degrabă arătau stăpîniți de o spaimă sfîșietoare și de un fel de rușine, care îi oprea să privească unii în ochii celorlalți.

Fecior-din-năvod zări în apropierea sa o mamă care plîngea, îmbrățișînd trupul unui tînăr care zăcea alături de o fată gingașă, cu părul ca noaptea.

După ce fumul întunecat cuprinse toate rugurile și oamenii începură să se împrăștie pe la casele lor, umblînd tăcuți și împovărați ca de un blestem, Fecior-din-năvod o urmări pe femeia lîngă care stătuse și, cînd aceasta vru să intre în locuința ei, îi tăie calea grăindu-i:

— Măicuță, sînt un călător, sosit de departe. Trei zile am vîslit pe mare ca s-ajung aici unde nu cunosc pe nimeni. Rogu-te, în amintirea tinerilor pe care i-ai pierdut, găzduiește-mă în casa dumitale și lămurește-mi, dacă poți, ce se întîmplă în cetate și de unde se ivesc atîtea jertfe de sînge?

Ascultîndu-l, femeia tresări șovăitoare,

apoi îl pofti totuși înăuntru și, după ce-i dădu să mănînce și să bea, îi spuse:

— Străine, dacă veneai acum un an, ai fi găsit aici un tărîm al fericirilor. Corăbiile negustorilor aduceau de pe mare belșug de bogății. În fîntîni, curgea, în loc de apă, nectarul cel mai ales și oamenii umblau pe străzi încununați cu flori și dănțuind.

Duceam o viață lipsită de griji și nu ne gîndeam decît la ospețe și podoabe. Pietrarii se întreceau cioplind mozaicuri, sticlarii făureau vitralii prețioase, regele își poleia zidurile palatului cu foi de aur.

Dar, într-o bună zi, și-a slobozit ancora în apa portului nostru o corabie înaltă, fără un singur marinar la bord. După ce a zăbovit un răstimp, să vadă cine coboară dintr-însa, starostele portului a aruncat o scară de frînghie și s-a urcat pe punte, însoțit de o ceată de marinari. Dar nici înăuntru nu era vreun călător.

În pîntecele corabiei se afla o singură încărcătură: o pasăre uriașă, meșteșugită din aur și pietre scumpe. Au scos-o de acolo, cu multă trudă, și au coborît-o cu scripeți și frînghii pe țărm, apoi, au dus-o bucuroși la palatul regelui.

Acesta primi cu nespusă încîntare ploconul și socoti sosirea păsării de aur drept un semn aducător de noroc. Porunci să i se înalțe un soclu anume, printre coloanele de alabastru din sala tronului, și dădu în cinstea ei serbări care au ținut trei săptămîni în șir.

În vremea aceasta, locuitorii cetății veniră pe rînd să vadă minunea păsării de aur, întruchiparea desăvîrșirii.

Cît timp au ținut serbările nu s-a petrecut nimic deosebit. Măreață și tăcută, pasărea strălucea pe soclu și privea cu nenumărați ochi de piatră scumpă șirul locuitorilor ce se perindau să i se închine.

Dar, în prima noapte, după ce liniștea coborîse în sfîrșit peste oraș, pe cînd poporul se odihnea mulțumit și mîngîiat, porțile sălii tronului au sărit deodată cu zgomot în lături și, într-o lumină orbitoare, pasărea de aur coborî de pe soclul ei și ieși cu pas maiestuos din palat să se plimbe pe străzile cetății.

Casele s-au luminat pe dinăuntru, ca și cum ar fi fost lovite de zeci de fulgere în același timp, și o turburare fără margini cuprinse pe mic și mare. Deși dormeau adînc, locuitorii s-au deșteptat cu toții.

Copiii alergau să se ascundă în poalele mamei, femeile se agățau de umerii bărbaților, bătrînii își duceau speriați mîinile la ochi ca să și-i acopere. Și de atunci a început grozăvia.

Aproape în fiecare noapte, pasărea de aur iese pe străzile cetății, să se plimbe. În drumul ei, coboară pînă în port apoi se întoarce în sala palatului, unde se urcă din nou pe soclul ei și încremenește.

Dar, din clipa în care învie și pînă ce se așează iar la locul hărăzit de rege, locuitorii cetății se simt cuprinși de o spaimă nețărmurită și tuturor, de la cel mai umil la cel mai bogat, de la pruncul din leagăn și pînă la moșneagul neputincios, brațele, de la cot în jos, li se preschimbă în tăișuri de săbii.

Din pricina spaimei, aleargă unii la alții după ajutor, dar în loc de strîngeri de mînă se aude zăngănit de arme, iar îmbrățișările se prefac în răni adînci, aducătoare de moarte. Copiii își sfîrtecă mamele, logodnicele străpung grumazul logodnicilor, bătrînii se ciopîrțesc adeseori singuri.

De atunci orașul trăiește sub amenințarea acestor nopți. Și, deși pasărea de aur nu face decît să se plimbe, trecerea ei semeață prin oraș preface mîinile noastre în tăiș de săbii și aduce pieirea celor mai dragi. De aceea în piață rugurile stau veșnic pregătite și jertfele nu mai contenesc.

— N-a încercat nimeni să pună capăt acestor cumplite întîmplări? întrebă Fecior-din-năvod, cutremurat de cele auzite.

— La început, însuși regele a poruncit să se ferece porțile sălii în care se află pasărea de aur și a legat statuia cu odgoane grele de coloanele palatului. Au urmat cîteva nopți liniștite și oamenii credeau că pasărea a fost țintuită pentru totdeauna. Dar nămetenia se odihnea numai.

Într-o noapte, pasărea pofti să coboare iarăși de pe soclu și, în clipa în care începură să țîșnească fulgerele în jurul ei,

odgoanele s-au rupt, ca niște ațe de păianjeni, iar lacătele porților au căzut toate cu zgomot la pămînt.

Atunci au pierit din nou o mulțime de suflete nevinovate și deznădejdea s-a așezat peste cetate.

Oamenii încearcă un singur mijloc de scăpare, unul, dar nesigur. Se culcă seara cît mai feriți unii de alții, mamele ascunse de atingerea copiilor, femeile departe de pieptürile bărbaților și, cu toate acestea, încă se petrec nimiciri năpraznice. Spaima, care ne face să alergăm unii spre alții, este de neînvins.

Femeia tăcu o vreme, apoi adăugă:

— Ai băgat de seamă că, atunci cînd mi-ai cerut găzduire, am șovăit. Să-ți mărturisesc de ce.

Loc aveam destul, că mi-a rămas și încăperea feciorului care a pierit azi-noapte împreună cu mireasa lui și odaia fetei mele, pe care, ca s-o mîntui, am trimis-o departe, tocmai pe celălalt țărm al insulei, la doica mea bătrînă.

Cînd te-am zărit, m-am bucurat că nu mă întorc singură în locuința pustie. Numai că, în aceeași clipă, m-a săgetat gîndul că, la noapte, dacă iese pasărea de aur din palat, s-ar putea să alerg către tine și mîinile mele, prefăcute în săbii, să-ți curme viața.

N-aș vrea să ți se întîmple vreun rău. De aceea am să-ți arăt întreaga casă și te voi lăsa să-ți alegi oricare încăpere dorești, numai că, te rog să-ți dibuiești și o ascunzătoare pentru la noapte, de care eu să nu știu, ca să nu dau de tine în toiul spaimei mele și să-ți aduc nenorocire, fără voia mea.

— Oare se vor preschimba și mîinile mele în săbii? întrebă Fecior-din-năvod, pe gînduri.

— Cred că nu, spuse femeia. Au mai poposit în vremea din urmă străini prin cetate, dar trupul lor a fost scutit de asemenea schimbare.

Desigur, i-a cuprins și pe ei spaima văzînd fulgerele care luminează totul ca ziua și auzind zăngănitul fierului și strigătele oamenilor răniți de moarte. Și s-a întîmplat ca uneori să pătimească, loviți de înșiși locuitorii orașului.

Feciorul începu să cerceteze casa femeii. El nu cunoscuse pînă atunci decît așezarea părinților săi și colibe de pescar, care-i semănau întru totul.

Locuința aceasta era cu mult mai mare, avea două caturi și pe acoperiș creștea o grădină minunată. Privind cu luare-aminte și căutînd în toate cotloanele, tînărul ochi în cămară o ladă, care i se păru potrivită și își puse gînd să se ascundă acolo, de îndată ce va adormi gazda.

După ce stătură la cină, femeia îl duse în odaia pe care și-o alesese el pentru odihnă, iar ea urcă în alta, de la catul de deasupra.

Fecior-din-năvod vălurì cu meșteșug așternutul, de parcă s-ar fi aflat cineva în pat, apoi coborî tiptil jos, în cămară, unde ridicînd capacul lăzii, o găsi plină cu saci de făină.

Se grăbi să-i scoată de acolo și-i îndesă în spatele unor coșuri cu roșcove, șterse apoi cu grijă dîra albă făcută pe jos, ca să nu se bage nimic de seamă. Pe urmă, străpunse cu un piron pe o latură a lăzii cîteva borte mici, ca să pătrundă aerul, și se băgă în ladă. Ostenit fiind de cît colindase în ziua aceea prin oraș, adormi pe scîndura goală ca pe o perină de puf.

Se deșteptă în toiul nopții, izbit de lumina orbitoare ce gonise pînă și întunecimea din ladă, și-o auzi pe gazda lui, care alerga pe scări și încerca la toate ușile, izbind în clanțe cu brațele prefăcute în săbii.

Tăcu și își privi pentru întîia dată cu bucurie mîinile care, deși erau nefiresc prinse în năvod, rămăseseră mîini omenești.

Femeia țipa, deznădăjduită, și-l căuta peste tot, dar stăpînindu-și mila pentru hohotele ei sfîșietoare, feciorul rămase neclintit. Gazda deschise pînă și ușa cămării, dar spre norocul lui, nu-i trecu prin minte să ridice capacul lăzii de făină.

După vreun ceas, orașul se liniști, zăngănitul săbiilor încetă și femeia se urcă istovită în odaia ei de culcare.

Atunci feciorul ieși cu băgare de seamă, băgă sacii la loc și merse să doarmă în patul său, unde găsi așternutul sfîrtecat.

A doua zi, femeia îl privi cu luare-aminte și-i spuse:

— La noapte să nu te mai ascunzi în lada din cămară. Acum știu unde să caut.

— Cum de ai aflat că am fost acolo? o întrebă călătorul plin de uimire.

— Ai urme de făină pe gene, răspunse gazda.

În noaptea următoare, după cină, feciorul ieși pe furiș din casă și alergă la țărmul mării.

Umblă multă vreme pe nisipul umed pînă ce ajunse într-un loc pustiu, înconjurat de stînci. Își întinse pelerina pe jos și se culcă.

Puțin după miezul nopții fu trezit de o lumină care potopea întreaga cetate și se cățără în vîrful unei stînci, ca să vadă pasărea de aur.

Pe drumul care cobora din oraș pînă în port, o nămetenie se mișca încet și greoi, fără să se oprească o clipă. Pasărea avea trupul acoperit cu pene de aur și gîtul lung de șarpe. În cap, deasupra ciocului subțire și tăios ca o spadă, scînteiau nenumărate pietre scumpe, încît părea să aibă zeci de ochi, cu care arunca fulgere înghețate în toate laturile.

Locuitorii cetății se iveau din case strigînd, se repezeau unii spre alții cu brațele întinse, iar văzduhul răsuna de șuieratul izbiturilor de săbii, de țipete de jale și de moarte.

După ce pasărea se întoarse în palat și străzile se acoperiră de întuneric și tăcere, feciorul coborî de pe stîncă și merse pînă la mare să-și răcorească fruntea înfierbîntată.

Cînd se trezi, văzu lîngă el o scoică strălucitoare, pe care o scoseseră valurile din adînc. O ridică și, lipind-o de ureche, auzi mai întîi vuietul nesfîrșit al mării, apoi un clipocit dulce de valuri, care se preschimbă într-un glas șoptit de femeie.

— Du-te — îi spunea glasul din scoică — la regele cetății și cere-i să-ți dea o corabie, să încarci pasărea de aur. În nădejdea că-l vei scăpa de năpastă, regele îți va făgădui și-ți va da orice, numai că n-ai să găsești pe nimeni dornic să te însoțească la drum. Vei fi nevoit să te urci

singur pe puntea corăbiei și să te așezi la cîrmă. Dar ai grijă să iei cu tine și luntrea tatălui tău, cu care ai sosit pe insulă. Fără ea să nu pleci.

Pe urmă, vei porni spre miazănoapte și vei pluti singur cu pasărea trei zile în șir.

Nu te teme: în vremea aceasta pasărea va sta încremenită în pîntecele corăbiei. Să nu cobori la ea și n-o să ți se întîmple nimic rău.

În ziua a patra vei auzi certîndu-se un stol de pescăruși, dar nu vei zări nici o zburătoare, și tot atunci vor răsări din valuri niște stînci cu chip de copaci. La aceste semne, lasă în mare grabă pe valuri luntrea tatălui tău și părăsește corabia, vîslind fără oprire înapoi spre cetate.

Glasul din scoică amuți. Fecior-din-năvod rămase încă o vreme cu urechea ațintită, doar o mai prinde ceva, dar în pîlnia sidefie a scoicii răsuna acum doar vuietul prelung al mării.

Atunci își aruncă pelerina pe umeri, își trase pălăria peste ochi și porni cu pas hotărît spre palat.

În fața porții se plimba un străjer cu o lance, lungă pînă la acoperiș.

— Străjer-lăncier, du-te la stăpînul tău și roagă-l să primească un străin care nu-și descoperă creștetul nici în fața regelui, nici a împăratului și care poate să mîntuie cetatea de năprazna păsării de aur.

Cînd auzi vorbele acestea, străjerul își scăpă lancea din mînă și fugi să dea de știre regelui.

— Măria-Ta, e un călător la poartă cu o pălărie înaltă, cu o pelerină mare, cu cizme în picioare.

— Să-și scoată pălăria și să poftească la mine!

— Măria-Ta, străinul spune că nu-și leapădă pălăria nici în fața regelui, nici a împăratului, dar că poate să scape cetatea de năpastă.

Auzind vorbele acestea, regele se grăbi să-l întîmpine el însuși pe fecior și nu se supără de faptul că nu își scoase în fața lui pălăria și mănușile.

Pînă la amiază corabia fu gata de drum. Cu mare greu și numai sub strașnice

amenințări, izbutiră slugile regelui să urce pasărea de aur, într-un car, s-o ducă în port și s-o așeze în pîntecele vasului.

În vreme ce slujitorii trudeau cu povara de aur, Fecior-din-năvod își aduse luntrea veche a părintelui său și o priponi pe puntea corăbiei.

Dar, după ce nămetenia fu încărcată, oamenii se risipiră într-o clipită și tot portul se deșertă de marinarii ce fugeau ca șoarecii, de frică să nu-i suie cu de-a sila pe drumul pierzaniei.

Fecior-din-năvod așteptă ce așteptă, apoi apucă nepăsător cîrma corăbiei și porni spre miazănoapte, petrecut numai de privirile posomorîte ale regelui, care înțelegea dintr-o dată că se desparte de cea mai scumpă comoară din toate averile sale.

Pentru Fecior-din-năvod veniră zile de grea cumpănă. Vocea din scoică îi vestise că nămetenia va rămîne încremenită în timpul călătoriei pe mare, dar nu-i pomenise că, în fiecare noapte, corabia va fi luminată pînă în zori de fulgere albe și că, din adîncul ei, va auzi hohote sfîșietoare semănînd întocmai cu plînsul mamei sale.

Înfrîngîndu-și mila și neastîmpărul, cîrmaciul rămase neclintit pe punte, pînă cînd, în dimineața a patra, auzi un stol de pescăruși, care se certau deasupra catargului. Oricît se trudi să-i vadă, nu zări nimic. Își coborî atunci privirile pe mare și iată, valurile se umflau, creșteau și înghețau, luînd înfățișarea unor palmieri de piatră.

Atunci alergă repede la luntrea tatălui său și, slobozind-o pe apă, coborî și el îndată și, cu vîsle puternice, porni înapoi spre insula pierdută, undeva departe în ceața albăstrie.

Abia se desprinse de corabie că, într-un vuiet năprasnic, aceasta se izbi de palmierii de piatră și frunzele lor ascuțite îi despicară pîntecele, lăsînd să alunece în valuri pasărea de aur. Marea fu brăzdată de lumini orbitoare, un prag înalt de apă se ridică pînă la catargul vasului și trase totul în adînc.

Fecior-din-năvod nu mai avea vreme de pierdut. Marea clătina biata sa luntre

și-o azvîrlea de pe o creastă de val pe altul. Vîsli din răsputeri, să nu-l înghită sorbul din preajma stîncilor și, de abia după ce scăpă de vîrtej, frînt de osteneală, căzu pe scîndurile bărcii și adormi.

Se trezi către amiază, întins pe nisip, pe un țărm ce i se păru necunoscut. În preajmă stătea o copilă bălaie de o mare frumusețe. Părul de in îi ajungea pînă la călcîie, ascunzîndu-i rochia de pînză groasă, pescărească.

Fecior-din-năvod o privi o vreme fără să se ridice și băgă de seamă că fata, care stătea cu ochii ațintiți asupra lui, nu dădea nici o dovadă că-l vede cu adevărat. Era oarbă.

Cînd el încercă să facă o mișcare, fata tresări și întinse brațele.

— Vino cu mine! spuse ea. Aici, aproape, e coliba în care locuiesc.

Feciorul o urmă, fără să rostească nimic. Îl uimea siguranța cu care pășea printre stînci, fără să calce greșit sau să se încurce în pletele lungi de in.

Sălașul ei era o colibă umilă de pescari, dar înăuntru, pe masa curat așternută, se găsea pește sărat, un coș plin de curmale și un ulcior cu vin parfumat de smochine.

— Ia și mănîncă, spuse fata, să te întremezi. Alte gazde afară de mine nu mai sînt. Bătrînii casei au pierit amîndoi în aceeași noapte, singura dată cînd pasărea de aur s-a plimbat pînă prin locurile acestea și, de atunci, am rămas singură.

— Stăpînii colibei nu erau părinții tăi? întrebă Fecior-din-năvod, așezîndu-se la masă și începînd să se înfrupte din bucate.

— Tatăl meu a murit de mult, iar mama locuiește cu fratele meu în oraș, în cetatea de la celălalt capăt al insulei. Pe mine m-au trimis tocmai aici ca să mă scape de primejdia morții, care s-a abătut pe neașteptate asupra cetății. Dar, iată, bătrîna doică a mamei și sărmanul ei bărbat au pierit, iar eu am scăpat din întîmplare. Auzind zăngănit de săbii, am fugit afară, pe țărm, și m-am ascuns printre stînci. De atunci trăiesc singură, așa, fără vedere, și mă tem că am să sfîrșesc în pustietățile acestea. Dar spune-mi, străine, cine ești și în ce parte ai de gînd să pornești de aici?

Fecior-din-năvod, sătul de pește și de curmale, goli jumătate din ulciorul de vin și de-abia acum, dintr-o dată, cu mințile limpezite, înțelese că fata cea oarbă și frumoasă era chiar fiica femeii care îl găzduise în cetate, dar tăcu.

— Oare mama, fratele meu și logodnica lui vor mai fi trăind? rosti fata pe gînduri. Din locurile de unde vii tu, străine, auzit-ai ceva despre năpasta păsării de aur?

Feciorul își aminti că-l văzuse pe fratele copilei împreună cu mireasa lui, zăcînd pe unul din rugurile din piață și tăcu din nou. Apoi se mai lumină puțin și zise:

— Copila mea, pasărea de aur a plecat din cetate. Poți să te întorci acasă fără frică. Am să te călăuzesc eu.

— Ai mîncat de ajuns? întrebă fata.

— Da.

— Ai băut de ajuns?

— Da.

— Vrei să te odihnești?

— M-am odihnit.

— Atunci hai să plecăm, zise fata și, strîngînd ceea ce prisosise din merinde, le așeză împreună cu ulciorul de vin și altul de apă într-un coș.

Apoi își împleti părul într-o coadă groasă pe care și-o înnodă ca pe un brîu în jurul mijlocului și ieși din colibă.

— Să mergem, spuse Fecior-din-năvod, pornind spre inima uscatului.

Au umblat și-au tot umblat prin cîmpuri verzi, smălțuite de flori înmiresmate și feciorul se oprea, din cînd în cînd, rupea cîte o floare și i-o dădea copilei, s-o mîngîie și s-o miroasă.

«Copila, gîndea el, nu vede și nu știe nimic despre năvodul care mă împresoară, lîngă ea mă simt slobod și voios ca niciodată pînă acum.»

Fata se bucura și ea de tovărășia străinului, aruncat de valuri tocmai în calea sa, ca s-o mîntuie și s-o ducă înapoi în cetate.

Și, cum drumețeau ei așa, vorbind și glumind, au ajuns la un cîmp mare, proaspăt arat, pe care pășea un om care semăna grîu.

Ținea grîul într-un sac, din care scotea

cu mîna dreaptă cîte un pumn plin de boabe și-l arunca o dată spre pămînt și o dată către văzduh. Dar boabele pe care le arunca în spre cer nu cădeau înapoi.

Văzîndu-i pe cei doi călători, omul se opri și, venind la ei, le spuse:

— Dragii mei, am zor mare. Norocul v-a trimis pe ogorul meu, că aș vrea să isprăvesc pînă diseară. Sînt singur și nu am pe nimeni. Vreți să mă ajutați voi să semăn cîmpul acesta?

— Copila hotărăște, că trebuie s-o duc înapoi la casa ei și pînă la cetate mai e cale lungă și grea.

— Ce seamănă? întrebă fata încetișor

— Grîu.

— Si cum face?

— Aruncă un pumn de boabe spre pămînt și un pumn de boabe spre cer.

— Pot să lucrez și eu, zise copila. Să-i dăm o mînă de ajutor, că n-are pe nimeni și vrea să isprăvească pînă diseară.

Au trudit toți trei pe ogorul omului și, pînă la apusul soarelui, au sfîrșit toată munca.

— Se înnoptează, spuse acesta. Poftiți să petreceți noaptea în sălașul meu și mîine veți pleca mai departe.

Pe dinafară se vedea un adăpost mic din crengi înfrunzite. Dar, cînd au pătruns în casa omului, Fecior-din-năvod și copila oarbă s-au pomenit într-o sală de ospețe cu pereți de cleștar, unde se afla o masă lungă, așternută cu mîncările cele mai alese, iar farfuriile și pocalurile erau de smaragd strălucitor. Copila simți sub tălpi netezimea pietrelor pardoselii de marmoră și auzi glasuri de viori amestecate cu flauți, care cîntau anume pentru ei.

După ce s-au ospătat din belșug, gazda le spuse:

— Dragii mei, vă mulțumesc din suflet că m-ați ajutat să-mi semăn ogorul și, pentru că singuri nu mi-ați cerut nici un fel de plată, o să vă dăruiesc ceea ce cred că vi se cuvine.

Zicînd acestea, luă de pe masă, dintr-un taler mare de argint, un fel de mere scorțoase, verzi, și le dădu fiecăruia cîte unul:

— Iată simbria voastră: două rodii. Dar, băgaţi de seamă, trebuie să le mîncaţi cu dichis! Să nu le desfaceţi decît după ce veţi ajunge la poarta cea mare a cetăţii, altminteri îşi pierd toată puterea. Chiar dacă veţi suferi pe drum de foame ori de sete, să nu vă atingeţi de ele mai înainte de vreme.

În clipa următoare, bolta violetă a sălii sclipi cu mii de stele, apoi se roti uşor şi se lumină de ziuă. Cu toate că nu aţipiseră deloc, feciorul şi copila se simţeau odihniţi şi întremaţi, ca şi cum ar fi dormit trei nopţi înnădite cap la cap.

Cînd au pornit la drum, în urma lor rămase doar un mic adăpost alcătuit din frunze, iar gazda nu se zărea pe nicăieri.

Pe la amiază, au nimerit într-o vale seacă, plină de praguri negre şi golaşe, fără un singur copăcel cu poame, fără o aţă de izvor.

Fecior-din-năvod şi copila oarbă rătăciră multe ceasuri, tot încercînd să scape din pustiul acela, dar noaptea îi cuprinse în vălurile ei, fără să fi găsit vreo ieşire.

Merinde mai aveau, dar apa şi vinul li se isprăviseră şi-i chinuia setea. Fecior-din-năvod îşi scoase rodia din sîn, dar copila îl opri să o despice. Deasupra lor, bolta cerului sclipi cu mii de stele şi deodată se roti într-o parte şi mijiră zorile.

Ziua următoare li s-au isprăvit şi merindele din coş şi, oricît au umblat nu au aflat nici măcar un strop de apă. La amiază, ameţită de dogoarea soarelui, copila vru să-şi despice rodia, dar Fecior-din-năvod, amintindu-i de poveţele semănătorului, o împiedică.

Puţin după aceea au dat peste un şipot răcoros, înconjurat de smochini încărcaţi de rod. După ce au mîncat şi au băut, au pornit mai departe şi, pe înserat, au ajuns la nişte piscuri, de unde se zăreau turnurile cetăţii.

În lumina cărămizie a asfinţitului, oraşul părea foarte aproape, numai că drumul era rupt de o prăpastie, pe marginea căreia şerpuia o potecă.

Fecior-din-năvod începu să meargă cu mare băgare de seamă, ţinînd strîns mîna

fetei într-a sa și, cum umblau ei așa, au ajuns în fața unei stînci cu înfățișare de femeie.

— Bine-ați venit, dragii mei, grăi stînca. Pe voi vă așteptam.

— Dar ce ți s-a întîmplat, stîncă vorbitoare? întrebă feciorul, oprindu-se.

— Vezi brațele mele goale? spuse stînca. Mi-a căzut pruncul în prăpastie și nu mă pot urni să-l aduc înapoi.

Într-adevăr femeia ținea brațele adunate de parcă purtase în ele un copil.

— Prăpastia nu e prea adîncă, numai că eu sînt de piatră și nu mă pot clinti din loc. Vă rog, opriți-vă puțin și ajutați-mă!

— Copila hotărăște, că trebuie s-o însoțesc pînă la casa ei și vrem să ajungem mai repede în cetate.

Stînca începu să plîngă și lacrimile ei cădeau sunînd, asemeni stropilor unui izvor.

— Ce se aude? întrebă fata oarbă.

— Plînge femeia de piatră, răspunse Fecior-din-năvod.

— Sărmana! Dacă ți-este cu putință, încearcă, te rog, și adu-i pruncul.

Fecior-din-năvod așeză mai întîi copila undeva la loc ocrotit, apoi se lăsă în hău cu multă grijă ca nu cumva să-și agațe năvodul de pe trup în țancurile stîncilor și să rămînă atîrnat de ele pentru totdeauna.

Din aproape în aproape, ajunse cu destulă caznă pe fundul prăpastiei, dar acolo, de jur împrejur, se îngrămădeau o mulțime de bolovani care semănau toți cu niște prunci adormiți.

Pe cînd stătea în cumpănă pe care să-l aleagă, unul dintre bolovani începu să scîncească și să-și rotească ochii mari de cicoare.

Fecior-din-năvod apucă bucuros copilul și, ținîndu-l la subțioară, urcă din nou, cu și mai amarnică grijă, pereții prăpastiei. Însă, tocmai cînd ajunse sus, un țanc tăios îi sfîșie pieptul cămășii, rodia îi alunecă prin despicătură și se rostogoli în adînc.

Feciorul înapoie copilul femeii de piatră, apoi alergă la fată, să-i povestească ce i s-a întîmplat și s-o înștiințeze că mai

coboară o dată, oricît se simțea de ostenit. Însă, de abia își isprăvi cuvintele că, iată, cu zgomot mare, pereții prăpastiei se adunară și se lipiră unii de alții ca o carte, iar femeia de piatră cu pruncul ei se făcură nevăzuți.

În locul lor rămase doar un abur palid, verzui. Rodia zăcea acum îngropată cine știe unde, în rărunchii pămîntului.

— Să plecăm de aici! spuse feciorul mîhnit. Poate ajungem la cetate înainte de căderea nopții!

— Îți dăruiesc rodia mea! grăi fata.

Dar însoțitorul ei nici nu vru să audă.

— Să mergem! spuse el din nou.

Și au umblat, au umblat, pînă ce bolta cerului s-a umplut de stele, apoi s-a rotit un pic și deodată s-a făcut ziuă.

Cetatea, cu turnurile trandafirii și grădinile sale minunate, scînteia în fața lor. Cei doi călători se aflau chiar în fața porții celei mari.

— Am ajuns, zise feciorul. Scoate rodia. E timpul s-o despici.

Copila pregeta. N-ar fi vrut să mănînce singură rodia, de vreme ce el și-o pierduse pe a sa tocmai din pricina ei. Fecior-din-năvod o rugă din nou să îndeplinească totul după povața semănătorului.

— Ia și tu jumătate din rodie! îl îndemnă fata.

— Dacă fac asta, răspunse feciorul, rodia-și va pierde puterea și nu vei dobîndi nimic. De vrei să-mi mulțumești pentru ajutor, urmează întocmai sfatul primit. Din norocul tău voi avea parte și eu.

Copila desfăcu, hotărîtă, rodia și-i mîncă miezul cu boabe rubinii. Și pe dată, începu să vadă limpede totul, din preajma sa și pînă departe. Numai că, oricît se strădui să-l afle pe călăuzitorul său, nu găsi pe nimeni. Fecior-din-năvod intrase parcă în pămînt.

Dar el nu plecase, ci doar se ascunsese în spatele unor coloane mari de marmoră, de unde o privea. De acolo își dădu seama numaidecît, după încîntarea ce i se zugrăvea pe chip și după felul în care-și schimbase căutătura, că acum fata vedea

la fel ca toți oamenii. De aceea, știindu-se înfășurat în năvod, rămase mai departe ascuns, dar se ținu pe furiș după fată pînă ce aceasta, tot întrebînd de unul și de altul, ajunse la poarta maicii sale.

De îndată ce o știu la adăpost, Fecior-din-năvod luă calea întoarsă, ieși pe poarta cetății și porni în căutarea semănătorului care le dăruise rodiile.

Dar iată că s-a rătăcit dintru început și, oricît a căutat drumul drept, n-a mai fost în stare să-l găsească. În cele din urmă a nimerit prin părțile unde întîlnise femeia de piatră.

Recunoscu tărîmul după aburul străveziu care dăinuia încă, dar pietrele și stîncăria pieriseră cu desăvîrșire și, în locul prăpastiei, se întindea o cîmpie mare și goală, pe care abia creșteau cîteva tufe pitice.

Cădea noaptea. Fecior-din-năvod privi în jur și desluși în depărtare un singur copac. Cu toate că era ostenit, merse pînă acolo și, urcîndu-se între crengile lui, își sprijini trupul de trunchi și adormi.

La mijlocul nopții însă îl trezi din somn un zgomot năpraznic. În lumina lunii zări întreaga cîmpie străbătută în lung și-n larg de o herghelie de cai înalți și galbeni. Dacă s-ar fi culcat undeva pe jos, pe lîngă vreun tufiș, acolo i-ar fi rămas oasele. Caii erau tare sălbateci și scormoneau pămîntul cu copite de fier.

Toată noaptea a gonit herghelia pe cîmpie, dintr-o parte într-alta, dar, la primele raze de soare, s-a topit fără urmă. A rămas doar pămîntul răscolit, de parcă ar fi fost proaspăt arat cu plugul.

Mînat de speranța că-și va găsi, poate, rodia pierdută, Fecior-din-năvod coborî din copac și începu să umble peste brazde. Deodată piciorul i se împiedecă de ceva.

Era o lădiță, pe jumătate scoasă din pămînt, al cărei capac de abia se mai ținea în balamale. O ridică și o deschise.

Înăuntru, pe o pernă de catifea, se odihnea un inel de aur cu piatră de safir de o frumusețe fără seamăn. Privind luciul albastru al safirului, i se păru că vede nesfîrșitul mării și îl cuprinse un dor nestăvilit de apele ei.

Porni, ținînd inelul în mînă, și umblă

printre brazdele răsturnate de pămînt pînă ce ajunse, fără să știe bine cum, undeva, la țărmul mării.

Își lepădă hainele pe nisipul fierbinte și se cufundă, înotînd în valuri. Ieși într-un tîrziu și, cu părere de rău, se trînti pe țărm.

Și, cum stătea așa întins, își privi trupul înfășurat în năvodul nemilos și o jale fără margini puse stăpînire pe el, amintindu-și de fata cu părul de in. Valuri din ce în ce mai mari veneau pînă la el, împroșcîndu-l cu spumă sărată.

— Am să rămîn aici; poate că apa mării mă va acoperi și mă va trage în adînc!

De abia gîndi acestea că un val înalt se prăvăli peste el, dar în loc să-l fure în adînc, îl aruncă printre stîncile de pe mal. Feciorul se simți sfîșiat de lovitură și deodată băgă de seamă că, de pe brațe, de pe picioare, de pe întregul trup, i se desprindeau bucăți-bucăți de năvod putred. Năuc de bucurie, se aruncă din nou în apă și valurile destrămară în cîteva clipe toate ochiurile plasei .

Ieși la țărm curat și strălucitor, fără nici o urmă a năvodului, care-l chinuise atîta vreme. Și iată că, în locul pelerinei și a veșmintelor ponosite pe care le lăsase printre pietre, găsi straie noi-nouțe. Dar inelul cu safir rămăsese în buzunar, legat într-o batistă albă. Iar în apropiere, pe marea dintr-o dată potolită plutea așteptîndu-l, luntrea părintească. Se îmbrăcă în grabă și porni să înconjure insula, ca să ajungă din nou în cetate.

De cînd se întorsese acasă, fata cu părul de in stătea mereu în fereastră și de acolo îi iscodea cu privirile pe toți drumeții

Mîhnită de purtarea cu toane a fetei, maica ei gîndea că sărmana copilă, cu toate că-și dobîndise văzul, va încărunți singură-singurică, așteptînd întruna, fără să știe pe cine.

Ci iată că, într-o dimineață, se ivi pe stradă un fecior cu plete negre. Avea obrazul și mîinile netede, neascunse de mănuși sau pălărie, dar pasul, măsurat și hotărît, îi suna la fel.

Auzindu-l, copila coborî în grabă să deschidă poarta casei.

— Bun găsit! grăi ea domol. Știam că ai să vii.

Fecior-din-năvod îi prinse mîna dreaptă și-i petrecu în deget inelul cu safir. I se potrivea întocmai.

Copila se oglindi în luciul pietrei și se văzu înveșmîntată în straie de nuntă.

— Să mergem s-o vestim pe mama!

Dar nu era nevoie. Dinăuntru, de pe treptele de marmoră, vechea lui gazdă îl cunoscuse.

— Tu mi-ai scăpat copila de năpastă!

Starostele corăbierilor venea și el alergînd pe uliță.

— Iată-l pe cel care ne-a mîntuit cetatea! În port i se leagănă luntrea pescărească. Străine, întreg orașul vrea să te răsplătească. Rămîi la noi și-o să te copleșim cu bogății!

Fecior-din-năvod zîmbi:

— Vă mulțumesc din inimă, dar am doi bătrîni care mă așteaptă tocmai de cealaltă parte a mării.

Și, fără multă zăbavă, și-a luat mireasa și a pornit, în luntrea sa umilă, pescărească. I-au petrecut toți locuitorii cetății și însuși regele țării.

Pe țărm mama copilei plîngea de bucurie. Avea și ea, peste puține zile, să plece la nuntă, cu o corabie încărcată cu zestre și cu daruri.

Cei doi pluteau împreună pe apă, privind cînd înainte, cînd în urmă, spre cetatea scînteietoare.

Mama fetei se deslușea încă în zare. Iar mai departe, în umbra unor stînci, veghea o ființă tainică și frumoasă, a cărei rochie albastră se unduia în vînt fără încetare, neliniștită și frămîntată, fără încetare, ca valurile mării.

CUPRINS

CUPRINSUL

Lei 15,50